

Wahlberg
Verlags- & Buchhandlung
H. Wahlberg 1926/27

GARNISONI MÄÄRUSTIK

(Vuodet 1-60)

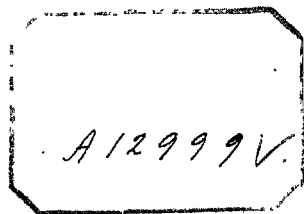

KUSTALLAISEN W. WÄLJÄN VALJAANNE
TALLINNA, 1926/27

Kinnitatud
Vabariigi Valitsuse poolt
10. oktoobril 1928. a.

GARNISONI MÄÄRUSTIK

(Jaod I—III)

KINDRALSTAABI VI OSAKONNA VÄLJAANNE
TALLINNAS, 1928. a.

Trükitud Riigi trükikojas. Tallinn, Niine tän. 11.

Sisukord.

	Lhk.
Seletuskiri „Garnisoni määrustiku“ kavale	IX

Esimene jagu.

Garnison, garnisoniülem ja komandant.

I peatükk.

Garnison ja garnisoniteenistus.

A. Garnison (§§ 1—3).	1
B. Garnisoniteenistuse mõiste ja iseloom (§§ 4—6)	2

II peatükk.

<i>Garnisoniülem</i> (§§ 7—22)	2
--	---

III peatükk.

<i>Komandant</i> (§§ 23—37)	6
---------------------------------------	---

Teine jagu.

Vahiteenistus.

I peatükk.

Üldised alused.

A. Vahiteenistuse eesmärk, mõiste ja toimkonnad (§§ 38—53)	10
B. Valvesemete liigid (§§ 54—55).	15
D. Vahtkondade ja vahipostide asutamine ja kaotamine (§§ 56—61)	17

	Lhk.
E. Väeliikide osavõtmine garnisoni vahiteenistusest (§§ 62—64)	18
G. Kaitseväelaste määramine garnisoni vahiteenistusse (§§ 65—69)	19
H. Vahiteenistuse vorm, rakmed, relvastus ja laske- moon (§§ 70—75)	19
I. Tunnussõna (§§ 76—79)	21
J. Garnisoni vahtkondade alluvus ja revideerimiskord (§§ 80—88)	22
K. Väeosa sisemine vahiteenistus (§§ 89—93)	25

II peatükk.

Alalised vahtkonnad.

A. Toimkonna vaatus (§§ 94—109)	26
B. Vahtkondade ja esimese vahetuse tunnimeeste va- hetus (§§ 110—120)	32
D. Tunnimeeste paigutus ja asukohad (§§ 121—125)	37
E. Tunnimeeste vahetamine (§§ 126—130)	38
G. Sisekord vahtkonnas (§§ 131—138)	39
H. Sisselaskmine vahtkonnaruumi (§§ 139—140)	41
I. Vahtkonna rivistamine vahtkonnaruumis ja teotse- mine relvadega (§§ 141—143)	42
J. Vahtkonnast väljasaadetavad piilurid (§§ 144—145)	43
K. Vahtkonnaruumid ja nende sisseseade (§§ 146—151)	44

III peatükk.

Vahiteenistusse kuuluvate isikute kohused.

A. Vahtkondade revident (§§ 152—164)	46
B. Vahtkonnaülem (§§ 165—206)	49
a) Üldised kohused	49
b) Erikohused arestimajas ja muudes kohtades, kus kaitseväelasi vahiall peetakse	56
d) Erikohused relvade, laskemoona, lõhkeainete ja teiste ladude ning varanduste valvamisel	60
D. Vahtkonnaülema abi ja asetäitjad (§§ 207—214)	63

	Lhk.
E. Tunnimees (§§ 215—234)	65
a) Üldised kohused	65
b) Erikohused	68
G. Valvkonnad ja valvurid (§§ 235—241)	69
H. Saatetunnimees areteeritute kinnipidamiskohas (§§ 242—244)	71
I. Vahtkonna käskjalg (§§ 245—248)	71

IV peatükk.

Erakorralised vahtkonnad.

A. Üldised alused (§§ 249—256)	72
B. Erakorralised vahtkonnad tulekahjul (§§ 257—259)	73
D. Erakorralised vahtkonnad kodanlikekude vangimajade juures (§§ 260—264)	74

V peatükk.

Relvade tarvitamine vahiteenistuses. Kõrvaliste isikute kinnipidamine.

A. Relvade tarvitamine (§§ 265—266)	75
B. Kõrvaliste isikute kinnipidamine (§§ 267—272)	76

VI peatükk.

Tervitamine, auavaldused ja ettekannetega esinemine vahiteenistuses (§§ 273—277)

77

VII peatükk.

Garnisoniteenistus kinnistes garnisonides (kindluste piirkondades) (§§ 278—280)

78

VIII peatükk.

Aukomaniid, auvahtkonnad, käsundusohvitserid, sideohvitserid ja käskjalad.

A. Aukomaniid (§§ 281—284)	78
B. Auvahtkond (§§ 285—290)	79
D. Käsundusohvitser, sideohvitser ja käskjalg (§§ 291—295)	81

Kolmas jagu.

Kaitseväe politseiteenistus. Korrapidamine ja vahiteenistus kaitseväe kohtutes. Areteeritute kinnipidamine ja saatmine.

I peatükk.

Kaitseväe politseiteenistus ja politseiline järelevalve.

	Lhk _s
A. Politseiteenistus (§§ 296—322)	82
B. Politseiline järelevalve (§§ 323—336)	87
a) Väeosade tulek, minek ja läbikäik garnisonis	87
b) Üksikute kaitseväelaste tulek ja minek garnisonist.	88
d) Garnisonis väljaspool väeosade piirkondi haigeksjäänud kaitseväelased	89
e) Kaitseväe vormi kandmine	89
g) Relvade kandmine ja hoidmine	90

II peatükk.

Kaitseväe ja kodanlikkude võimude koostöö.

A. Vastastikune vahekord (§§ 337—344)	90
B. Garnisoni väeosade tegevus tulekahjude, teiste üldiste õnnetuste ja alarmi puhul (§§ 345—349)	91

III peatükk.

Korrapidamine ja vahiteenistus kaitseväe kohtutes.

A. Üldised alused (§§ 350—355)	92
B. Sõjaringkonnakohtu korrapidaja ohvitser (§§ 356—369)	93
D. Sõjaringkonnakohtu valvkonnaülem (§§ 370—372)	96
E. Sõjaringkonnakohtu vahtkonnaülem (§§ 373—375)	96

IV peatükk.

Areteeritute kinnipidamine.

A. Areteeritute kinnipidamine garnisoni arestimajas (§§ 376—409)	97
a) Garnisoni arestimaja ja selle sisseseade . . .	97
b) Areteeritute vastuvõtmine garnisoni arestimajja	99

	Lhk.
d) Areteeritute kinnipidamise kord arestimajas	102
e) Areteeritute vabastamine arestimajast ja ära- saatmine	107
B. Areteeritute kinnipidamine kaitsevæe ravitsusasu- tistes (§§ 410—417)	107

V peatükk.

Saateteenistus.

A. Üldised alused (§§ 418—425)	109
B. Areteeritute saatmine saatetunnimcestege (§§ 426— —462)	111
D. Areteeritute saatmine tapiga (§ 453)	116
E. Saatevalvuritege saatmine (§§ 454—457)	116
Lisad (I—23)	119

S e l e t u s k i r i

„Garnisoni määrustiku“ kavale.

„Garnisoni määrustiku“ kava koosneb neljast jaost:

Esimene jagu annab mõisted garnisonist ja garnisoniteenistusest ning määrab kindlaks garnisoniteenistuse juhtide ja korraldajate — garnisoniülema ja garnisoni komandandi õigused ja kohused ning nende vahekorra garnisoni väeosadega.

Teine jagu käsitleb garnisoniteenistuse tähtsamat osa — vahiteenistust. Ta selgitab vahiteenistuse üldisi aluseid ja teostamisviise ning määrab kindlaks vahiteenistuses olevate isikute kohused ja õigused. Sama jagu käsitleb veel garnisonis auavaldamiseks määratavate toimkondade teenistust (aukompanii, auvahtkond).

Kolmas jagu käsitleb kaitseväe politseiteenistust ja politseilist järelevalvet, kaitseväe- ja kodanlikkude võimude vahekordi ning kaitseväe korrapidamist ja vahiteenistust kohtutes. See jagu sisaldab ka areteeritud kaitseväelaste kinnipidamise ja nende saatmise reeglid.

Neljandas jaos leiavad käsitlemist kaitseväe tseremooniad.

Tseremooniaid käsitleva jao paigutamise garnisoni määrustikku põhjustas asjaolu, et suurema osa tseremooniade korraldamine sünnib garnisoni teenistuse korras. Tseremooniade hulka kuuluvaid auvahtkondi ja aukompaniisid käsitlev peatükk on mahutatud määrustiku vahiteenistuse ossa sel põhjusel, et auvahtkonnad ja aukompaniid teostavad ka vahiteenistuse ülesandeid (auavaldamine isikutele ja nende julgeoleku kaitse).

Määrustiku kava kokkuseadmist on juhtinud nõuded:

— et garnisoniteenistus võimalikult vähem kisuks ära väeosi nende õppetegevusest,

— et seejuures süiski oleks kindlustatud selle teenistuse tähtsate ülesannete täitmine,

— ja et garnisoni toimkondade teotsemine julgeoleku ja kaitse alal oleks kokkukõlastatud vastava olukorra ja väliteenistuse nõuetega.

Garnisoniteenistuse läbiviimise ühtlustamise eesmärgil on kavas valveesemed valve suhtes jaotatud liikidesse ja käsitletud üksikasju vastandina teiste riikide määrustikkudele, kus üksikasjad määratakse kindlaks ülemate juhtnõõridega.

Ülematele olukorrahase tegevusvabaduse võimaldamiseks on paljudel juhtudel kava redaktsioonis tarvitatud sõnu „harilikult“ või „normaalselt“. Need sõnad näitavad, et käsitletava juhu lahendamiseks määrustik annab reegli hariliku, normaal olukorra jaoks, kuna normaalsest lahkumineva olukorra juures ülem võib ja on isegi kohustatud talitama omal algatusel määrustiku üldpõhimõtete kohaselt, vastavalt olukorrale.

Kava aluseks on võetud meie kaitseväe elu kogemused, kuna välisriikide määrustikkudest on kasutatud neid reegleid, mis on otstarbekohased meie oludele.

Kavas on maksma pandud järgmised tähtsamad põhimõtted:

1. Garnisoni ja garnisoniteenistuse kohta.

Kaitseväe osad ja asutised, mis paigutatud uhe asula piirkonda, moodustavad garnisoni, kusjuures väiksemaks kaitseväe osaks, mis moodustab veel garnisoni, on rühm ohvitseri juhatusel.

Peale õppe- ja siseteenistuselise tegevuse kaitseväel tuleb täita mitmesuguseid ülesandeid väljaspool

omi eraldatud piirkondi julgeoleku, vahiteenistuse, välise korra, distsipliini ja tseremooniade alal, milliste ülesannete täitmine moodustabki garnisoniteenistuse.

Igas garnisonis korraldab ja juhib garnisoniteenistust garnisoniülem, kelleks määratakse kohapeal asuv ametiastmelt kõrgeim riviüksuse ülem, võrdsete ametiastmete juures — vanem auastmes.

Garnisoniülema üheks tähtsamaks kohuseks on korraldada garnisoniteenistust nii, et see nõuaks väeosadelt võimalikult vähem toimkondi ja seega võimalikult vähem kisuks ära väeosi nende õpetegevusest.

Garnisoniülemale alluvad kõik garnisonis asuvad väeosad (üksused ja asutised) ja üksikud kaitseväelased, kuid ainult garnisoniteenistuse alal. Samuti alluvad temale kõik garnisoni toimkonnad. Üldreeglilt garnisoniülemal ei ole õigust segada ennast garnisoni väeosade sisemisse ellu, kuid erilisel tähtsatel juhtudel — korratuste või rahutuste tekkimise korral väeosades — garnisoniülem, kui garnisoni julgeolku eest vastutav ülem, võib ja on isegi kohustatud võtma tarvitusele abinõud nende lõpetamiseks.

Korratuste lõpetamiseks on garnisoniülemal erakorralise areteerimise õigus ka enesest vanemate kaitseväelaste suhtes.

Garnisoniülem on garnisoniteenistuse üldjuht. Selle teenistuse üksikasjalisel korraldamisel ja läbi viimisel on tema abiliseks komandant. Komandant on ülemaks garnisoniteenistuse toimkondadele. Garnisoniteenistuse alal on tema garnisonis viibivatele üksikutele kaitseväelastele ülemaks, kuna garnisoni väeosade suhtes on komandant garnisoniülema käskude ja korralduste edasiandjaks.

Väiksemates garnisonides võib komandante mitte määrata, sel juhul komandandi kohuseid täidab garnisoniülem ise.

Garnisoniteenistuse toimkondades olevad kaitseväelased, selles teenistuses olemise ajal, lähevad välja alluvusest oma alalise teenistuse ülematelt ja alluvad ülematele garnisoniteenistuse alal — garnisoniülemale, komandandile ja vahtkondade revidendile; erakorraliste vahtkondade, auavaldamis- ja kohtuvahteenistuse toimkondade alluvuse kohta on erandeid.

Garnisoniülemal ja komandandil on garnisoniteenistuse alal neile alluvate kaitseväelaste suhtes distsiplinaar-karistuste määramise võim.

Erikomandantide (staabi, jaama, haigemaja jne.) õigused ja kohused määratakse kindlaks eriseadluste või määrustega, kuid garnisoniülemal on õigus panna peale neile vahiteenistuse alasse puutuvaid kohuseid teatavate vahtkondade suhtes.

2. Vahiteenistuse ja selle toimkondade kohta.

Tähtsama ja vastutusrikkama, ühtlasi ka raskema osa garnisoniteenistusest moodustab vahiteenistus, mille eesmärgiks on: 1) riigivaranduse, isikute ja üldise julgeoleku kaitse, 2) areteeritute valvamine ja 3) auavaldused.

Vahiteenistus nõuab kaitseväelastelt kohusetruudust, teenistuselist vilumust ja oskust iseseisvalt teotseta, mispärast vahiteenistusse peab määrama väljaõpetatud ja korralikke kaitseväelasi.

Vahiteenistuses olevad kaitseväelased on relvastatud alati tulirelvaga ja neile on ette nähtud kindel vorm ja rakmed.

Garnisoni vahiteenistust kannab peamiselt jalavägi, teised väeliigid — vähemal määral.

Vahiteenistust teostavad: vahtkonnad, valvkonnad ja üksikud valvurid; vahiteenistuse ülesandeid võib panna ka allüksuste korrapidajate ametimeeste või valvurite-eraisikute peale.

Vahiteenistuse toimkondade revideerimine kindlustab toimkondade erksust ja valvsust, mispärast nende toimkondade revideerimiseks määratakse kas mõne väeosa korrapidaja ohvitser või eriline ohvitser, keda nimetatakse vahtkondade revidendiks. Revideerimise õigus on peale selle veel garnisoniülemal ja komandandil ning vastava vaht- või valvkonna alalistel ülematel, alates rühmaülemast.

Garnisoni vahiteenistuse toimkondlastele tehakse vahtkondade revidendi poolt toimkonna vaatus. Toimkonna vaatus määrab ära üleminekumomendi alaliste ülemate alluvusest garnisoniteenistuse ala ülematele.

Valveesemed, mille valveks ja kaitseks korraldatakse vahiteenistus, jagunevad valve suhtes vastavalt nende tähtsusele viide liiki, millest I, II ja III-asse liiki kuuluvate valveesemete valvet teostatakse vahtkondadega, kuna IV ja V liiki kuuluvate valveesemete valvet teostatakse allüksuste korrapidajate, ametimeeste või valvurite-erisikute kaudu.

I liiki kuuluvad valveesemed on iseäralise sõjalise või riikliku tähtsusega.

3. Vahtkonna kohta.

Vahtkonna valve ja kaitse alla antud valveesemete tähtsus seab üles kindla nõude vahtkonna teenistuse korralduse kohta, mis peab kindlustama vahtkonna valvsuse ja alatise valmisoleku teotsemiseks.

Vahtkonna juhiks on vahtkonnaülem. Tema täidab ainult garnisoniülema, komandandi ja vahtkonna revidendi käske ja korraldusi vahiteenistuse alal. Vahtkonna ruumist lahkuda on lubatud vahtkonnaülemal ainult vahipostide revideerimiseks, tunnimehe väljakutsel ja vahtkonna vahetamisel. Tema äraolekul on vahtkonna ruumis tema abi või asetäitja. Vahtkonnaülem terve vahtkonna juuresolekul määrab enesele alaliseks asetäitjaks (peale, abi) igast vahetusest

ühe tunnimehe. Vahtkonnaülem on kohustatud kontroleerima alluvate teadmisi vahiteenistuse alal ja revideerima vahiteenistuse täitmist. Vahtkonnaülem viib vahipostile esimese vahetuse tunnimehed, samuti ta toob postilt ära viimase vahetuse tunnimehed. Teiste vahetuste tunnimehi saadab ta vahtkonnaruumist postile, kes seal endid ise vahetavad.

Vahtkonnaülem on kohustatud kokku seadma vahtkonna tegevuskava juhtudeks, kui vahtkonnal tuleb välja astuda ühiseks teotsemiseks, näiteks kui vahtkonnale või vahipostidele tungitakse kallale, kui vahtkonna läheduses juhtub tulekahju jne. ning tutvustab vahtkonna toimkondlasi selle kavaga.

Kaitseväevõimude või politsei nõudmisel nende abistamiseks vahtkonnaülem võib anda kuni ühe kolmandiku vahtkonnaruumis kohalolijatest vahtkondlastest, kui vahtkonda ennast hädaoht ei ähvarda. Kaitseväevõimude ja politsei nõudmisel vahtkonnaülem peab ajutise valve alla võtma areteeritud kurjategijaid.

Korrarikkumise lõpetamiseks erakorralise arestiga areteeritud saadetakse kaitseväe arestimajja.

Vahtkonnaülema abi täidab ainult vahtkonnaülema käske ja korraldusi.

Valveeseme vahetatut valvet ja kaitset teostab vahipostil olev laetud tulirelvaga varustatud kaitsevälane — tunnimees. Tema on kohustatud koondama kõik oma tähelepanu oma vahiposti valveks ja kaitseks ning ei tohi jätta maha posti, kuigi tema elu peaks olema seejuures hädaohus, välja arvatud juhud vahetuse ja vahtkonnaülema käsu korral. Tunnimees vahipostil täidab ainult oma vahtkonnaülema või selle abi käske ja korraldusi, kuid relva ja laskemoona tunnimees ei tohi käest ära panna vahipostil ka nende ülemate käsul.

Tunnimees on kohustatud vastama ainult oma vahtkonnaülema ja selle abi küsimustele. Kõik üle-

mad on õigustatud meeldetuletusi tegema tunnimehele teenistuskohuste hooletu täitmise kohta ja tunnimees on kohustatud neid meeldetuletusi tähele panema. Kui tunnimees on jäänud magama vahipostil või muul viisil jätnud posti valveta ja kaitseta, on kohustatud kõik kaitseväelased teatama sellest vahtkonnaülemale.

Et vahtkonna alalist tegevusvalmisolekut kindlustada, ei tohi vahtkonna toimkondlased lahkuda vahtkonna ruumist ilma vahtkonnaülema loata. Vahtkonnaruumis olevatest vahtkonna toimkondlastest võivad magada nii päeval kui ööl ainult pooled, teine pool peab olema ärkvel; tarbekorral võib garnisoniülem nõuda terve vahtkonna ärkvelolekut öösi, lubades siis päeval magada rohkem kui poolel vahtkonnal. Vahtkonnaülemal on lubatud magada ainult vaheldamisi oma abiga; kui abi ei ole, siis võib tema magada ainult päeval, jättes enese asemele asetäitja, kuid ta on siiski kohustatud ise korraldama vahetuste väljasaatmist ja vastuvõtmist.

Vahtkonnaruumis võib maha võtta riietusest ainult palitu ja mütsi.

Neljanda liigi valveesemete (väljaspool kasarmute piirkondi asuvad toitlus-, kraami- jne. laod) valveks ja kaitseks määratavate valvkondade ja valvurite teenistus üldiselt sarnaneb vahtkonna ja tunnimeeste teenistusega, kuid on sellest lihtsam ja kergem.

4. Vahiteenistuses olevate kaitseväelaste õiguse kohta eraisikuid ja kaitseväelasi kinni pidada ning relva tarvitada.

Vahtkonna, valveeseme ja üldise julgeoleku teostamiseks vahtkonnaülemal, vahtkonnaülema abil, kõigil tunnimeestel ja piiluritel nende valve alla antud piirkonnas ja selle läheduses on õigus kaitseväelasi ja isikuid kinni pidada kavas ettenähtud juhtudel, üleandmiseks vastavatele võimudele.

Kõik vahiteenistuses olevad kaitseväelased on õigustatud tarvitama relva omal algatusel isiklikult ja vastavad ülemad on õigustatud käskima oma alluvaid tarvitada relva 1) valveeseme kaitseks, 2) enesekaitseks, 3) põgeneva areteeritu vastu ja 4) areteeritute vastuhakkamisel vahtkonnale.

Peale selle kaitseväelased, kellel on isikute kinnipidamise õigus, võivad relva tarvitada põgeneva kinnipeetu vastu ning ka värskelt kuriteolt põgenema või kuriteolt otsekohe jälitatava isiku vastu, kui viimane hoiatuse peale seisma ei jää.

Üldiseks tingimuseks on, et enne relva tarvitamist peab võimalikult sellest hoiatama.

5. Kaitseväe politseiteenistuse ja politseilise järelevalve kohta.

Garnisoni kaitseväe politseiteenistuse moodustab sõjaväelise korra pidamine väljaspool väeosade piirkondi, üldise korra- ja raturikkumiste ärahoidmine kaitseväelaste poolt ning sõjaväe politseiliste määruste täitmise korraldamine ja järelevalve. Selle teenistuse korraldamine on komandandi kohus.

Sõjaväelise ja üldise korra hoidmise järelevalveks ja selle korra rikkumiste ärahoidmiseks kaitseväelaste poolt väljaspool väeosade piirkondi komandant võib saata, vastavalt olukorra nõuetele, korrapidamispiirkondi või üksikuid kaitseväelasi-korrapidajaid.

Korrapidamispiirkonnad ja korrapidajad kannavad vahiteenistuse vormi, rakmeid ja relvi. Komandandi korraldusel võib neid välja saata ka terarelvaga ning erandeid teha korrapidajate vormis ja rakmetes.

Isikute kinnipidamise ja relvade tarvitamise suhtes on neil samad õigused kui vahtkonna koosseisu kuuluvatel toimkondlastel. Nemad ei sega endid politsei tegevusse, kuid tarbekorral nemad ja politsei abistavad üksteist vastastikku; samuti k.-piirkonnad

ja korrapidajad peavad abistama kõiki kaitsevaelasi korra jaluleseadmisel.

Erakorteritesse k.-piilkonnad ja korrapidajad võivad minna ainult politsei abistamiseks viimase nõudmisel, samuti ka värskelt kuriteolt tabatu kinnipidamiseks. Otsekohesel teotsemisel ja kinnipeetute saatmisel k.-piilkonnad ja korrapidajad kedagi ei tervita, kuna muidu nemad tervitavad üldises korras.

Garnisonis ajutiselt (puhkusel, komandeerimisel jne.) viibivate kaitsevaelaste kohta on maksev kõigile kodanikkudele ettenähtud registreerimise kord; mobilisatsiooni ja alarmi korral need kaitsevaelased on kohustatud ilmuma: esimesel juhul oma väeossa, teisel — lähemasse kaitsevæe- või kaitseliiduossa.

6. Kaitsevæe- ja kodanlikkude võimude koostöö kohta.

Kaitsevæevõimud ei sega end politsei ning teiste kodanlikkude ametivõimude tegevusse.

Kaitsevæe tegevusest, mis võiks esile kutsuda arusaamatusi kodanikkude keskel, garnisoniülem teatab kohapealsele vanemale politseivõimu esindajale või teistele asjaomastele võimudele; samuti garnisoniülem peab ühendust politseivõimudega, et teadmises olla kodanlikkude võimude tegevusest, mis kaitsevæge võiks huvitada.

Kaitsevægi annab kaasabi kodanikkudele võimudele „Kodanliste võimude poolt nõuetava kaitsevæelise kaasabi andmise seaduses“ ettenähtud juhtudel ning peale selle kaitsevæevõimud omal algatusel saadavad kaitsevæelasi kodanikkudele võimudele abiandmiseks tulekahjudel või muudel üldistel õnnetustel.

7. Vahiteenistuse kohta kohtutes.

Sõjaringkonnakohtu istungite ajaks määratakse kohtu eesistuja korraldusse korrapidaja ohvitser ja

valvkond. Selle toimkonna ülesandeks on abiks olla kohtu eesistujale tema korralduste täitmisel valvata korra järele kohturuumides ning kaitsta kohtu julgeolekut.

Erakorralistel juhtudel, kui kohtu julgeoleku kindlustamine nõuab tugevamat kaitset, määratakse kohtusse valvkonna asemel ohvitseri juhtimisel olev vahtkond või tarbekorral isegi suurem üksus.

Kohtutoimkond allub kohtu eesistujale.

8. Areteeritute kinnipidamise kohta garnisoni arestimajas ja kaitseväe ravitsusasutistes.

Peale pealinna garnisoni arestimaja asutatakse väiksemate garnisonide jaoks harilikult üks garnisoni arestimaja iga diviisi piirkonnas. Garnisoni arestimajad alluvad vahetult komandandile.

Areteeritud kaitseväelastest peetakse kinni garnisoni arestimajas: eeluurimise- ja kohtualuseid, arestis veel ja leival olijaid aja- ja üleajateenijaid (kohtuotsuse põhjal sõjanuhtlusseaduse järele), peavahikinnipidamisele mõistetud ohvitseri ja sv. ametnikke (kohtuotsuse põhjal sõjanuhtlusseaduse järele), distsiplinaarkaristuse kandjaid (kartseri- ja peavahiarest) ning erakorraliselt areteeritud. Kartseriarest-karistuste kandmiseks paigutatakse kaitseväelasi garnisoni arestimajja ainult siis, kui vastava väeosa juures ei ole arestiruumi.

Vastavalt areteerimise alusele (kohtu- või distsiplinaarkaristus, eeluurimise- või kohtualune) ja areteeritu teenistuselisele seisukohale (ohvitser, üleajateenija, ajateenija) jagunevad areteeritud liikidesse, kusjuures iga liik areteeritud peetakse kinni eraldi arestikambris. Erinev on ka iga areteeritute liigi kinnipidamise kord.

Areteeritute valvet garnisoni arestimajas teostab vahtkond. Garnisoni arestimaja vahtkonnaülem võtab

areteerituid arestimajja vastu ja vabastab neid sealt ainult komandandi vastava kirjaliku korralduse põhjal.

Ergutusabinõuna korralikule ülespidamisele komandant võib lubada suitsetada neid arestimajas kinnipeetavaid hea ülalpidamisega areteerituid, kellel kinnipidamise korra järele see keelatud. Selle loa otstarbekohasem kasutamine võib anda iseäranis häid tagajärgi pikemat aega kinniistuvate areteeritute ergutamisel korralikule ülalpidamisele.

Kaitseväge ravitsusasutiste areteeritute jaoskonda paigutatakse ravimiseks ainult eeluurimis- ja kohtualuseid areteerituid ning distsiplinaarkompanii vahialuseid haigeid kaitsevaelasi. Ravitsusasutistesse ravimiseks paigutatud teisi areteeritute liike (garnisoni arestimajas kohtu- ja distsiplinaarkaristusi kandvaid) peetakse seal kas valve all või ilma valveta.

Areteeritu vastuvõtmine kaitseväge ravitsusasutise areteeritute jaoskonda sünnib üldiselt komandandi korraldusel, kuid ka ravitsusasutise ülem või valvearst võivad sinna paigutada haigeid areteerituid.

Sõja- ja kohtuministeeriumivahelisel kokkuleppel võib haigeid distsiplinaarkompanii vahialuseid paigutada ka kodanlike kude vangistusasutiste haigete vahialuste jaoskonda, kui kohalikus kaitseväge ravitsusasutises puudub areteeritute jaoskond.

9. Saateteenistuse kohta.

Areteeritud ja valvealuste kaitsevaelaste saatmine ühes nende valvamisega saatmisel ning saatmise korraldamine moodustab saateteenistuse.

Tugevamat valvet vajavate areteeritute saatmiseks määratakse saatetunnimehi, kes teotsevad ja vastutavad oma tegevuses vahtkonna tunnimeestele vastavalt ja kellel on relvatarvitamise õigus kui tunnimehel.

Väiksematele karistustele mõistetud areteerituid saadetakse komandos kas ilma saatjateta või saatevalvuritega, „Sisemäärustikus“ ettenähtud korras. Saatevalvurid vastutavad kui valvurid.

Saatetunnimeeste vorm, rakmed ja relvad on kui tunnimeestel, kuna saatevalvurid on relvastatud ainult terarelvaga.

Areteeritud saatmisel peavad kandma välivormi võõrihmaga; eeluurimis- ja kohtualuseid — võõrihmata.

Saatetunnimehed saatmisel kedagi ei tervita.

10. Kaitseväe tseremooniate kohta.

Kaitseväe tseremooniate üldine eesmärk on anda võimalikult rohkem pidulikkust teatavale sündmusele, mille tähtsust on tarvilik mõjuvalt rõhutada kaitseväelastele ja kaaskodanikkudele.

Kaitseväe tseremooniad avalduvad paraadides, esinemistes lugupidamise- või auavaldamiseks, jalutuskäikudes, esinemistes rahvuspidustustel jne. Kaitseväe tseremooniates avalduvad ka kaitseväe kombed ja traditsioonid, mille otstarve on mõjuda kasvatuslikult, väljendada kuuluvust ühisesse peresse ja sellega kõvendada sisemist sidet kaitseväes eneses ning võita lugupidamist kaaskodanikkudelt. Üksused ja toimkonnad tseremooniateks on: aukompanii, auvahtkond, eskort, spaleerid, käsundusohvitser, sideohvitser, käskjalg, paraadidel väljapandud liinurid, matmistoomkonnad ja muud garnisoniülema poolt määratavad toimkonnad või üksikud toimkondlased.

Esimene jägu.

GARNISON, GARNISONIÜLEM JA KOMANDANT.

I peatükk.

Garnison ja garnisoniteenistus.

A. Garnison.

§ 1. Garnisoni moodustavad kaitseväe osad ja asutised, mis on paigutatud ühe asula (linn, alev, küla) piirkonda.

Garnisoni kuuluvad ka kõik mereväe kaldaosad, kaldale paigutatud laevade meeskonnad, piirivalve meeskonnad ja asutised, ajutiselt peatunud kaitseväeosad ja alaliselt või ajutiselt viibivad üksikud kaitsevälased.

Asulas üksinda seisev kaitseväeosad, mis vähem kui rühm, niisama üksik kaitseväe asutis või töökoda harilikult garnisoni nimetust ei kannaks, kuid kohalik diviisiülem võib nende peale panna garnisoniteenistuse teatud ülesanded.

§ 2. Garnisone, mille piirkonda ligipääs pole vaba kõrvalistele isikutele, nimetatakse kinnisteks.

§ 3. Tarbekorral võib mitme asula garnisone teatavatel garnisoniteenistuse aladel ühendada ühe garnisoniülema käsutusse. Ühendamiseks Tallinna garnisoniga teeb korralduse sõjaminister, mujal — diviisiülem, kelle piirkonnas garnison asub.

B. Garnisoniteenistuse mõiste ja iseloom.

§ 4. Garnisoniteenistuse moodustavad kõik need kaitseväeteenistuse ülesanded, mida garnisoni väeosadel väljaspool oma eraldatud piirkondi tuleb kanda julgeoleku, vahiteenistuse, välise korra ja distsipliini ning tseremoniate alal.

§ 5. Julgeoleku- ja vahiteenistuse üksikasjalisel korraldamisel ja teostamisel peab pidama silmas ka väliteenistuse nõudeid ja olukorrale vastavat otstarbekohasust.

§ 6. Garnisoniteenistusse määratud kaitseväelased peavad olema hästi ette valmistatud teenistuse tundmises ja varustatud korraliku riietusega, rakmestusega, relvastusega ja laskemoonaga, mille eest vastutavad nende alalised ülemad.

II peatükk.

Garnisoniülem.

§ 7. Garnisoniteenistuse korraldamiseks ja juhtimiseks käesoleva määrustiku alusel ja piirides igas garnisonis määratakse üldine juht, keda nimetatakse garnisoniülemaks.

§ 8. Garnisoniülemaks määratakse harilikult kohapeal asuv ametiastmelt kõrgeim riviüksuse ülem; kui riviüksused võrdsed, siis vanem auastmes.

Kui garnisoni piirkonnas riviüksusi ei asu, määratakse garnisoniülemaks vanem kohapealsetest asutiste ülematest ohvitseridest.

§ 9. Tallinnas ja diviisiülemate asukohtades määrab garnisoniülema sõjaminister, mujal — diviisiülem, kelle piirkonnas garnison asub.

§ 10. Uue garnisoni tekkimisel asulas täidab garnisoniülema kohuseid kuni selle määramiseni ametiastmelt kõrgem ohvitser, võrdsete ametite juures — vanem auastmes.

§ 11. Kui teenistuse ülesannetel ajutiselt ilmub garnisoni piirkonda kohalikust garnisoniülemast ametiastmelt kõrgem kaitseväe ülem, garnisoniülem on kohustatud temale ilmuma ja kokkukõlastama oma korraldusi garnisoniteenistuse alal selle ülema korraldustega.

Samuti on garnisoniülem kohustatud talitama juhul, kui garnisoni tuleb väeosa, mille ülem ametiastmelt on temast kõrgem.

§ 12. Garnisoniülemad alluvad garnisoniteenistuse alal vahetult: Tallinna garnisoniülem ja garnisoniülemad diviisiülematest — sõjaministrile, teised garnisoniülemad diviisiülemale, kelle diviisi piirkonnas garnison asub.

§ 13. Garnisoniteenistuse alal garnisoniülema korraldusi täidavad kõik garnisoni piirkonnas alaliselt või ajutiselt asuvad väeosad (asutised) ja kaitsevälased — ülema korraldustena ja käskudena (§ 1).

Väeosade (asutiste) sisemistesse ja majanduslikkudesse korraldustesse garnisoniülem end ei sega, välja arvatud § 17. ettenähtud juhud.

§ 14. Kui garnisoni kuulub veel teisi osi (üksusi, allüksusi), peale garnisoniülemale administratiivselt alluvate osade, siis garnisoniülem avaldab käsukirjas teenistuskohuste täitmisele asumisest.

Selle käsukirja kättesaamisel on kohustatud ilmuma garnisoniülemale tema poolt kindlaksmääratud ajal kõik garnisoniteenistuse alal temale vahetult alluvate kaitseväe osade (asutiste) ja piirivalve osade ülemad; garnisoniülema asetäitjale nad ei ilmu.

Teenistuse kohuste täitmisele asumisest garnisoniülem teatab ka kohalikkudele kodanikkudele võimudele (kohalikud politseivõimud, omavalitsuste ja kohtute esimehed), kusjuures politseivõimudega lepib kokku ühendusepidamise kohta.

§ 15. Garnisoniülem määrab ajutisel lahkumisel oma alalisest asukohast omale asetäitja käsukirjaga ja kannab sellest ette kohalikule diviisiülemale (sõjaministrile).

§ 16. Garnisoniülem on kohustatud:

1) üldiselt valvama, et garnisoni kuuluvad kaitseväelased täidaksid distsipliini ja välise korra nõudeid:

2) otstarbekohaselt ja õiglaselt korraldama garnisoniteenistust (§ 4) ning valvama üldiselt selle korraliku ja täpsa täitmise järele;

3) õigeaegselt tegema korraldusi toimkondade määramiseks vahiteenistusse, kodanlikkudele võimudele abiandmiseks, tseremoniatele j.n.e.;

4) kõrvaldama väeosade vahel tekkinud arusaamatused laskegalleriide, saunade, j.n.e. kasutamise alal; tarbekorral määrab kindlaks nende kasutamise aja ja korra;

5) valvama, et temale alluv komandant täidaks oma kohuseid korralikult,

6) valvama, et areteeritud garnisoni arestimajas peetaks kinni vastavalt sellekohastele määrustele;

7) tegema korraldusi sõjaväelise kaitse määramiseks kaitseväe vedude juurde, kui kraami saatjal või saaval väeosal, asutisel või laol endal pole võimalik juurde anda sõjaväelist kaitset meeste puudumisel (Lisa nr 1).

§ 17. Korratuste või rahutuste tekkimisel kaitseväelaste hulgas või nendest osavõtmisel väljaspool kasarmute piirkondi ja eriliselt tähtsatel juhtudel ka väeosades, garnisoniülem on kohustatud viivitamata võtma tarvitusele kõik tema käsutuses olevad abinõud nende lõpetamiseks, kandes ette juhtumusest ja tarvitusele võetud abinõudest kohalikule diviisiülemale (sõjaministrile).

See on maksev ka piirivalve osade kohta.

§ 18. Kodanlikkude võimude nõudmiste täitmisel garnisoniülem talitab „Kodanliste võimude poolt nõuetava kaitseväelise kaasabi andmise seaduse“ järele (Lisa nr 2), kandes ette sellest diviisiülemale (sõjaministrile).

§ 19. Garnisoni läheduses viibivaid sõjalaevu ja nendel asuvaid meeskondi garnisoniülem võib kasutada kokkuleppel laevade operatiivjuhiga ainult eriliselt tähtsatel juhtudel ja siis, kui garnisoni kuuluvaid jõude ei jätku tarvilise ülesande täitmiseks.

§ 20. Kõikide garnisoni kuuluvate iseseisvate kaitseväeosade ja asutiste ülemad on kohustatud ette kandma garnisoniülemale:

1) teenistuskohuste täitmisele asumisest oma ametikohal ja lahkumisest uuele ametikohale määramise puhul;

2) lahkumisest komandeerimisele või puhkusele ja asetäitja määramisest; komandeerimiselt või puhkuselt tagasiilmumisest;

3) alluva osa alalise asupaiga muudatusest; osade väljasaatmisest ülemuse nõudel, lahkumisest laagrisse, manöövritele või üle 24 tunni kestvatele õppustele kaugemale alalisest asukohast (§ 323);

4) väeosa piirkonna läheduses kavatsetavatest õistest õppustest paukpadrunite või raketide tarvitamisega, ära tähendades nende õppuste rajooni ja kestvuse;

5) tähtsamatest distsipliini ja välise korra rikkumistest kaitseväelaste hulgas, kakelustest eraisikute ja kaitseväelaste või kaitseväelaste eneste vahel, millel olid tõsisemad tagajärjed või mis tekkisid eriliste, tähelepanu väärivate asjaolude tõttu;

6) korratuste ja rahutuste tekkimisest kaitseväelaste hulgas või osavõtmisest nendest väljaspool kasarmute piirkondi ning tarvitusele võetud vastuabinõudest;

7) õnnetutest juhtumustest (surma või haavata saamine, enesetapmise katse j.n.e), mis ette tulnud kaitseväelaste hulgas väljaspool kasarmute piirkondi:

8) tulekahju või mõne muu loodusliku õnnetuse tekkimisest väeosa piirkonnas või selle läheduses;

9) nakkavatest haigustes kaitseväelaste eneste seas, kohalikkude elanikkude seas väeosa asukoha läheduses või loomade juures, mis nõuavad suuremate vastuabinõude tarvitamisele võtmist;

10) relvade tarvitamisele võtmisest kaitsevälise kaasabi andmisel — kodanikkudele võimudele viibimata, — hiljem täieliku aruande abiandmiseks väljasaadetud osa tegevusest.

§ 21. Garnisoniülem omab distsiplinaarvõimu vastavalt kaitseväe distsiplinaarkatristuste seadluse § 44.

§ 22. Garnisoniülema tegevusalasse puutuvat kirjavahetust toimetatakse § 28 p. 6. ja § 36 ettenähtud korras.

Olukorra sunnil võib diviisiülema korraldusel neid kohuseid panna ka garnisoniülemale administratiivset alluva staabi (asutise) peale.

III peatükk.

Komandant.

§ 23. Garnisoniülema ligem abiline garnisoniteenistuse alade üksikasjalisel korraldamisel ja läbiviimisel on garnisoni-komandant.

Käesolevas määrustikus nimetatakse komandandiks garnisoni-komandanti; teisi komandante nimetatakse nende erinimetuste järele, näiteks — Toompea lossi komandant j.n.e.

§ 24. Komandandid võivad olla koosseisudes ette nähtud või väljaspool koosseise diviisiülemate poolt määratavad.

Väiksemates garnisonides võib panna tarbekorral komandandi kohused garnisoniülema enese peale.

§ 25. Kui koosseisudes komandanti ei ole ette nähtud, siis määratakse komandandiks kohalik kaitsevääringkonna ülem.

Kui viimast mõnel põhjusel komandandiks ei saa määrata või kui teda üldse ei ole, siis määratakse komandandiks garnisoniülema ettepanekul riviohvitser või mõne kohaliku kaitseväe asutise ülem.

§ 26. Väljaspool koosseise komandandiks määratud ohvitser täidab oma otsekcheseid teenistuskohuseid harilikus korras, kui diviisiülem pole korraldanud teisiti.

§ 27. Komandant allub garnisoniteenistuse alal vahetult garnisoniülemale.

§ 28. Komandandi kohused on:

1) valvata, et garnisoni piirkonnas alaliselt või ajutiselt viibivad kaitseväelased täpsalt täidaksid distsipliini ja välise korra nõudeid ja et nad oleksid riietatud vormikandmise reeglite järele.

Samad kohused on temal ka vormiriideid kandvate reserv-, maakaitseväe ja eruohvitseride kohta;

2) valvata ja hoolitseda, et garnisoni vahiteenistuse alal ja garnisoni arestimajas kinnipeatavate areteeritute kohta maksvaid määrusi ja korraldusi täidetakse täpsalt;

3) üksikasjaliselt välja töötada garnisoniteenistusse puutuvad kavad, plaanid ja tabelid, erilist rõhku pannes sellele, et teenistuse toimkonnad oleksid vähendatud miinimumini ja väeosade ning asutiste vahel jaotatud otstarbekohaselt ja õiglaselt;

4) hoolitseda, et garnisoni piirkonnas peatunud kaitseväeosad, niisama ka ametiasjus sinna ilmunud üksikud ajateenijad kaitseväelased paigutatakse viivitusega korteritesse, jaotades neid vajaduse korral kohalikkude väeosade ja asutiste vahel (§§ 325 ja 329);

5) valvata erakordsete vahtkondade ja kodanlikkudele võimudele abiandmiseks väljasaadetud meeskondade tegevuse järele, kui ta selleks garnisoniülema erikorraldustega on volitatud;

6) seada kokku garnisoniülema käsukirjad, korraldada garnisoniülema tegevusalasse puutuvat kirjavahetust ja kanda seda temale isiklikult ette;

7) pidada garnisoni vahtkonnaruumide, arestimajade, nende inventari ning vahiteenistuse tarbeasjade arvet ning hoolitseda nende korrasoleku ja õigeaegse parandamise eest;

8) pidada garnisoni arestimajas ja teistes tema valve alla antud karistusasutistes kinnipeetavate kaitseväelaste arvet;

9) hoolitseda sõjaväe surnuaedade korrashoiu eest.

§ 29. Komandant on kohustatud kõigiti kaasa aitama politseile ja kohalikkudele kodanlikkudele võimudele üldise heakorra ja kaitseväelaste ning eraisikute vaheliste heatahtlikkude suhete alalhoidmiseks, hoidudes segamast korraldustesse, mis tema ametialasse ei puutu.

§ 30. Juhul, kui keegi garnisoni piirkonnas alaliselt või ajutiselt viibivatest kaitseväelastest avalikkudes kohtades rikub distsipliini, sõjaväelist või üldist seltskondlikku korda, komandant võtab tarvitusele vastavad abinõud korra jaluleseadmiseks ja teatab korrarikkujast tema väeosa ülemale. Siin on komandandil korratuse lõpetamiseks erakorraline areteerimise õigus komandandi ametikohast madalamatel ametikohtadel teenivate kaitseväelaste kohta. See on maksev ka tegelikust teenistusest vabastatud vormiriideid kandvate kaitseväelaste kohta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud juhul sündmuse kohale on välja saadetud komandandi platsadjutant või mõni teine tema käsutuses olev

ohvitser, siis teotseb viimane komandandi nimel ja tema korraldusi peavad asjaosalised täitma kui komandandi käske.

Kaitseväelastega ühiselt korrarikkumisest osavõtnud eraisikud antakse üle komandandi või tema korraldusel väljakäsitatud ohvitseri poolt politsei korraldusse.

Kõigist sarnastest juhtumustest komandant kannab ette garnisoniülemale.

§ 31. Kui garnisoni piirkonnas ajutiselt viibiv kaitseväelane (komandeerimisel, puhkusel j. n. e.) komandandile teatab oma haigusest, kutsub komandant kaitseväge- või selle puudumisel eraarsti ja laseb haige üle vaadata.

Ülevaatust toimetanud arst esitab komandandile sellekohase tunnistuse.

Esitatud tunnistuse põhjal komandant registreerib haige komandantuuris ja paigutab tema kas kohalikku kaitseväge- või, kus seda pole, erahaigemajja, evakueerib või lubab haiget tema korteris ravitseda. Haigusest teatab vastava väeosa ülemale.

Juhul, kui haige jääb edasi üle puhkuse (komandeerimise) tähtaja garnisoni piirkonda, komandant on kohustatud valvama, et ta pärast terveksaamist sõidaks viibimata välja oma teenistuskohta.

§ 32. Juhul, kui garnisoni piirkonnas puhkusel või komandeerimisel viibiv kaitseväelane ei saa välja sõita määratud tähtajaks oma teenistuskohale mõnel seaduslikul põhjusel, teeb komandant tema tunnistusele sellekohase märkuse, teatab vastava väeosa ülemale viibimise põhjustest ja väeossa ilmumise tähtajast.

§ 33. Käesoleva määrustiku alusel täidavad kõik garnisonis alaliselt või ajutiselt olevad väeosad, asutised ja üksikud kaitseväelased komandandi korraldusi garnisoniteenistuse alal.

§ 34. Komandandi distsiplinaarvõim on ette nähtud „Kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadluse“ § 44.

§ 35. Ajutise lahkumise puhul garnisoniülem nõusolekul komandant jätab enda asetäitjaks ühe käsualustest ohvitseridest; kui viimased puuduvad, siis määrab komandandile asetäitja garnisoniülem.

§ 36. Kohtades, kus puuduvad koosseisudes ettenähtud komandandiasutised või kus komandandil ei ole käsutada kantseleitööjõude, garnisoniülem ja komandandi kirjavahetust toimetab harilikult garnisoniülem käsutusse kuuluv asutis (kantselei).

§ 37. Kui garnisoni piirkonnas on erikomandante (Toompea lossi, jaama, haigemaja, staabi j.n.e.), võib garnisoniülem tarbekorral nende peale panna teatavate vahtkondade suhtes ka vahiteenistuse alasse puutuvaid kohuseid.

Neil juhtudel erikomandandil on vastava vahtkonna kohta harilikult vahtkondade revidendi õigused ja kohused (§§ 152—164), kui garnisoniülem seda pole korraldanud teisiti. Vahtkondade postitabelid ja plaanid, mille kohta erikomandandil on alalised vahtkondade revidendi õigused, seab kokku ja kirjutab alla garnisoni-komandant ühes erikomandandiga.

Teine jagu.

VAHITEENISTUS.

I peatükk.

Üldised alused.

A. Vahiteenistuse eesmärk, mõiste ja toimkonnad.

§ 38. Vahiteenistuse eesmärk on: 1) riigivaran-duse, isikute ja üldise julgeoleku kaitse; 2) areteeritute valvamine ja 3) auavaldused.

Vahiteenistuse-toimkonna valve või kaitse alla antud asju ja isikuid nimetatakse valve-esemeteks.

§ 39. Vahiteenistus jaguneb garnisoni- ja väeosade sisemiseks vahiteenistuseks.

Vahiteenistuse teostamine garnisoni väeosade poolt garnisoniülema korraldusel moodustab garnisoni-vahiteenistuse; väeosa enese poolt väeosaiülemal korraldusel teostatud vahiteenistus moodustab väeosa sisemise vahiteenistuse.

Kõigi kaitseväe valve all olevate riiklikkude ja sõjaministeeriumi keskasutiste valve-esemete valvamine ja auvaldused kuuluvad harilikult garnisoniteenistusse, kuna väeosade eneste varanduste valvamine—väeosa sisemise vahiteenistuse hulka.

Arusaamatused valve-esemete kuuluvuse kohta garnisoni- või väeosa sisemise vahiteenistuse alla lähendab Tallinnas garnisoniülem, mujal see diviisiülem, kelle piirkonnas valve-ese on.

Käesoleva paragrahvi eelmises lõigus tähendatud ülematel on õigus anda tarbekorral väeosa sisemise vahiteenistuse alla ka väeosale mittekuuluvaid valve-esemeid või vastupidi.

§ 40. Igaks ööpäevaks vahiteenistuse kandmiseks määratud meeskonnad ja üksikud kaitseväelased kokku moodustavad vahiteenistuse-toimkonna.

Toimkonna koosseis peab määratama ainult tegeliku tarviduse järele, et mitte ära kiskuda õppustest kaitseväelasi ilma tarviduseta.

Toimkonna vähendamine saavutatakse: 1) varanduste otstarbekohase paigutamise, 2) tunnimeeste arvu vähendamisega päeva ajaks, mida teostatakse naabruses olevate vahipostide ühendamise teel ja 3) eraisikute määramisega valvuriteks.

§ 41. Vahiteenistus jaguneb: a) vahtkonna-teenistuseks ja b) valvkonna-(valvuri-) teenistuseks.

Vahiteenistuse teostamiseks määratakse: 1) alalised vahtkonnad, 2) erakorralised vahtkonnad, 3) 3) valvkonnad või valvurid ja 4) pannakse valvamise kohused vastavatele korrapidajatele või ameti-meestele.

§ 42. Vahtkonnaks nimetatakse kaitseväelastest koosnevat relvastatud meeskonda, kes käesolevas määrustikus ettenähtud korras vahiteenistuse ülesannete (§ 38) täitmiseks paneb välja tunnimehi vahipostidele ja tarbekorral saadab välja piilureid.

§ 43. Alalisteks nimetatakse niisuguseid vahtkondi, mis pannakse välja teatavate valve-esemete juurde järjekindlalt kas kogu ööpäevaks või ainult ööks.

Alalised ööpäevased vahtkonnad vahetatakse iga 24 tunni järele, kuna alaliste öiste vahtkondade teenistus kestab harilikult videvikust koiduni. Viimaste väljapaneku kellaja määrab perioodiliselt kindlaks garnisoniülem.

§ 44. Erakorralisteks nimetatakse niisuguseid vahtkondi, mis pannakse välja teatava aja jooksul ajutiselt valve alla võetavate esemete juurde. Erakorralised vahtkonnad võivad olla ööpäevased, päevased või öised.

§ 45. Tunnimeheks nimetatakse relvastatud kaitseväelast, kes on välja pandud või välja saadetud vahtkonnast vahipostile vahtkonnaülema või vahtkonnaülema õigustega isiku (korrapidaja) poolt kindla valveülesandega.

§ 46. Vahipostiks nimetatakse kohta või piirkonda ühes kõigi nende esemetega, mis tunnimehele valvamiseks määratud.

Alaliste vahtkondade vahiposte, kuhu tunnimees välja pannakse terveks ööpäeva kestvuseks, nimetatakse ööpäevasteks, kuna vahiposte, kuhu tunnimees pannakse välja ainult ööks — öisteks.

Tunnimeeste väljapaneku kestvuse aja öistele vahipostidele perioodiliselt määrab kindlaks garnisoniülem.

Öiste vahipostide tunnimehed ilmuvad määratud vahtkondadesse (allüksuste korrapidaja juurde) vee-rand tundi enne esimese vahetuse vahipostile mineku aega ja lahkuvad sealt kohe pärast väljapaneku aja lõppu vahtkonnaülema (allüksuse korrapidaja) korraldusel.

Erakorraliste vahtkondade vahipostid omakord võivad olla ööpäevased, päevased või öised, tunnimeeste väljapaneku aeg päevastele ja öistele vahipostidele määratakse kindlaks erikorraldustega.

§ 47. Vahtkond koosneb vahtkonnaülemast ja sõduritest vahipostide arvu kohaselt; tarbekorral garnisoniülema määramisel ka vahtkonnaülema abist, kuulipilduritest, saatetunnimeestest, piiluritest ja käskjalast.

Tunnimehi määratakse iga ööpäevase vahiposti peale kolm vahetust, öisele vahipostile kaks vahetust.

Vahtkonnaülema abi määratakse ainult neisse vahtkondadesse, kus vahtkonnaülemaks on ohvitser või kus vahtkonnaülemal vahipostide rohke arvu või nende laialdase paigutuse tõttu võimatu on üksi tunnimeeste teenistust korralikult kontroleerida.

Kui vahtkond on kõvendatud kuulipildujatega, siis määratakse iga kuulipilduja peale vähemalt kaks kuulipildurit.

Vahtkondadesse, kus alaliselt kinni peetakse areteeritud, määratakse areteeritute saatmiseks tarviline arv saatetunnimehi (§ 242).

Käskjalg võib määrata tarviduse korral neisse vahtkondadesse, mille ülem on ohvitser või kus vahiall peetakse ohvitseri (sv. ametnikke).

§ 48. Vahtkonnaülemaks ja tema abiks määratakse, arvesse võttes valve-eseme tähtsust ja vahipostide

postide arvu. ohvitser. allohvitser või sõdur garnisoniülema otsuse põhjal.

§ 49. Väheema tähtsusega kaitseväge varanduste (toitlus-kraamilaod j. n. e.) valvamist, kui seda ei saa korraldada valvur-eraisikutega, võib korraldada üksikute valvuritega või nendest koosnevate valvkondadega.

§ 50. Valvkonnaks nimetatakse relvastatud kaitseväelastest koosnevat meeskonda, kes on pandud valvama mingit väheema tähtsusega kaitseväelist valve-eset ja kes oma ülesande täitmiseks paneb välja valvureid valvepostidele.

Valvkonna koosseisu harilikult määratakse:

1) iga valveposti peale, mis asub väeosa piirkonnas või selle läheduses, 2 vahetust valvureid iga ööpäeva peale;

2) iga valveposti peale, mis asub kaugel väeosa asukchast (teises asulas) ja kuhu iga 24 tunni järele uue valvkonna väljasaatmine sünnitab raskusi, 2 vahetust kahes järjekorras, s. o. 4 kaitseväelast iga valveposti tarvis.

Valvkondade ülemateks määratakse harilikult kapraleid ja reamehi.

§ 51. Valvepostiks nimetatakse kohta või piirkonda ühes kõigi nende esemetega, mis valvuri valve alla antud.

Valvepostid võivad olla ööpäevased, päevased või öised.

Õistele valvepostidele määratud valvurite väljapaneku kestvuse, nende kohale ilmumise ja lahkumise aja kindlaksmääramine sünnib samuti, nagu see on ette nähtud tunnimeeste kohta õistel vahipostidel (§ 46).

§ 52. Valvuriks nimetatakse relvastatud kaitseväelast, kes on välja pandud või välja saadetud valvepostile kindla valveülesandega.

Valvurid pannakse välja kas valvkondadest, vahtkondadest (kui valvurid vahtkonnaülemaile allutatud) või allüksustest, mille korrapidajale see ülesandeks tehtud.

§ 53. Garnisoni-vahiteenistuse täitmise revideerimiseks määratakse garnisonitüema korraldusel ohvitser—vahtkondade revident (§ 81).

B. Valve-esemete liigid.

§ 54. Vastavalt oma tähtsusele valve-esemed jagunevad valve suhtes viide liiki:

I liik. 1) Riigivanema korter; 2) Riigikogu hoone istungijärgu ajal; 3) Vabariigi Valitsuse koosolekuruumid (hoone); 4) need keskasutiste ja diviiside relvade, laskemoona ja lõhkeainete laod ja muud valve-esemed, mis sõjaministri poolt I liiki kuuluva teks määratud.

Kõik sellesse liiki kuuluvad valve-esemed on isäralise sõjalise või riikliku tähtsusega.

II liik. 1) Need relvade, laskemoona ja lõhkeainete laod, mis ei kuulu I liiki ja mis asuvad väljaspool kasarmute piirkondi; 2) garnisoni arestimajad; 3) väeosade arestimajad ja ruumid, kui seal kinni peetakse kohtuotsuse põhjal või eeluurimise all olevaid areteerituid.

III liik. Relvade, laskemoona ja lõhkeainete laod kasarmute piirkondades.

IV liik. Kõik keskasutiste, diviiside ja väeosade toitlus- ja kraami-laod väljaspool kasarmute piirkondi.

V liik. Toitlus-, kraami- ja küttepuude-laod j.n.e. kasarmute piirkondades ja kõik allüksuste laod kasarmutes.

Kui valve-esemete II, III, IV või V liiki kuuluvaks määramisel tekib raskusi, otsustab seda diviisiülema oma piirkonnas.

§ 55. Vastavalt eelmises § 54 tähendatud valve-esemete liikidele valve korraldatakse järgmiselt:

I liigi valve-esemete juures: vahtkonnaülem ohvitser või üleajateenija allohvitser; tarbekorral vahtkonnaülema abi — allohvitser; sõdureid tunnimehi kolm iga ööpäevase ja kaks iga öise vahiposti jaoks; sõdureid piilkondade jaoks ja kuulipildureid tarvilikul arvul.

II liigi valve-esemete juures: vahtkonnaülem ohvitser või allohvitser; tarbekorral vahtkonnaülema abi — allohvitser või sõdur; sõdureid — tunnimehi kolm iga ööpäevase ja kaks iga öise vahiposti jaoks. Tarbekorral võib päevaajaks vahiposte ühendada (§ 40, lõik III, p. 2).

Kui garnisoni arestimajas on vahiall ohvitser (sv. ametnik), siis määratakse vahtkonnaülemaks ohvitser.

III liigi valve-esemete juures: vahtkonnaülema kohuseid täidab vahipostile ligema allüksuse korrapidaja; sõdureid — tunnimehi kaks iga vahiposti jaoks; tunnimehed pannakse välja ainult ööks; päeval valvab neid esemeid korrapidaja ise, tema abi või selleks määratud valvur.

Olukorrasunnil selle liigi esemete valvet diviisiülema loal võib korraldada vaht- või valvkondadega, kes tunnimehi või valvureid välja panevad ka päeval.

IV liigi valve-esemete juures: valve tarviduse järele kas alaline või ainult öösi valvurite või valvurite-eraisikute abil.

V liigi valve-esemete juures: alalist järelevalvet teostab selleks määratud valve-esemele ligema allüksuse korrapidaja või vastav ametimees.

Tarbekorral järelevalve kõvendamiseks määratakse piilureid või järelevalveks kohustatakse väeosa välisvalvureid.

D. Vahtkondade ja vahipostide asutamine ja kaotamine.

§ 56. Alaliste garnisoni vahtkondade ja vahipostide arvu määrab kindlaks diviisi piirkonnas diviisiülem. Tallinna garnisonis — garnisoniülem ja avaldab vahtkondade nimekirja (vorm nr. 1) käsukirjas.

§ 57. Alaliste garnisoni vahtkondade vahipostide arvu suurendamist või vähendamist toimetavad garnisoniülema (Tallinna garnisonis linna komandandi) ettepanekul eelmises § 56 tähendatud ülemad, avaldades muudatustest käsukirjas.

§ 58. Garnisoni vahtkondade nimekiri ja muudatused selles avaldatakse käsukirjas garnisonile.

§ 59. Iga vahtkonna jaoks eraldi peab olema vahipostide tabel (vorm nr. 2) ja vahipostide plaan.

Vahipostide tabelis kirjeldatakse üksikasjaliselt erikohused vahtkonnale, selle toimkondlastele ja tunnimeestele igal üksikul vahipostil, arvesse võttes kohalike olusid ja eritingimusi.

Vahipostide plaanil näidatakse valve-esemete asetus, valvepiirkonnad ühes tunnimeeste asukohtadega või liikumisteedega viimases ja tarbekorral ka tunnimeeste vahetamiskohad.

Vahipostide tabelid ja plaanid seab kokku komandant ja pärast nende kinnitamist garnisoniülema poolt saadab tabelid igale garnisoni vahiteenistust kandvale väeosale.

Samuti talitatakse ka muudatuste tegemise korral vahipostide tabelites.

§ 60. Väljavõtted kõigist vahipostide tabelitest erikohuste äraõppimiseks peavad olema väeosades, kes vahiteenistust kannavad, vähemalt igas kompaniis.

§ 61. Mobilisatsioonil korral võetakse tarvitusele mobilisatsioonil plaanis ettenähtud vahiteenistuse kava, millega vastavad juhid peavad tutvuma juba rahuajal.

E. Väeliikide osavõtmine garnisoni vahiteenistusest.

§ 62. Garnisoni vahiteenistust kannab peamiselt jalavägi.

Õppeüksusi määratakse garnisoni vahiteenistusse selle teenistuse tegeliku tutvumise otstarbel nii, et iga õpilane, välja arvatud ohvitserid, võtaks osa garnisoni vahiteenistusest ühe korra iga kursuse kestvusel.

Ratsa-, suurtüki-, soomus-, lennu- ja inseneriväge ning mereväe kaldaosi määratakse garnisoni vahiteenistusse harilikult mitte rohkem kui kaks korda kuus iga mees.

Soomusvägede jalaväe üksusi määratakse garnisoni vahiteenistusesse ühistel alustel jalaväega, suurtükiväe ja teisi tehnilisi üksusi nii, kui see on ette nähtud vastavale väeliigile.

Piirivalve meeskondi garnisoni vahiteenistusse ei määrata; muudeks garnisoniteenistuse ülesanneteks kasutatakse neid erikorralduste alusel.

§ 63. Eelmises § 62. tähendatud väeliike võib määrata garnisoni vahiteenistusse sagedamini, kui neile ette nähtud, ainult sel juhul, kui jalavägi ei saa anda peale oma sisemise toimkonna nelja järjekorda.

Kui garnisonis on olemas alalised vahiüksused, siis teisi väeüksusi garnisoni vahiteenistusse määratakse ainult erilise tarviduse korral või garnisoni vahiteenistusega tegeliku tutvumise otstarbel.

§ 64. Garnisoni vahiteenistuse toimkondade jagamisel väeosade vahel peab arvestama ka nende kooramatust siseteenistuse alal.

C. Kaitseväelaste määramine garnisoni vahiteenistusse.

§ 65. Garnisoni vahiteenistusest peavad osa võtma ühtlaselt kõik väeosa kaitseväelased, välja arvatud need, keda teenistuse iseloomu tõttu ei saa määrata vahiteenistusse.

§ 66. Garnisoni vahiteenistuse kandmisest vabastatud kaitseväelased määrab kindlaks väeosajärg; nende kohta peab nimekirju: ohvitseride ja sv. ametnikude peale — väeosa adjutant, allohvitseride ja sõdurite peale — kompaniijärg, vabastatute nimekirju perioodiliselt kontrollima diviisijärg.

§ 67. Staapides ja asutistes teenivad ohvitserid määratakse garnisoni vahiteenistusse üldistel alustel väeosades teenivate ohvitseridega.

Need aga, keda ühel või teisel põhjusel vahiteenistuse kandmisest on tarvilik vabastada, määrab kindlaks: keskasutistes — sõjaministri abi, diviiside piirkondades — diviisijärg.

§ 68. Ülemuse valve all olevaid kaitseväelasi garnisoni vahiteenistusse ei määrata; karistatuteliigis olevaid ei või määrata I, II ja III liigi valve-esemetete juurde ning auvahtkondadesse.

§ 69. Iga vahtkond peab koosnema võimalikult ühe kompanii, meeste puudusel — ühe pataljoni meestest.

Vahtkonnaülemat-ohvitseri vajaduse korral võib määrata ka teisest väeosast (asutisest).

H. Vahiteenistuse vorm, rakmed, relvastus ja laskemoon.

§ 70. Garnisoni vahiteenistuse kandmisel peab olema:

1) ohvitseridel — välivorm (merekäes rivivorm), võõrihm ühe õlarihmaga ja püstol (revolver) tupega; padruneid: 7 püstolis (revolvis) ja 25 tagavaraks;

2) allohvitseridel ja sõduritel — välvorm (merväes rivivorm). võõrihm ühe padrunitaskuga, püss täägiga ja padruneid 30;

3) sõduritel, kes relvastatud kuulipildujaga, vastavad rakmed ja 18 kasetti (5 linti) padruneid iga kuulipilduja peale.

Kõigil püssidega relvastatud vahiteenistuse toimkondlastel peavad olema kogu vahiteenistuse kandmise aja täägid püsside otsas.

Garnisoniülema erilisel korraldusel võib olla mütsi asemel kiiver (talvel sooja alusega).

Mõõka kannavad need vahtkonnaülemad, kus see garnisoniülema poolt määratud, võõrihm on siis kahe õlarihmaga.

§ 71. Vahiteenistuse toimkonna vaatusale määratakse toimkond garnisoniülema korraldusel kas kuubedes (pluusides) — palitud kokkurullitult üle õla — või palitutes, vastavalt ilmastikule.

§ 72. Kui toimkonna vaatus oli määratud kuubedes (pluusides) ja vahepeal algas sadu, siis palitud pannakse selga toimkonna vaatust toimetaja korraldusel.

Kui sadu algab teel vahtkonna asukohta, pannakse palitud selga vahtkonnaülema korraldusel.

§ 73. Vahtkonnaruumis viibivate vahtkonna kaitsevaelaste riietuse, relvastuse ja rakmete kohta maksavad järgmised reeglid:

1) palituid ja mütse (kiivreid) harilikult ei kanta, kuid need peavad olema kindlaksmääratud kohtadel alati käepärast;

2) püstoliga varustatud kaitsevaelased peavad olema alati rakmeis ja püstoliga; mõõgad, kui need olemas, — vööl;

3) vintpüssidega relvastatud kaitsevaelastel peab olema võõrihm ja padrunitasku vööl, püss püramiidis;

4) kuulipilduritel oma erirakmed olgu maha võetud. kerged kuulipildujad püramiidis, rasked — vahtkonnaülema poolt kindlaks määratud kohal.

§ 74. Tunnimehed on vahipostidel: talvel — alati palitutes, suvel — kuubedes (pluusides, palitud vahtkonna ruumis), sealjuures vähema õhusoojusega kui $+12^{\circ}\text{C}$ või suurema õhusoojusega, kuid külma tuulega vahtkondade revident võib lubada ka suvel tunnimeestel olla palitutes.

Talvel suurema külmaga kui -6°C tunnimehed kannavad postikasukat ja vilte. Vähema külmaga, kuid külma tuulega kantakse sama riietust ja jalatseid vahtkondade revidendi korraldusel.

Kasuka tunnimees paneb vahipostil ise selga rakmete peale; asudes relva käsitamisele kasukas visatakse esimesel võimalusel ära. Vildid pannakse jalga vahtkonnaruumis.

Vihmase ilmaga tunnimehed kannavad vihmapalitud rakmete peal. Kui kuiva ilmaga vahipostile minnes tunnimehel on kaasas vihmapalitu, kantakse seda käel; vahipostile asumisel pannakse ta vahipostikappi.

Tarvilikult köetud sisemistes ruumides tunnimehed on alati kuubedes (pluusides).

§ 75. Tunnimehe relv vahipostil peab olema alati korras, laetud ja tegevusvalmis. Vene püss laetakse nelja. inglise püss viie padrunita, et rauas padrunit ei oleks ja kukk oleks alla lastud.

Püssid laetakse ja tühjendatakse § 137 ettenähtud korras.

Padrunitasku kaane kinnised peavad olema kinni.

I. Tunnussõna.

§ 76. Tunnussõna on salajane sõna, mis võimaldab vahtkonnaülemal kindlaks teha, kas tulnud vahetus tõesti on volitatud selleks vastava ülema poolt.

Tunnussõnaks määratakse sõjaväe elust-olust võetud nimetus.

§ 77. Tunnussõna määrab iga päev garnisoni ülem järgmiseks päevaks ja annab teada komandandile laialisaatmiseks vastavatele väeosadele.

Kui tunnussõnade teatamine ja laialisaatmine iga päev väeosadele on raskendatud, võib neid teatava aja peale ette ära määrata ja laiali saata väeosade adjutantidele, kuid mitte rohkem kui kümneks päevaks korraga.

§ 78. Tunnussõnade laialisaatmiseks kutsub komandant väeosadest, kust vahtkondade revidendid määratud, volitustega vastuvõtjad välja ja annab neile tunnussõnad kätte kinnipitseeritud ümbrikutes.

Väeosade adjutantid, saades komandandilt tunnussõnad, saadavad iga päev aegsasti enne toimkonna vaatust vana ja uue tunnussõna uuele vahtkondade revidendile kinnipitseeritud ümbrikus, pealkirjaga: kapten (leitnant) NN..... tunnussõnad „.....“ maiks 1^a.....“ a.

Toimkonna vaatusel tunnussõnad antakse vahtkonna ülematele § 106 ettenähtud korras.

§ 79. Tunnussõnade hoidmisega peab olema äärmiselt ettevaatlik ja kaitsevälased, kellele nad on tehtud teatavaks, vastutavad, et keegi kõrvalistest isikutest neid teada ei saaks.

J. Garnisoni vahtkondade alluvus ja revideerimiskord.

§ 80. Garnisoni vahiteenistusse määratud kaitsevälased loetakse väljaspool oma alaliste ülemate käsutust vahiteenistuse kandmise ajal (§§ 105, 119, 152 ja 250).

Selle aja kestvusel alalised garnisoni vahtkonnad ja muud garnisoni toimkondlased alluvad garnisoni ülemale, komandandile ja vahtkondade revidendile.

Erakorralised garnisoni-vahtkonnad alluvad garnisoniülemale, komandandile ja ülemale, kelle korraldusel nad kohale välja pandi; auvahtkonnad alluvad peale selle veel isikutele, kelle juurde nad välja pandud

Käesoleva paragrahvi II ja III lõigus tähendatud isikud on kõigile neile alluvatele garnisoni toimkondlastele ülemad selle erandiga, et käskude ja korralduste andmine sünnib käesolevas määrustikus ettenähtud reeglite kohaselt ning et distsiplinaarkorras karistamise õigus on ainult garnisoniülemal ja komandandil.

§ 81. Garnisoni vahtkondade revident on garnisoniülema korraldusel iga 24 tunni peale määratud ohvitser kogu garnisoni või teatava piirkonna vahtkondade ja valvkondade (valvurite, ka eraisikute) teenistuskohuste täpsa täitmise järele valvamiseks ja nende tegevuse revideerimiseks.

Vahtkondade revideerimiseks määratakse harilikult väeosa korrapidaja ohvitser, kelle läheduses vahtkonnad asuvad.

Tarbekorral võib garnisoniülema korraldusel vahtkondade revidendiks määrata eraldi ohvitseri, kellel on kindlaksmääratud asukoht.

§ 82. Eraldi asuvate tähtsamate vahtkondade juurde, kus vahtkonnaülemat ohvitseri ei ole, garnisoniülem võib oma korraldusel määrata ööks ohvitseri, kes harilikus olukorras vahtkonnaülema kohuseid ei täida, kuid kellel on vahtkonna käsutamise ja järelevalve õigus ja kes vahtkonna tegevusse astumise korral selle juhtimise võtab oma kätte.

§ 83. Peale §§ 80—82 ettenähtud isikute garnisoni vahtkondade revideerimise õigus on: 1) nendel ülematel, kellele vahtkonna meeskond (vahtkonnaülema alluvust ei arvestata) allub alalise teenistuse korras. alates kompaniülemast, 2) sõjaministri

poolt kirjalikult volitatud isikutel, 3) diviisi staabi-ülemaal ja 4) komandandi volitusel komandandi plats-adjutandil.

Rühmaülemaal on vahtkonna revideerimise õigus ainult siis, kui vahtkond terves koosseisus on temale alluvast rühmast.

§ 84. Riigivanema ja §§ 80, 82 ja 83 tähendatud isikute vahtkonnaruumi ilmumisel vahtkonnaülem rivistab ärkvel olevad vahtkonna toimkondlased relvadega § 102. kohaselt ja andes komando „Valvel!“ esineb ettekandega (vorm nr. 3).

Revideerijal on aga õigus kõiki vahtkonnaruumis viibivaid vahtkonna toimkondlasi lasta rivistada.

Komandandi plats-adjutandile ja rühmaülemale vahtkonnaülem-ohvitser vahtkonda ei rivista ja ettekandega ei esine, kuid informeerib olukorrast vahtkonnas.

§ 85. Vahipostide revideerimisel läheb revideerija kaasa vahtkonnaülem või tema abi.

§ 86. Vahtkonna revideerija on kohustatud vahtkonnalehte kirjutama revideerimise aja ja tagajärjed.

§ 87. Kui garnisoniülem, komandant, vahtkonnade revident või ülem, kellele tunnimees allub alalise teenistuskorras, märkab tunnimehe kõrvalekal-dumist ettenähtud reeglitest, siis on tema kohustatud tegema tunnimehele meeldetuletuse. Kõik teised ohvitserid ja vanemad on kohustatud teatama väärnähtusest vahtkonnaülemale, tunnimehe poole isiklikult mitte pöörates.

Juhul, kui tunnimees oma vahiposti on jät-nud ilma valveta ja kaitseta (näit. magamine postil), on kohustatud kõik kaitsevälased teatama sellest vahtkonnaülemale.

§ 88. Vahiteenistuse toimkonnas viibimise ajal on keelatud määrata toimkondlastele (§§ 47, 53 ja 82) karistusi ja neid täide viia.

Vähemate süütegude ja üleastumiste eest nemad võetakse vastutusele pärast toimekonnast vabanemist.

Suurema süüteo toimepanemisel kõrvaldatakse süüdlased ajaviitmata vahiteenistusest.

K. Väeosa sisemine vahiteenistus.

§ 89. Väeosa sisemise vahiteenistuse kohta on maksvad garnisoni määrustiku reeglid järgnevatel paragrahvides ettenähtud eranditega.

§ 90. Väeosa sisemise vahiteenistuse alal väeosa-ülemal on garnisoniülemale õigused.

Väeosa vahtkonnad alluvad väeosa korrapidajale või vahtkondade revidendile. Korrapidajale allohvitserile (Sisemäär. § 513) nad ei allu.

Garnisoniülemale, komandandile ja garnisoni vahtkondade revidendile, kui viimane ei ole ühtlasi väeosa korrapidaja, väeosa vahtkonnad ei allu.

Juhtudel, kui mitme väeosa või asutise peale on välja pandud ühine vahti-, valvetoimkond ja kui toimkond koosneb mitme väeosa või asutise koosseisu kuuluvatest isikutest, täidab väeosaülemale kohuseid ja omab viimase õigused kõigi toimkondlaste kohta ühe väeosa või asutise ülem diviisiülemale määramise järele.

Mitme diviisi või võrdse asutise ühise toimkonna suhtes väeosaülemale õigustega isiku määrab sõjamineister.

§ 91. Väeosa vahtkondade nimekirja, vahipostide tabelid ja plaanid seab kokku adjutant ja kinnitab väeosaülemale. Vahtkondade nimekiri avaldatakse käsukirjas.

§ 92. Väeosa välisvalvurite (Sisemäär. § 569) üldised ja erikohused määrab kindlaks käesoleva määrustiku alusel see ülem, alates kompaniülemast, kelle vahetu alluvuse piirkonnas või esemete juures välisvalvurid valvet teostavad.

Vastavad valveposti tabelid kinnitatakse pataljoni- või väeosäilema poolt. Valvkonnalehte ei peeta.

Välisvalvurid alluvad vahetult vastava allüksuse korrapidajale (kui väeosäilem pole korraldanud teisiti), kes esimese vahetuse isiklikult valvepostile või valvealale paigutab ja järjekorralised vahetused allüksuse ruumist välja saadab.

§ 93. Tunnussõnad määratakse väeosäilema poolt ja saadetakse väeosa uuele korrapidajale adjutandi korraldusel.

II peatükk.

Alalised vahtkonnad.

A. Toimkonna vaatus.

§ 94. Garnisoni vahiteenistusse määratud kaitsevaelaste teadmiste kontroleerimiseks, nende relvastuse, laskemconna, riietuse ja rakmete järelevaatamiseks tehakse toimkonna vaatus.

§ 95. Toimkonna vaatus tehakse harilikult koos kogu garnisoni vahiteenistuse toimkonnale. Kui aga toimkond on määratud mitmest üksteisest eemal seisvast üksusest, garnisoniülema korraldusel võib vaatust teha ka üksikute vahtkondade või nende gruppide kaupa.

Garnisoni toimkonna vaatust võib toimetada ka ühiselt väeosade teenistustoimkondade vaatusega.

§ 96. Toimkonna vaatuse aja ja kohad määrab kindlaks ning avaldab käsukirjas garnisoniülem. Harilikult tehakse vaatust kell 1400 nii, et toimkonda minejatel oleks võimalus läbi võtta ennelõunased õppused ja lõunat süüa.

§ 97. Toimkonna vaatuse õigeaegse ja korrapärase läbiviimise järele valvab komandant ja üldiselt ka selle väeosäilem, kelle väeosa piirkonnas toimkonna vaatus tehakse.

§ 98. Õistele vahipostidele (§ 46) määratud kaitsevaelased harilikult toimkonna vaatuses osa ei võta, kuid silmas pidades nende tunnimeeste välja-paneku ja toimkonna vaatuse tegemise kellaaegu, garnisoniülem võib ka vastupidiselt korraldada. Esimesel juhul toimetavad § 94. tähendatud kontroleerimist ja järelevaatust harilikult need isikud, kes samast üksusest väljasaadetud ööpäevastele vahtkondadele toimkonna vaatuse tegid, või eriti selleks määratud isik sarnase aja arvestusega, et tunnimehed jõuaksid vastavatesse vahtkondadesse § 46. nõuete kohaselt.

§ 99. Signalistina garnisoni toimkonna vaatusel käib harilikult selle väeosa toimkonna signalist, kelle piirkonnas vaatust toimetatakse. Kui toimkonna vaatust tehakse väljaspool väeosade piirkondi, määratakse signalist garnisoniülema korraldusel.

Orkester määratakse toimkonna vaatusele garnisoniülema äranägemisel. Sel juhul signalisti ei määrata.

§ 100. Toimkonna vaatuse teeb harilikult vahtkondade revident.

Kui toimkonna vaatuse tegemist mõnesugustel põhjustel vahtkondade revidendile ülesandeks teha ei saa või kui väeosal, kelle juures vaatust tehakse, korrapidajat ohvitseri pole ette nähtud, määratakse toimkonna vaatuse tegemiseks garnisoniülema korraldusel eriline ohvitser.

Kui garnisoni toimkonna vaatuse teeb väeosa korrapidaja, siis harilikult tehakse garnisoni ja selle väeosa toimkonna vaatus ühiselt.

§ 101. Toimkonda määratud kaitsevaelaste ettevalmistamine, nende teadmiste kontroleerimine ja vahtkonna lehte (vorm nr. 4) sissekandmine tehakse sisemäärustikus §§ 470—481 ettenähtud korras.

Enne väljasaatmist toimkondlased varustatakse kompaniis laskemoonaga (§ 70).

§ 102. Toimkonnad vaatuseks rivistatakse joo-
nele, alates paremalt (Lisa nr. 7):

1) vahtkonnad liikide järele, sealjuures igas liigis nende tähtsuse järjekorras;

2) valvkond samuti nagu vahtkonnadki;

3) eraldi määratud piilkonnad;

4) väeosa sisemine toimkond;

Iga vahtkond rivistatakse alates paremalt:

1) vahtkonnaülem esimeses viirus;

2) tunnimehed vahipostide kaupa ridades postide numbrit järjekorras, kusjuures vahetused asuvad: 1. — esimeses, 2. — teises ja 3. — kolmandas viirus;

3) öiste vahipostide tunnimehed nagu tunnimehed käesoleva lõigu p. 2;

4) saatetunnimehed kahe või kolme kaupa reas vastavalt vahtkonna viirgude arvule, kusjuures ülem on esimeses viirus;

5) piilurid samuti nagu saatetunnimehedki;

6) kuulipildurid samuti nagu piiluridki, sealjuures kuulipilduritevanemad või sihturid esimeses viirus;

7) vahtkonnaülema abi ja tema selja taga teises viirus käskjalg.

§ 103. Väeosa vahiteenistuse toimkond (Sisemäär. § 468 — esimene lõik) rivistatakse toimkonna vaatu-
sele alati paremale, teisi sisetoimkondlasi § 102. ette-
nähtud korras.

Sellest toimkonnast vasemale esimesse viirgu ase-
tatakse: allüksuste korrapidajad üksuste numbrit järjekorras, korrapidajad arestiruumis ja tallides ning toimkonna käskjalg (kui viimane eraldi määratud).

Korrapidajate abid asuvad oma korrapidajate seljataga teises viirus.

Kõik muud allüksustes määratud toimkondlased (talli- ja välisvalvurid jne.) asuvad joonel kahes viirus oma korrapidajatest vasemal.

Allüksuste korrapidajate poolt väljapandavad tunnimehed ja need korrapidajad ise asuvad vahtkondade ravis, kusjuures nende korrapidajate harilikkudel kohtadel korrapidajate ravis asuvad nende abid.

Intervallid vaht-, valv- ja piilkondade ning väeosa sisetoi mkonna vahel on kolm sammu, üksikute kaitsevaelaste vahel — harilikud või koondatud.

Väeosa korrapidaja abi — ohvitser (kui see mujal vaatust ei toimetata) ja korrapidaja allohvitser asuvad: esimene — toimkonna, teine sisetoi mkonna paremal tiival esimeses viirus, üks samm paremal esimese vahtkonna ülemast (allüksuse korrapidajast).

Väeosa korrapidaja abi — allohvitser ja korrapidaja allohvitser asuvad, kui toimkonna vaatusel on vahtkonnaüle m-ohvitser: esimene — sisetoi mkonna paremal, teine — selle vasemal tiival.

Vahtkonnaüle ma — ohvitseri ja väeosa korrapidaja abi puudumisel viimase kohal asub korrapidaja allohvitser.

Signalist asub neli sammu paremal esimese vahtkonna ülemast esimese viiru joonel.

Kui toimkonna vaatusel on orkester, asub see oma vasaku tiivaga neli sammu paremal parema tiiva vahtkonna ülemast toimkonna teise viiru joonel.

Toimkonna vaatusel hoitakse püssid ja kerged kuulipildujad jalal. Rasked kuulipildujad asuvad toimkonna rivi ees ühe sammu kaugusel oma vanematest või sihturitest.

§ 104. Vahtkondade revidendi (toimkonna vaatuse tegija) ilmumisel vaatusele vanem toimkonnas olevatest (parema tiiva vahtkonnaüle m — ohvitser, korrapidaja abi, korrapidaja allohvitser või nende puudumisel parema tiiva vahtkonnaüle m — mitte-ohvit-

ser) annab komando „Toimkond, tervituseks — valvel, paremale (vasakule) vaat!“, mille järele kõik vaatusel olivad asuvad seisangusse „valvel“, kusjuures ohvitserid tervitavad mõõkadega või, nende puudumisel, tõstavad käe tervituseks; korrapidajad allohvitserid, kes on ilma püssideta, tõstavad käe tervituseks; orkester mängib marssi.

Mõõgad pannakse tuppe ja käed lastakse alla ilma erilise komandota ühel ajal revidendi käe allalaskmisega pärast toimkonna tervitamist.

Vahtkondade revident, jõudes rinde ette keskele, tervitab toimkonda.

Selle järele revident asub toimkonna revideerimisele, kusjuures on kohustatud üldiselt selgusele jõudma, kas kõik toimkonnad on kohal ning vastavates koosseisudes, kas mehed oma kohuseid teavad, kas on kõik toimkondlased relvastatud § 70. ja Sisem. § 491. nõuete kohaselt, kas relvad, laskemoon, riided ja rakmed on korras. Vajaduse korral annab täiendavaid seletusi, laseb kõrvaldada puudused või nõuab vastavast allüksusest puudulikult ettevalmistatud meeste asemele teadlikumad.

Üksikute toimkondlaste kõrvaldamine vaatuselt ei pea takistama vaatuse läbiviimist ja kogu toimkonna kohuste täitmisele asumist. Kõrvaldatute asemele ilmunud uued toimkondlased, pärast nende kontroleerimist, revident saadab määratud teenistuskohdadele järele.

§ 105. Revideerimise lõpetanud revident (toimkonna vaatuse tegija) läheb rinde keskkoha ette 10—15 sammu kaugusele ja annab komando „Signaal!“, mille peale signalist (orkester) mängib „kogu“.

Kui ruum ei võimalda revidendi käesoleva paragrahvi eelmises lõigus tähendatud kohale asumist, läheb tema kohale, kus toimkond ei kuuleks tunnussõnade nimetamist.

„Kogu“ mängimise momendist garnisoni toimkond allub § 80. tähendatud ülematele.

Kui toimkonna vaatusel signalisti (orkestrit) ei ole, garnisoni toimkond läheb tähendatud ülemate alluvusse momendist, mil revident annab komando „Vahtkonnaülemad, ette — käies marss!“ (§ 106.)

§ 106. Pärast signaali „kogu“ revident annab komando: „Vahtkonnaülemad, ette — käies marss“ Selle komando järele vahtkonnaülemad lähevad, ohvitserid hoides käed tervituseks, otsemat teed revidendi juurde. Parema tiiva vahtkonnaülem jääb seisma revidendi vastu kahe sammu kaugusele, teised esimesest vasemale, joonele, koondatud intervallidel, asuvad seisangusse „valvel“ ja lasevad käed alla. Revident annab vahtkonnaülematele sedeli tunnussõnaga ja jõuab selgusele, kas vahtkonnaülemad tunnussõnadest on aru saanud; tarbekorral annab ka teisi vajalisi seletusi ja näpunäiteid.

Juhul, kui vahtkondade revidendi kohused ei ole pandud toimkonna vaatusetegija peale, annab viimane tunnussõnad vahtkonnaülematele kinnipitseritud ümbrikkudes ilma sisu teadmata, ühtlasi teatades revidendi auastme, nime ja väeosa.

§ 107. Pärast tunnussõnade üleandmist revident annab komandod:

1) „Vahtkonnaülemad, kohtadele — käies marss!“, mille järele viimased pööravad ümber ja võttes käed tervituseks lähevad otsemat teed oma kohtadele;

2) „Toimkond, — parem pool! Vabalt! Rihmale!“ — Toimkond täidab komandod jalaväe määrustikus ettenähtud korras ja signalist asub vahtkondade revidendist 3 sammu vasemale näoga toimkonna poole; orkester, kui see on, asub parema tiiva vahtkonna ette;

3) „Toimkond, asukohtadesse — käies marssi!“, mille järele kogu toimkond vahtkondade ja allüksuse toimkondade kaupa liigub määratud asukohtadesse; signalist mängib marssi.

Pärast vahtkondade lahkumist signalist läheb vahtkondade revidendi loal oma asukohta. Kui vaatusel oli orkester, saadab see määratud vahtkonna tema asukohta.

§ 108. Toimkonna vaatuselt lahkumisel, samuti ka muudel liikumistel väljaspool vahtkonnaruumi vahtkonnad liiguvad jalaväe määrustikus ettenähtud korras, pidades kinni reeglitest liikumise komandode kohta tänavatel.

§ 109. Kui toimkonna vaatusel ilmub garnisoni ülem, komandant, selle väeosaulem, kelle kaitseväelased toimkonna vastusest osa võtavad, või teised neist kõrgemad ülemad, siis vahtkondade revident annab komando: „Toimkond, valvel — paremale (vasakule) vaat!“ ja esineb ettekandega (vorm nr. 5).

Kui revident veel pole jõudnud kohale, annab sama komando vanem toimkonnas kohalolevatelt (§ 104 esimene lõik).

Kui revident ilmub käesoleva paragrahvi eelmises lõigus tähendatud kõrgema ülema kohalolekul, siis küsitakse luba revidendi vastuvõtmiseks ja toimkonna vaatuse tegemiseks.

B. Vahtkondade ja esimese vahetuse tunnimeeste vahetus.

§ 110. Vahetatava vahtkonna asukohta jõudnud uus vahtkonnaülem rivistab oma vahtkonna maja ette, kus asub vahtkonnaruum, rindegaga vastu sissekäiku nii, et rivi ja maja vahele jääks vaba ruum vana vahtkonna rivistamiseks, laseb võtta relvad jalale, jätab endale asetäitja ja läheb vahtkonna-

ruumi, kus esitab end vana vahtkonna ülemale, teatades tuleku põhjuse ja vana vahtkonna tunnussõna. Vana vahtkonna ülem vastab oma auastme ja nime nimetamisega ainult siis, kui tunnussõna on õige. Pärast seda uue vahtkonna ülem lahkub ruumist ja asub oma vahtkonna paremale tiivale.

§ 111. Uue vahtkonna liginemisel majale, kus asub vahtkonnaruum, vana vahtkonna ülem rivistab oma vahtkonna ruumis.

Selgusele jõudnud, et tulnud vahetus on õige, vana vahtkonna ülem viib oma vahtkonna ruumist välja, rivistab uue vahtkonna vastu 5—10 sammu kaugusele, nii et vana vahtkonna parem tiib jääks vastu uue vasaku tiiba ja asub ise paremale tiivale.

Pärast vana vahtkonna rivinemist mõlemad vahtkonnaülemad, vana vahtkonnaülema algatusel, annavad tervituseks üheaegselt komando „Tervituseks valvel!“, kusjuures vahtkonnaülemad-ohvitserid tõstavad käed tervituseks; kui neil on mõõgad — tervitavad viimastega.

Vastastikku tervitamine kestku 3—5 sekundit. Vana vahtkonna rivistamisel uue vahtkonna vastas ja vahtkondade vastastikku tervitamise ajal ilmuvatele ülematele ja revideerijatele tervituskomandosid ei anta; pärast vastastikku tervitamise lõppu tervitamine ja ettekannetega esinemine sünnib §§ 275. ja 276. korras.

§ 112. Pärast vastastikku tervitamist uue vahtkonna ülem viib oma vahtkonna ruumi, kuhu läheb ka vana vahtkonna ülem (ühes abiga), jättes endale asetäitja. Tarbekorral viiakse vana vahtkond kõrvale.

Ruumis uue vahtkonna ülema korraldusel pannakse selleks määratud kohtadele vahipostile mitte kaaskantavad asjad, laaditakse esimese vahetuse tunnimeeste püssid (§ 137) ja vajaduse korral pannakse selga või võetakse kaasa (§ 74) vahiposti üleriided.

Pärast muude tarviliste korralduste tegemist uus vahtkonnaülem (abiga) läheb vahtkonna tunnimees-tega ja piiluritega vahipostidele. Temaga kaasa läheb vana vahtkonna ülem, kes liikumisel asub üks samm paremal uue vahtkonna ülemast. Püssid kantakse rihmal.

Kui vahtkonna ülematel on abid ja vahetuse toimetamine on ette nähtud kahes osas, siis tunnimehed ja piilurid jaotatakse kaheks grupiks, kusjuures ühe grupi viib vahipostidele abi ühes vana vahtkonna ülema abiga, uue vahtkonnaülema poolt kindlaksmääratud korras ja vahetamise reeglite kohaselt.

Kui uue vahtkonna ülem tunnimeestega ja piiluritega on ruumist lahkunud, viiakse vana vahtkond ruumi.

§ 113. Tunnimeeste vahetamise kohast vahipostil (§§ 123 ja 124) harilikult 15 sammu kaugusel (sisemisel vahipostil maja ees) uus vahtkonnaülem (abi) jätab kaasas olevad tunnimehed ja piilurid seisma ning annab komando „Nr..... vahiposti tunnimehed, ette — käies marss!“ Selle komando järele vana tunnimees pöörab näo läheneva vahetuse poole ja võtab seisangu „valvel“, kuna nimetatud vahiposti uued tunnimehed vahtkonnaülemate järele vahetatava tunnimehe juurde liiguvad. Teiste vahipostide tunnimehed ja piilurid jäävad seisangusse „vabalt.“

§ 114. Ühe sammu kaugusel vanast tunnimehest vahtkonna ülem (abi) jätab posti tunnimehed seisma nii, et esimese vahetuse tunnimees asuks vahetatava tunnimehe vastas ning vahtkonnaülemad (abid) asuvad vastamisi kahele poole tunnimehi vana ja uue tunnimehe vahekohta. (Lisa nr. 9.) Selle järele vana tunnimees annab üle vahtkonnaülemate (abide) juuresolekul esimese vahetuse tunnimehele kõik vahiposti kohta käivad korraldused ja valvatavad

esemed. Vastuvõtmisel kontrollaabid uus tunnimees uste, akende, lukkude, plombide või pitsatite ning sideabinõude korrasolekut, tutvub vahiposti kaitsereeglitega ja selle ümbruse iseäraldustega. Vahiposti vastuvõtmise ja kontrollaabimise juures viibivad ka teise ja kolmanda vahetuse tunnimehed.

Tunnimeeste vahetamisel vahtkonnaülemad (abid) valvavad, et tunnimehed oma kohused õieti ja korralikult üle annaksid ja tähelepanelikult vastu võtaksid ning oma kohuste kohta omaksid kindla arusaamise.

Vahiposti vastu võtnud, uus tunnimees võtab püssi rihmalt ja kui vanal tunnimehel oli postikasukas seljas, võtab üle ka viimase ning paneb selga. Pärast seda uue vahtkonna ülem, andes teise ja kolmanda vahetuse tunnimeestele komando „Minu järele — käies marss?“, viib nad vahtkonna juurde ja rivistab selle vasakule tiivale. Asudes ise vana vahtkonnaülemaga § 112. ettenähtud kohale, viib vahetused ja piirid järgmise vahiposti juurde. Vana tunnimees aga võtab püssi rihmale ja oma vahtkonnaülema komando järele „Vahtkonnaruumi — käies marss!“, läheb otsemat teed vahtkonnaruumi. Padrunid võtab tema püssist välja pärast vahtkonnaülema tagasitulekut, viimase käsul (§ 137).

Samas korras vahetatakse kõigi järgmiste vahipostide üksiktunnimehed.

§ 115. Paaristunnimeeste vahetamisel vahtkonna ülem jätab vahetatava vahiposti tunnimehed seisma harilikult 3 sammu kaugusele vanade tunnimeeste vahe kohale, kusjuures seismajätmisega vahtkonna ülemad asetuvad vastamisi kahele poole tunnimehi, uute ja vanade tunnimeeste vahe kohale nii, et nad näeksid vahiposti üleandmist ja vastuvõtmist. Pärast seda vahtkonna ülema komandol „Esimese vahetuse tunnimehed, ette — käies marss!“, uus postivanem asub vana postivanema ja uus

tunnimees vana tunnimehe vastu ühe sammu kaugusele (Lisa nr. 9); vahetamist toimetatakse üldistel alustel.

Pärast vahiposti üleandmist vana vahtkonna ülema komandol „Vana vahetus, vahtkonnaruumi — käies marss!“, postivanem viib tunnimehe otsemat teed vahtkonnaruumi.

§ 116. Pärast kõigi vahipostide vahetamist uus vahtkonnaülem (abi) viib teise ja kolmanda vahetuse tunnimehed ja püürid vahtkonna ruumi. Enne nende ruumi jõudmist lahkuvad sealt need vana vahtkonna kaitseväelased, kelle relvad laadimata. Laetud relvadega tunnimehed lahkuvad vahtkonna ruumist siis, kui nad oma vahtkonnaülema (abi) juuresolekul on padrunid välja võtnud. Kui ruum lubab, võib vana vahtkond jääda kuni vahetuse lõpuni vahtkonnaruumi.

§ 117. Viimase vahiposti vahetamise momendist uus vahtkonnaülem on vastutav täiel määral vahtkonna ja kõikide vahipostide julgeoleku eest.

§ 118. Vahetuselt tagasi jõudnud, laseb vana vahtkonnaülem oma vahtkonna viimase vahetuse tunni-meestel püssid tühjaks laadida ja saadab mehed ruumist välja (§ 116). Pärast seda annab üle uuele vahtkonnaülemale allkirja vastu 1) § 149. ettenähtud vahtkonnaülema hoole all olevad juhised, plaanid ja tabelid; 2) vahtkonnaruumi ja selle sisseseade inventari nimestiku järele; 3) kui vahtkonna juures on arestiruum, siis ka areteeritud nimeliselt areteeritute raamatu järele ning arestiruumid ja nende sisseseade (§ 184).

Kui vahtkonnaülematel on abid, tehakse vahtkonnaruumi ja sisseseade üleandmine ning vastuvõtmine viimaste poolt.

§ 119. Pärast § 118. tähendatud vastuvõtmist uus ja vana vahtkonnaülem kirjutavad alla vahtkonna-

lehele, kusjuures esimene teeb vastavad märkused tema poolt leitud puuduste kohta. Selle järele vana vahtkonnaülem viib oma vahtkonna kasarmusse (§ 108).

Vana vahtkonna lahkumiseks antud komando „Käies — marss!“ loetakse momendiks, millal see vahtkond läheb välja alluvusest vahiteenistuse eri-ülematele (§ 80) ja reeglitele.

§ 120. Kui uus vahtkonnaülem leiab vahipostide või teiste esemete vastuvõtmisel puudusi, mis võivad segada korralikku vahiteenistuse pidamist, toimib ta § 180. kohaselt ja teatab sellest viibimata vahtkonnade revidendile ja komandandile.

D. Tunnimeeste paigutus ja asukohad.

§ 121. Tunnimehed on sisemised või välimised, vastavalt nende paigutusele ruumis või väljas. Need omakorda on paigalised või liikuvad, üksik- või paaristunnimehed, vastavalt ülesannetele ja arvule.

Paaristunnimehed pannakse välja Riigivanema maja peasissekäigu juurde ja muudel juhtudel, kui vahiposti iseäralduse tõttu seal on tarvilik kahe tunni-mehe väljapanemine. Paaristunnimehed täidavad ühise iseloomuga ülesandeid ja üks neist määratakse vanemaks.

§ 122. Igal välisvahipostil peab olema vahipostikapp (paaristunnimeeste vahipostil — kaks) vahiposti üleriiete hoidmiseks, kui need ei ole tunni-mehel seljas (Lisa nr. 10).

§ 123. Üksikul välisvahipostil pannakse vahipostikapp uksest vasakule vastu seina, seljaga seina poole; paarisvälispostil — kahele poole ust, külgedega vastu seina, esiküljed vastamisi.

§ 124. Tunnimeeste seismise kohad, liikumise piirkonnad ja vahipostikappide asetamispaigad vahipostidel ning tarbekorral ka tunnimeeste vahe-

tamiskohad määratakse kindlaks ja märgitakse ära vahipostide plaanil. Need kohad ja piirkonnad peavad olema kindlaks määratud nii, et tunnimeestel oleks täieline võimalus oma vahiposti korralikult valvata.

§ 125. Vahipostidel uste juures seisavad tunnimehed: 1) sisemised: a) üksiktunnimehed harilikult uksest paremal, seljaga seina poole, b) paaristunnimehed kahel pool ust, näod vastamisi; 2) välimised: a) üksiktunnimehed uksest paremal, seljaga seina poole vahipostikapi esikülje joonel, b) paaristunnimehed kahel pool ust vahipostikappide esikülgede joonel, näod vastamisi nii, et puudutavad vahipostikappe — üks vasaku, teine parema käe küünarnukiga. Paaristunnimeestest postivanem seisab uksest paremal.

Ukse paremaks pooleks loetakse see pool, mis on majast (ruumist) välja tulles paremat kätt.

E. Tunnimeeste vahetamine.

§ 126. Tunnimehed vahetatakse normaalselt iga kahe, valvurid iga nelja tunni järele. On vaikse ilmaga külma rohkem kui -15°C , siis vahtkonnaülema korraldusel, kõva tuule ja tuisuga ka vähema külмага vahtkondade revidendi korraldusel, vahetatakse tunnimehed ja valvurid ühe tunni järele, mille kohta vahtkonnaülem (allüksuste korrapidaja) teeb märkuse vahtkonnalehte, ära näidates nimelt, millise aja jooksul tunnimehi või valvureid vahetati ühe tunni järele.

Valvurite-eraisikute vahetamise aja kohta garnisoni- (väeosa) ülem võib panna maksma erimäärused.

§ 127. Enne vahipostidele väljasaatmist vahtkonnaülem (abi) rivistab järjekorralise vahetuse tunnimehed, tuletab neile meelde kohused, kontrollaab teadmisi, vaatab järele laskemoona, laseb enda (abi) juuresolekul laadida püssid (§ 137), ja komandoga

„Vahipostidele — käies marss!“ käsutab tunnimehed otsemat teed neile määratud vahipostidele.

§ 128. Vahipostile jõudmisest signaliseerivad vahetama saadetud tunnimehed vahiposti elektrikella (teised signaalvahendid) abil vahtkonnaruumi vahetatava tunnimehe juuresolekul ja võtavad vahipostid vastu § 114. ettenähtud korras.

Kui vahetamise ajal uus tunnimees vahipostil leiab korratusi, kutsub ta välja vahtkonnaülema (abi). Sarnasel korral vana tunnimees täidab oma kohuseid edasi kuni vahtkonnaülema korralduseni.

§ 129. Vahtkonna ruumi jõudnud, vahetatud tunnimees kannab ette vahtkonnaülemale kohuste ja vahiposti üleandmisest ning vahipostil tähelepanud juhtumustest. Vahtkonnaülema (abi) järelevalve all võtab ta püssist välja padrunid ja asetab püssi määratud kohale.

§ 130. Paaristunnimeeste vahetamisele väljasaatmine vahtkonnaruumist sünnib vastavalt § 127.

Vahipostile liikumisel postivanem viib tunnimehe vahiposti juurde ja mõlemad vahetavad üheaegselt, kusjuures tunnimees kokkukõlastab oma tegevuse postivanema omaga.

Vahtkonnaruumi tagasijõudnud vahetatud postivanem toimib vastavalt § 129.

G. Sisekord vahtkonnas.

§ 131. Vahtkonna koosseisu kuuluvatel kaitsevaelastel on keelatud vahtkonnaruumist lahkuda ilma vahtkonnaülema loata. Nemad peavad alaliselt (ka magades) olema ettenähtud vormis ja kandma vastavaid rakmeid (§§ 70 ja 73).

§ 132. Pooled vahtkonnaruumis olevatest vahtkonna toimkondlastest võivad magada nii päeval kui ööl, kuid garnisoniülemal on õigus lubada päeval

magada rohkemal kui poolel vahtkonnal ja nõuda pimedal terve vahtkonna ärkvelolekut.

Magamisaja ühetaolist jaotust vahtkonna toimkondlaste vahel korraldab vahtkonnaülem. Vahtkondades, kus on kolm vahetust tunnimehi harilikus olukorras, magavad need tunnimehed, kelle järjekord on vahipostidele minna.

Kui vahtkonnaülemal on abi ja kui mõlemad on vahtkonnaruumis kohal, võivad nad kordamööda magada tingimusel, et teenistuse kohuste täitmine selle all ei kannataks. Kui abi ei ole, võib vahtkonnaülem magada ainult kella 0700 ja 2000 vahel tingimusega, et vahetuste väljasaatmist ja nende vastuvõtmist korraldab tema isiklikult (§ 171). Magamise ajaks ta jätab enda asemele järjekorralise asetäitja (§ 165).

Vahtkond (ka magajad) peab alaliselt valmis olema kiires korras kogumiseks ja tegevusse astumiseks.

§ 133. Vahtkonnaruumis peab valitsema kindel kord ja distsipliin. Seal on keelatud laulmine, muusika ja igasugused hasartmängud. Mängida võib ainult komandandi poolt lubatud mängu. Sinna on keelatud sisse viia ja tarvitada joovastavaid jooke ning uimastavaid aineid.

Vahtkonnaruumid ja nende ümbrus peavad olema puhtad, ning ruumides tarviline soojus ja valgustus.

§ 134. Garnisoniülema korraldusel võib olla määratud vahtkonnaruumide puhastajaks ja kütjaks kojamees (sõdur või eraisik), kes täidab ka teisi komandandi poolt tema peale pandud kohuseid ja vahtkonnaülema korraldusi sellel alal.

Vahtkondades, kuhu eraldi kojameest ei ole määratud, korraldab ruumide puhastamist, kütmist ja valgustamist vahtkonnaülem vahtkonna toimkondlastega.

§ 135. Vahtkonnaruumi soojendamiseks, valgustamiseks ja puhastamiseks tarvilikkude ainete ja abinõude puudumisest vahtkonnaülema kannab viibimata ette vahtkondade revidendile ja teeb vastava märkuse vahtkonnalehte.

§ 136. Kõik vahtkonnaruumis olev varandus kui ka vahtkonna toimkondlaste poolt kaasatoodud asjad hoitakse korralikult ja kindlaksmääratud kohtadel. Relvad hoitakse püramiidis, ilma mingisuguste kate-teta ja alati korras.

§ 137. Relvade laadimisega ja padrunite välja-võtmisega vahtkonna toimkondlased peavad olema eriliselt ettevaatlikud, tehes seda ainult vahtkonna-ülema (abi) juuresolekul, ja nii, et relvade rauaotsad oleksid suundud sinna, kus kogemata tekkinud paugu tagajärjel ei juhtuks õnnetust.

§ 138. Pimeda algusest kuni hommiku valgek-sminekuni vahtkonnaruumi ukсед hoitakse seestpoolt riivis ja ketis ning avatakse vahtkonna koosseisu mittekuuluvatele ainult vahtkonnaülema korraldusel.

H. Sisselaskmine vahtkonnaruumi.

§ 139. Peale vahtkonna koosseisu kuuluvate kaitsevaelaste kedagi vahtkonnaruumi sisse ei lasta, välja arvatud:

1) Riigivanem ja kõik need, kellel on vahtkonna revideerimise õigus;

2) kes on vastava loa või volituse põhjal õigustatud käima vahtkonnaruumis või vahtkonna valve alla kuuluvates ladudes ja ruumides (§§ 196 ja 197);

3) kellel luba areteeritutega kokkusaamiseks (§ 191);

4) kellel tarvidus vahtkonnaruumi pääsemiseks edasilükkamatu iseloomuga teenistuse asjus ja kes on varustatud komandandi vastava loaga;

5) vahtkonnaülema ja areteeritud ohvitseride teenijad toidu ja muude lubatud asjade toomiseks.

§ 140. Eelmise § 139. p. 1 tähendatud isikuid lastakse vahtkonnaruumi igal ajal, kui vahtkonnaülem neid näo järele tunneb. Vastasel korral ta küsib nendelt tunnussõna ja isikutunnistuse, mis revideerijal peab olema kaasas alati. Punktides 2. kuni 5. tähendatud isikuid laseb vahtkonnaülem ruumi ainult siis, kui ta isiku on kindlaks teinud ja ilmumise põhjuse leidnud olevat seadusliku.

I. Vahtkonna rivistamine vahtkonnaruumis ja teotsemine relvadega.

§ 141. Vahtkond rivistatakse vahtkonnaruumis relvadega:

1) kallaletungimise puhul vahtkonnale või vahipostidele ning korratuste ja hulgaliste vastuhakkamiste puhul areteeritute poolt;

2) tulekahju, muude õnnetuste või hulgalise rahvakogumise korral vahipostide või vahtkonnaruumi ä heduses;

3) Vahtkonna vahetamiseks ja vahtkonna revideerimise õigusega isikute ilmumisel vahtkonnaruumi.

Punkt 1. tähendatud juhtudel kõik vahtkonna toimkondlased laevad relvad viibimata ilma käsku ootamata; p. 2. tähendatud juhul laetakse relvad vahtkonnaülema (asetäitja) käsul; p. 3. tähendatud juhul relvi ei laeta.

§ 142. Eelmises, § 141., tähendatud juhtudel vahtkond rivineb § 102. kohaselt koondatud intervallidel, välja arvatud raskekuulipildurid, kes asuvad oma relvade juurde. Ruumist välja vahtkond viiakse ainult tarviduse korral vahtkonnaülema (asetäitja) korraldusel.

§ 143. § 141 pp. 1 ja 2 tähendatud juhtumistel vahtkond teotseb vahtkonnaülema poolt aegsasti ja põhjalikult läbimõeldud tegevuskava ning olukorra

kohaselt. Revideerijad on õigustatud ja vahtkonnade revident on kohustatud tegevuskava kontroleerima.

J. Vahtkonnast väljasaadetavad piilurid.

§ 144. Vahtkonna koosseisu määratud piilkond või üksikud piilurid kantakse sisse vahtkonnalehte ja nende kohused on ette nähtud postitabelis.

Tarviduse korral vahtkonnaülem võib määrata üksikuid piilureid või piilkondi ka nendest tunnimeestest, kes tulnud viimase vahetusena vahipostidelt või muudest vahtkonna toimkondlastest, kes ei täida otsekoheseid valveülesandeid (kuulipildurid jne.).

Eelmises lõigus nimetatud piiluritele võib teha ülesandeks:

1) tunnimeeste vahiteenistuse täitmise järelevaatamise;

2) vahtkonnaruumi ja vahipostide ümbruskonna perioodilise läbivaatamise;

3) iseäraliste juhtumuste selgitamise vahtkonnaruumi või vahipostide ümbruskonnas.

Väljasaadetavate piilurite arvu, väljasaatmise aja, liikumistee ja ülesanded vastavalt postitabelile ja tarvetele määrab vahtkonnaülem, meeles pidades, et vahipostide kontroleerimine on tema enese peamine ülesanne.

Piilkondade (kaks või rohkem piilurit) väljasaatmisel üks piiluritest määratakse ülemaks. Piilurid laevad relvad vahtkonnaruumis, nagu see on ette nähtud tunnimeestele. Liikumisel piilurid kannavad püsse kaenla all käes, täägiga ettepoole.

§ 145. Ringkäigult tagasi jõudnud piilurid (piilkonnaülem) kannavad ette vahtkonnaülemale tagajärgedest.

Oma ringkäigul tähelepanud iseäralistest juhtumustest, mis ähvardavad tunnimeeste või vahtkonna

juolgeolekut, samuti õnnetutest juhtumustest piilurid teatavad vahtkonnaülemale viibimata käepärast olevate abinõudega (kindlaksmääratud signaalid jne., äärimisel juhul laskmine püssist).

Tunnimehe puudumisel vahipostil või tema haiguse korral, jääb piilur postile ja kutsub välja vahtkonnaülema.

Piilurite poolt väljaselgitatud erijuhtumused vahtkonnaülem märgib vahtkonnalehte.

K. Vahtkonnaruumid ja nende sisseseade.

§ 146. Vahtkond paigutatakse selleks ehitatud vahtkonnamajja või mõnest teisest hoonest eraldatud vastavasse ruumi.

Üksuse korrapidaja poolt väljapandavad tunnimehed paigutatakse sama üksuse kasarmuruumi, kus nende jaoks eraldatakse vastav koht.

§ 147. Vahtkonnaruumi moodustavad: ühine tuba allohvitseridele ja sõduritele, vahtkonnaülemale-ohvitserile eraldi tuba, väljakäigukoht ja võimalikult pesemise- ning suitsetamiseruum.

Vahtkonnaruum peab olema köetav ja tubade mahutus vastama sisemäärustiku § 618. nõuetele, aluseks võttes vahtkonna koosseisu.

§ 148. Igas vahtkonnaruumis normaalselt peab olema: elektrivalgustuse sisseseade igas ruumis ja koridoris või lambid ja väline valgustus sissekäigu ukse ees; tormi või akkumulaator-laternad pimedal ajal vahipostidel käimiseks, seinakell, telefon maaaluse ühendusega ligema keskjaamaga või väeosaga, vahipostide signalisatsiooni numeraator ühes kellaga ja maaaluse liiniga vahipostidele, sise- ja välissoojamõõtjad. Peale selle:

1) Allohvitseride ja sõdurite toas vastavalt vahtkonna suurusele: relvade püramiid, vahtkonnaülemale lukustatud sahtliga laud, üldine söögi-laud, pingid või taburetid, peegel, riidenagid,

joogiveenõu ühes kruusiga, pesunõud (kui pesemisruum puudub), süljekauss, paberikorv (kast), sööginõud, tee- ja kohvikannud, kapp või riul sööginõude ja leiva hoidmiseks, riide- ja saapaharjad, kirjutusabinõud, kinniseid või tõstetavaid narisid madratsitega või magadiskottidega arvul, mis tarvilik magamist õigustatud toimkondlastele.

2) Vahtkonnaülema-ohvitseri toas: 2 lauda lukustatava sahtliga, kaks tooli, kirjutusabinõud, peegel, kušett padjaga, veepudel klaasiga ja alusega, seinakell, pesunõud, sööginõud, toidutoomise nõud, kapp või riul nõude hoidmiseks, riidenagid, teemasin kannuga ja ühe klaasiga, tuhatos ja süljekauss.

§ 149. Igas vahtkonnas vahtkonnaülema jaoks peavad olema: juhendid vahtkonnaülemale, vahipostide tabel, vahipostide plaan, vahtkonna valve all olevate plombide ja pitsatite mudelid, lubade ja volituste teisendid, mille põhjal on lubatud ligipääs vahipostidele ja valvatava varanduse juurde, inventariraamat, kandraamat ja arestimaja vahtkonnas areteerituteraamat (vorm nr. 6).

Vahiposti tabelid ja plaanid peavad olema kinnitatud garnisoniülema poolt, kuna kõik teised kinnitab komandant. Kõik need asjad hoitakse vahtkonnaülema hoole all.

§ 150. Vahtkonnaruumide juures peavad olema koristajate ja puhastajate jaoks: luuad või harjad pesuharjad, kaltsud, prügikühvel, prügikast, söögi-riistade pesemisenõu, kuivatamisrätikud, labidad, kirves, saag, kapp või eraldatud koht nende asjade hoidmiseks, nõud ja tarvilisel määral saepuru pöranda pesemiseks ning liiva treppide ja kõnniteede üleriputamiseks. Arestimaja vahtkonnas peale selle — juukselõikamise masin ja käsirauad areteeritute jaoks.

Kui vahtkonna juures on alaline kojamees, on käesolevas paragrahvis tähendatud asjad, samuti

valgustuse ja kütte sisseseade ning ained tema hoole all; kui aga viimast ei ole, siis vahtkonnaülema (abi) hoole all.

§ 151. Igal vahipostil peavad olema valgustusabinõud vahiposti piirkonna valgustamiseks ja signaalkellade kontaktid vahtkonnaruumiga ühenduse pidamiseks.

Iga välisposti jaoks peab olema vile; talve perioodil üks vahiposti kasukas ja kaks paari viltsaapaid, muul ajal kaks vihmapalitut.

Peale selle iga vahtkonnaruumi ja vahiposti jaoks peab olema tarvilisel määral tuletõrjebinõusid.

III peatükk.

Vahiteenistusse kuuluvate isikute kohused.

A. Vahtkondade revident.

§ 152. Vahtkondade revident allub vahetult komandandile.

Revidendile alluvad kõik temale revideerida antud vahtkonnad, valvkonnad, tunnimehed, valvurid ja valvurid-eraisikud. Alluvuse algus ja lõpp on näidatud §§ 105 ja 119. Toimkondlastele, kes toimkonna vaa-tusest osa ei võtnud (§ 98. ja § 104. viimane lõik), loetakse alluvuse algusmomendiks nende ilmumine vastavalt korraldusele kas vahtkondade revidendile, vahtkonna- või valvkonnaülemale või ametmehele, kes neid tegeliku vahiteenistuse kandmisele vahetult välja saadab, ja alluvuse lõpumomendiks — nende lahkumine toimkonnast (§ 46).

Valvurid-eraisikud alluvad revidendile oma kohuste vastuvõtmise momendist kuni üleandmiseni.

§ 153. Vahiteenistuse ajal vahtkondade revident täidab ainult garnisoniülema ja komandandi käske ja korraldusi. Kui nimetatud ülemate käske ja korraldusi edasi annavad teised isikud, peab tema peale

isiku kindlakstegemise jõudma selgusele käsu või korralduse tõepärasuses tunnussõna küsimisega või teiste tema käsutada olevate abinõudega.

§ 154. Toimkonna vastust vahtkondade revident toimetab §§ 102—107 ettenähtud korras. Revident asub temale ettenähtud ruumis (harilikult tähtsama vahtkonna või komandantuuri juures), kust lahkub ainult oma kohuste täitmisega seotud asjus, jättes alati teate, kust teda tarbekorral võib leida. Revidendi ruumis peab olema sisseseade vastavalt § 148. punkt 2. ja telefon.

§ 155. Vahtkondade revident valvab kindla korra, distsipliini ja täpsa teenistuskohuste täitmise järele vaht- ja valvkondades, vahi- ja valvepostidel. Selleks tema revideerib neid oma äranägemisel või komandandi poolt määratud ajal, kuid kella 2100—0600 vahel, mitte vähem kui kaks korda, meeles pidades, et revideerimine täidab oma ülesannet ainult siis, kui seda toimetatakse ootamata. Eriolukorrast tingitult võib garnisoniülem öise revideerimise korda muuta. Revideerimisel ta on kohustatud kontroleerima ka vahtkonna tegevuskavasid (§ 143). Revideerimisel märgatud väärnähtuste lõpetamiseks ta teeb vajalised korraldused ja kannab nendest ette komandandile viimase poolt maksmpandud korras. Revideerimise tagajärgedest märgib vahtkonnalehte.

§ 156. Tulekahju, uputuse, areteeritute põgenemise, vahtkonnaülema haiguse või mõne muu iseäralise juhtumuse või korratuse puhul vaht- või valvkondades, vahi- ja valvurpostidel või nende läheduses revident ilmub isiklikult kohale, võtab tarvitusele kõik temast olenevad abinõud sündmuse likvideerimiseks ning korra jaluleseadmiseks. Peale selle tema selgitab koha peal, kas sündmus tekkis vahiteenistuses olijate hooletu kohustetäitmise tagajärjel või mõnel teisel põhjusel. Tarbekorral kõrvaldab

süüdlased vahiteenistusest, nõudes nende asemele vastavatest väeosadest uued mehed. Kõigest sellest ta teatab otsekohe komandandile.

Areteeritute põgenemisest revident teatab ka välis- ja kriminaalpolitseile, nõudes kiiret abi põgenejate tabamiseks, kui seda ei ole ennem teinud vahtkonnaülem.

§ 157. Rahutuste puhul vahtkondade läheduses revident teeb vajalised korraldused vahipostide kõvendamiseks ja vahtkondade suurendamiseks, nõudes selleks tarvilisel arvul kaitseväelasi komandandi kaudu.

§ 158. Enese haigusest, mis takistab kohuste täitmist, revident teatab komandandile ja võib lahkuda teenistusest ainult viimase loal.

Uue revidendi määramisest komandant (viimase puudumisel garnisoniülem) teatab vastavate vahtkondade ülematele, kas isiklikult või kirjalikult.

Vahtkonnaülema haigusest revident teatab komandandile ja nõuab vastavast väeosast uue vahtkonnaülema. Haige vahtkonnaülem ei või lahkuda enne kohuste üleandmist.

Kui haiguse iseloom nõuab vahtkonnaülema viibimata toimkonnast vabastamist, revident laseb enne uue vahtkonnaülema kohalejõudmist kohused üle anda vahtkonnaülema abile, selle puudumisel järjekorralisele asetäitjale ja teeb korralduse haige saatmiseks haigemajja. Vahtkonnaülema abi sel juhul omab iseendast kõik vahtkonnaülema õigused ja kohused kuni vahtkonna üleandmiseni uuele vahtkonnaülemale.

Vahtkonna ja vahipostide vastuvõtmist sel juhul uus vahtkonnaülem toimetab § 178. ettenähtud korras.

Muude vahtkonna toimkondlaste haiguse korral revident nõuab vastavast väeosast uued mehed ja laseb haiged ära vahetada üldises korras.

§ 159. Vahtkonna toimkondlaste kõrvaldamise või vahetamise põhjus märgitakse vahtkonnalehte. Vahtkonnaülemate kohta teeb seda revident, muude toimkondlaste kohta vahtkonnaülem.

§ 160. § 109. tähendatud isikutega kokkupuutumisel enese asukohas, vahtkondades või vahipostide piirkonnas revident esineb ettekandega (vorm nr. 7). Vahtkonnaülema juuresolekul revident esineb oma ettekandega pärast vahtkonnaülemat.

§ 161. Vahtkondade revident võib magada ainult öösi revideerimiskäikude vaheajal, riietes ja rakmetes, tingimusel, et läheduses viibiks kaitseväelane või ametmees revidendi viibimata äratamiseks tarviduse korral.

§ 162. Vahtkondade revident vabaneb teenistusest siis, kui temale alluvad vahtkonnad kõik on korralikult ära vahetatud ja ta ise kohused uuele revidendile üle on annud.

Vahetuse lõpetanud, ilmuvad vana ja uus revident komandandile ning suusõnal kannavad ette kohuste üleandmisest ja vastuvõtmisest.

§ 163. Väeosa korrapidaja, kes ühtlasi on vahtkondade revident, oma otsekoheste kohuste kõrval täidab ka kõiki revidendi kohuseid, asudes ise väeosa korrapidaja ruumis. Vahetamisest niisugused revidendid teatavad komandandile kirjalikult.

§ 164. Kõikidel teistel juhtudel, mis §§ 152—163 ei ole ette nähtud, revident talitab selle määrustiku vastavate paragrahvide ja garnisoniülema ning komandandi poolt maksmapandud erijuhtnõõride kohaselt.

B. Vahtkonnaülem.

a) Üldised kohused.

§ 165. Vahtkonnaülem allub vahetult vahtkondade revidendile. Temale alluvad kõik vahtkonna koosseisu kuuluvad kaitseväelased.

Vahiteenistuse korras alluvuse algus ja lõpp on ette nähtud §§ 46, 98, 104 —teine lõik, 105 ja 119.

Toimkonna vaatuselt vahtkonnaruumi jõudnud vahtkonnaülem määrab terve vahtkonna juuresolekul omale alaliseks asetäitjaks, peale oma abi, igast vahetusest ühe tunnimehe või mõne muu vahtkonna toimkondlase nii, et üks määratuist oleks alati vahtkonnaruumis kohal ja ärkvel.

§ 166. Vahtkonnaülem täidab ainult garnisoni-ülema, komandandi ja vahtkondade revidendi käske ja korraldusi.

Teistelt isikutelt, kes eelpool tähendatud ülemate nimel annavad edasi korraldusi, peale isiku kindlaks-tegemise vahtkonnaülem nõuab veel tunnussõna teatamist. Kui vahtkonnaülemal siiski tekib vähemgi kahtlus antud korralduse tõepärasuses, nõuab tema edasiandjalt isikult kirjaliku tõenduse tema õiguste kohta või pöördub ilmunud isiku selgitamiseks vahtkondade revidendi või komandandi poole.

§ 167. Vahtkonnaülema kohuste ja vahipostide üleandmine ning vastuvõtmine on ette nähtud §§ 110.—120.

Pärast vahipostide ja kohuste vastuvõtmist vahtkonnaülem jääb vahtkonnaruumi ja võib sealt lahkuda ainult vahipostide revideerimiseks, tunnimehe väljakutsel, revidendi saatmisel vahipostile ja vahtkonna vahetamiseks. Tema äraolekul täidab vahtkonnaruumis kõiki vahtkonnaülema kohuseid tema abi (järjekorraline asetäitja).

§ 168. Vahtkonnaülem

— valvab kindla korra, distsipliini ja täpsa teenistuskohuste täitmise järele vahtkonnas ja vahipostidel, revideerib vahiposte oma äranägemisel või määratud ajal isiklikult, oma abi või piilurite kaudu (§ 144);

- revideerimisel märgatud puud iste kõrvaldamiseks teeb vajalised korraldused, tarbekorral neist teatades vahtkondade revidendile ja sisse kandes vahtkonnalehte;
- kontroleerib vahtkonnas olevate kaitseväelaste teadmisi ja oskusi vahiteenistuse alal ja annab neile vajalisi juhatusi; eriti teeb seda enne tunni-meeste vahipostidele saatmist (§ 127);
- tutvustab vahtkonna toimkondlasi tema poolt kokkuseatud vahtkonna tegevuskavaga (§ 143) ja selgitab, kas iga toimkondlane teab oma ülesannet ja esialgset asukohta tegevuskava teostamisel, tarbekorral selleks tegelikku proovi tehes.

§ 169. Vahtkonnaülem valvab, et kõik sisekorra reeglid (§§ 131—138) vahtkonnas täpsalt täidetakse, et oleks korras side vahtkonnaruumi ja vahipostide vahel, telefoniühendus ning valgustuse sisseseaded, et vahtkonnaruumid ja vahipostid oleksid pimedal ajal valgustatud, et korras oleksid tuletõrjeabinõud ja et vahtkonna toimkondlased oskaksid neid käsitada.

§ 170. Vahtkonnaülem rivistab vahtkonna §§ 141.—143. ettenähtud juhtudel ja korras.

Vahtkonnaülem käsib vahtkonnal või üksikutel toimkondlastel tarvitada relvi §§ 265 ja 266 ettenähtud juhtudel ja korras, kusjuures relvade tarvitamise otsustab tema oma äranägemisel, kui kohal ei ole kõrgemat ülemat, kes juhtimise enda peale on võtnud.

§ 171. Vahtkonnaülemal on keelatud vahtkonnaruumi sisse lasta kõrvalisi isikuid peale §§ 139.—140. ettenähtute, võtta vastu külalisi, kedagi vabastada toimkonnast, ilma vahtkondade revidendi loata, suurendada (välja arvatud § 185. ettenähtud juhul) või vähendada vahipostide arvu või paigutada tunni-mehi vahipostidel teise kohta, välja arvatud § 172. ettenähtud juhtudel.

Vahtkonna toimkondlasi võib vahtkonnaülem vahtkonnaruumist välja lubada ainult vahiteenistuse ülesannetega, loomuliku tarvetega seotud toimingute täitmiseks ja politsei abistamiseks (§ 174).

Magada võib vahtkonnaülem § 132. ettenähtud ajal ja korras. Igal juhul jääb vahtkonnaülem vastutavaks ka tema magamise ajal tekkinud kõigi korratuste eest.

§ 172. Tulekahju korral vahtkonnaruumis, vahipostidel või nende piirkonnas vahtkonnaülem teeb korraldused tule kustutamiseks ja teatab viibimata lähemasse tuletõrjekomandosse. Kui tuli ähvardab valve all olevaid varandusi, võtab abinõud tarvitusele nende päästmiseks, kasutades selleks vahtkonna kaitseväelasi, kuid nii, et ei väheneks vahipostide valve ja vahtkonna julgeolek.

Tulekahju juhtumisel vahtkonnaruumis viib ta vahtkonna ja areteeritud lähemasse ohuta kohta, jättes eeluurimise ja kohtu otsuse põhjal aretis olid kindla valve alla, distsiplinaarkorras areteeritud aga paneb tööle varanduse päästmiseks ja tule kustutamiseks.

Kui tulekahju, uputus või mõni muu looduslik õnnetus ähvardab vahiposte, vahtkonnaülem võtab tarvitusele abinõud tunnimeeste kaitseks, asetades neid vahipostidelt, kus oht otsekohe ähvardab, vähem ohtlikule kohale, kuid nii, et nad endiselt saaksid täita oma kohuseid. Ohu möödumisel paneb tunnimehed endisele kohale.

Kõigist neist juhtumustest ta teatab viibimata vahtkondade revidendile ja komandandile ning kannab sisse vahtkonnalehte.

§ 173. Rahutuste või ähvardavate rahvakogumiste puhul vahtkonnaruumi või vahipostide läheduses vahtkonnaülem käsib vahtkonnal relvad võtta ja viibimata teatab sündmusest komandandile, vahtkondade revidendile ja politseile; tarbekorral kõvendab valvet

neil vahipostidel, mida oht esimesena võiks ähvardada, seab sisse alalise valve sündmuste jälgimiseks ja on valmis teotsema viibimata vastavalt kaitseka-vale (§ 143).

Väiksemate korrarikumiste puhul vahtkonnaülem teatab korrarikkujatest kaitseväelastest komandan-dile ja vahtkondade revidendile, eraisikutest — polit-seile.

Tarbekorral ta peab kinni korrarikkujad §§ 267—272 ettenähtud korras.

§ 174. Kui korrarikumiste lõpetamiseks või kur-jategijate tabamiseks vahtkonna läheduses kaitse-väevõimud või politsei nõuab vahtkonna kaasabi, vahtkonnaülem annab selleks mitte üle kolmandiku vahtkonnaruumis kohalolijatest, kui vahtkonda en-nast ei ähvarda mingisugune oht. Oma korraldustest teatab ta viibimata revidendile ja komandandile ning kaasabi väljasaatmisest kannab sisse vahtkonnalehte.

§ 175. Kaitseväevõimude ja politsei nõudmisel vahtkonnaülem peab ajutise valve alla võtma ka kinni-peatud kaitseväelasi või eraisikuid — kurjategijaid. Nende vastuvõtmisel vahtkonnaülem peab kindlaks tegema kinnipidaja õigusvõime kinnipidamiseks ja kinnipidamise põhjused.

Nii kinnipeetud isikud vahtkonnaülem annab üle vastavate võimude korraldusse § 188. ettenähtud korras.

Igast sarnasest kinnipidamise juhusest vahtkon-naülem teatab viibimata komandandile ja revidendile ning kannab sisse vahtkonnalehte.

§ 176. Kui vahtkonna läheduses on õnnetu juhuse läbi kannatanu, kes tarvitab hädalist abi, vahtkon-naülem annab seda käepärast olevate abinõudega. Juhusest tema teatab vahtkondade revidendile, komandandile ja õnnetuse korral eraisikutega ka polit-seile.

§ 177. Enda haigeksjäämisest vahtkonnaülem teatab vahtkondade revidendile. Kui ta haiguse tõttu kohuseid kuni nende üleandmiseni enam ei suuda täita, paneb need järjekorralise asetäitja peale, kuid ise ei lahku vahtkonnaruumist revidendi loata.

§ 178. Kui haiguse iseloom nõuab vahtkonnaülema viibimata toimkonnast vabastamist või kui vahtkonnaülem mõnel muul põhjusel toimkonnast välja langeb, määratakse vastavalt § 158 lõik 3 ja §§ 207 ja 214 asetäitja, kes vahtkonnaülema kohuseid täidab kuni vahtkonna üleandmiseni uuele vahtkonnaülemale.

Vahtkonna ja vahipostide vastuvõtmist vana vahtkonnaülema asetäitjalt uus vahtkonnaülem toimetab komandandi või tema asetäitja ja vahtkondade revidendi juuresolekul. Kui revident mingisugustel põhjustel välja langenud ja uus määramata, asetab teda üks tunnimehe ülematest alalises teenistuskorras, alates kompaniiülemast ja kõrgemale, keda tunnimees tunneb isiklikult.

Kui väljalangenud vahtkonnaülema asetäitjaks ei jäänud tema abi või kui vahipostil olev tunnimees ei tunne isiklikult ei vahtkondade revidenti ega komandanti või tema asetäitjat, või kui temal tekib vähemgi kahtlus nende isikute suhtes, siis kutsutakse välja vahiposti üleandmise ja tunnimehe äravahetamise juurde veel üks eelmises lõigus tähendatud tunnimehe alalistest ülematest.

Kui väljalangenud vahtkonnaülema asetäitjaks oli tema abi, siis vahtkonna ja vahipostide vastuvõtmine sünnib uue vahtkonnaülema poolt vahtkondade revidendi juuresolekul.

Ainult sarnasel viisil vastuvõtmist toimetanud isik omab kõik vahtkonnaülema õigused ja kohused, alates viimase vahiposti vastuvõtmise momendist (§ 117).

§ 179. Haigeksjäänud vahtkonna toimkondlase saadab vahtkonnaülem vahtkondade revidendi loal väeossa või lähemasse kaitsevæ haigemajja ja nõuab revidendi läbi, viimase äraolekul — vahetult väeosast, haigeks jäänud asemele uue toimkondlase; juhtumise-
st teeb tema märkuse vahtkonnalehte. Tunnimehe haigeksjäämisel vahetatakse viimane viibimata vahipostilt vahtkonnaülema (abi) juuresolekul.

§ 180. Kui tunnimeeste vahetamisel vahipostil tuleb ilmsiks korratus, vahtkonnaülem ilmub vastava väljakutse peale kohale, ühes tunnimeestega vaatab vahiposti üle, selgitab, millest korratus tekkinud, käsib uuel tunnimehel vahiposti vastu võtta ja juhusest kannab sisse vahtkonnalehte.

Suuremate korratuste puhul, mis põhjustavad kartust, et valvatava eseme puutumatus pole kindlustatud (pitsat murtud, uks või sein katki, aken purustatud j. n. e.), vahtkonnaülem seab tekkinud korratuse üle kokku akti, millele alla kirjutavad peale tema enese nii vahetatud kui ka vahetaja tunnimees, kusjuures sündmusest otsekohe teatab komandandile ja vahtkondade revidendile. Akt lisatakse vahtkonnalehe juurde, kui see komandandi poolt polnud ennem välja nõutud.

Kui selgub, et ilmsikstulnud korratuse põhjuseks on vahetatava tunnimehe kuritegevus, vahtkonnaülem võtab süüdlase viibimata vahialla, sellest teatades komandandile ja vahtkondade revidendile, ning nõuab uue mehe asemele.

§ 181. Pärast vahtkonna vahetamist vana vahtkonnaülem annab ära vahtkonnalehe ühes lisadega oma allüksuses väeosa staapi edasisaatmiseks, kust see saadetakse hiljemalt järgmisel päeval komandandile. Kui vahtkond asub komandantuuri ligiduses võib need dokumendid ära anda otsekohe komandantuuri.

§ 182. Kohuseid, mis eelmistes paragrahvides ei ole ette nähtud, vahtkonnaülem täidab selle määrustiku teiste vastavate paragrahvide ning garnisoniülem ja komandandi poolt maksma pandud erijuhtnõõride järgi.

Kõikidest erakordsetest juhtumustest, tähtsamatest väärnähtustest ja puudustest samuti nende kõrvaldamiseks tehtud korraldustest vahtkonnaülem teatab komandandile ja vahtkondade revidendile.

b) Erikohused arestimajas ja muudes kohades, kus kaitseväelasi vahiall peetakse.

§ 183. Peale vahtkonnaülema üldiste kohuste ja õiguste (§§ 165—182) vahtkonnaülem valvab arestimajas:

1) et areteeritud ei põgeneks; selleks ta võtab õigel ajal tarvitusele kõik abinõud nende põgenemise, sellekohaste kavatsuste ja ettevalmistuste takistamiseks;

2) et areteeritute ruumides ja kogu arestimajas valitseks kindel kord ja distsipliin;

3) et areteeritud kinni peetaks, varustataks ja toidetaks seadusepäraselt.

§ 184. Vahtkonna vahetamisel vahtkonnaülem võtab vastu kõik tabelid ja juhendid, vahtkonna ja areteeritute ruumid ühes sisseseadega ja areteeritud §§ 118. ja 393. kohaselt, kusjuures vaatab põhjalikult järele, et areteeritute juures kui ka nende ruumides ei oleks lubamata asju (§§ 386—388). Samuti selgitab, kas areteeritutega kaasasolev riidevarustus ja muud lubatud asjad on alal ja kokkukõlas vastava nimestikuga areteerimislehe pöördel.

Pärast areteeritute vastuvõtmist endine ja uus vahtkonna ülem tõendavad oma allkirjaga areteeritute raamatus (vorm nr. 6) üleantud areteeritute arvu.

§ 185. Kui arestimajas eneses või selle sisseseades on ilmsiks tulnud väiksemad puudused, vahtkonnaülem teatab sellest komandandile, paludes nende kõrvaldamist.

Suuremate puuduste korral, mis võimaldavad areteeritute põgenemist, võtab tarvitusele kõik abinõud põgenemise takistamiseks. Siis on vahtkonnaülemal õigus äärmise vajaduse korral ajutiselt suurendada vahipostide arvu, määrates tunnimeesteks vahtkonnaruumis olevaid vabu toimkondlasi. Kõigest sellest ta teatab viibimata vahtkonadade revidendile ja komandandile ning teeb vastava märkuse vahtkonnalehte.

§ 186. Vahtkonnaülem võtab vastu uusi areteerituid harilikult ainult komandandi korraldusel vastava areteerimislehe (vorm nr. 8) põhjal. Korrarikumise lõpetamiseks erakorralise arestiga areteerituid (S. D. K. S. §§ 25 ja 26) ta võtab vastu areteerija isikliku käsu või ettekirjutuse põhjal ja § 175 ettenähtud juhul ka politsei nõudmisel. Kahel viimasel juhul teatab vastuvõtmisest viibimata komandandile ja vahtkonadade revidendile.

Politsei poolt § 175 ettenähtud korras areteeritute kohta vahtkonnaülem võtab areteerijalt allkirja areteerituteraamatu areteerimise põhjuse lahtrisse.

§ 187. Uute areteeritute vastuvõtmisel vahtkonnaülem kannab tarvilised andmed areteeritu kohta areteeritute raamatusse, vaatab areteeritu §§ 388 ja 389 kohaselt järele, kontroleerib, kas temal on kaasas ettenähtud varustus (§ 386), võtab temalt ära keelatud asjad (§§ 386 ja 387), teeb temale teatavaks arestimajas maksva korra ja tagajärjed, mis võivad olla korrarikumisel ja põgenemise katsel, ning paigutab areteeritu vastavasse ruumi.

Puuduva varustuse nõuab välja komandandi kaudu.

Areteeritutelts äravõetud keelatud asjade kohta vahtkonnaülem teeb vastava märkuse enese ja areteeritu allkirjaga areteerimislehe pöördel ning saadab need areteeritu toojaga (saatetunnimehega) oma saatekirja juures komandantuuri tagasi, võttes viimaselt allkirja areteerimislehel asjade vastuvõtmise üle.

Areteeritutelts äravõetud keelatud asjade hoidmine arestimajas, vahtkonnaülema hoole all on keelatud.

§ 188. Areteerituid vabastada või kuhugi edasi saata vahtkonnaülem võib ainult komandandi ettekirjutuse (vorm nr. 9) põhjal.

Areteeritute vabastamisel või teistel põhjustel väljasaatmisel, välja arvatud distsiplinaarkorras areteeritud, vahtkonnaülem kontroll seab isiklikult ettekirjutust ja vastutab selle eest, et saadetaks välja tõesti ainult need areteeritud, kes ettekirjutuses nimetatud. Ta võtab vastuvõtjalt (saatetunnimehelt) allkirja areteeritu vastuvõtmise üle, teeb vastava märkuse areteeritute raamatusse ning areteerimislehel (ettekirjutuslehel) ja annab areteeritu vastuvõtjale (saatetunnimehele) üle.

Distsiplinaarkorras areteeritud ja need, kellele vastuvõtjat ette nähtud ei ole, annavad vabastamisel areteerimislehel (ettekirjutusel) oma allkirjad vabastamise aja üle.

Suuremate kurjategijate ja nende areteeritute üleandmisel, kellelt on karta põgenemiskatset, hoiatab saatetunnimehi; käsirauad pannakse areteeritutele komandandi erikorraldusel.

§ 189. Areteeritute vastuvõtmist, ümberpaigutamist, vabastamist ja üleandmist toimetatakse ainult vahtkonnaülema isiklikul juuresolekul.

§ 190. Areteerituid ühest aresti liigist teise liiki ümber paigutada ja muid muudatusi areteeritute kin-

nipidamise korras teha vahtkonnaülem võib ainult komandandi ettekirjutuse põhjal, millest teatab vastavale areteeritule ja kannab muudatuse areteeritute raamatusse.

§ 191. Kõrvaliste isikute kokkusaamist areteeritutega vahtkonnaülem lubab ainult komandandi kirjaliku loa (vorm nr. 11) põhjal vastavalt sellekohastele reeglitele (§ 400).

§ 192. Korrarikkumise puhul areteeritute poolt vahtkonnaülem võtab tarvitusele abinõud korra jalu-
leseedmiseks. Kui sealjuures hoiatused ei anna tagajärgi, astub välja jõuga ja äärmise vajaduse korral relvadega (§ 265).

§ 193. Areteeritute põgenemisest teatab esimeses järjekorras viibimata välis- ja kriminaalpolitseile, nõudes abi põgenejate tabamiseks ning võtab tarvitusele kõik temal käepärastolevad abinõud nende tabamiseks. Samal ajal teatab sündmusest ka komandandile ja vahtkondade revidendile.

Vahtkonnaülema juhtnõorides peab olema ära näidatud politsei asutised ja nende telefoninumbrid, kuhu tuleb teatada areteeritute põgenemisest.

§ 194. Pärast vahtkondade vahetamist endise vahtkonnaülem esitab § 181 ettenähtud korras ühes vahtkonnalehega:

1) komandandi ettekirjutused areteeritute vabastamise või mujale väljasaatmise üle ühes neid vastu võtnute allkirjadega ja areteerimislehtedega;

2) areteeritute kokkusaamisload;

3) politsei teadaanded, nõudmised, allkirjad j. n. e.

§ 195. Kõigi muude oma kohuste täitmisel vahtkonnaülem talitab § 182. reeglite ja kolmanda jao ning V peatükki kohaselt.

d) Erikohused relvade, laskemoona, lõhkeainete ja teiste ladude ning varanduste valvamisel.

§ 196. § 139 p. 2 tähendatud isikuid laseb vahtkonnaülem ladudesse või valvatava varanduse juurde, kui nad esitavad: 1) kirjaliku tähtajalise või ühekordse sissepääsu loa vastava ülema poolt, 2) pitseri või plommi-tangid, millega on pitseeritud (plommitud) ukсед, 3) oma päevapildiga varustatud isikutunnistuse.

Ladude piirkonda laseb isikuid, kes esitavad käesoleva paragrahvi pp. 1 ja 3 ettenähtud tunnistused.

Ladudesse ja nende piirkonda sisselaskmine on lubatud harilikult kella 0700—1900 vahel, teisel ajal ainult komandandi sellekohasel eriloal.

§ 197. Kõikidesse relvade, laskemoona ja lõhkeainete ladudesse sissepääsu lubadel peab olema ära tähendatud: 1) isiku nimi ja perekonnanimi, 2) amet, 3) isikutunnistuse number, 4) sissepääsmise otstarve ja 5) maksvuse tähtaeg. Luba peab olema varustatud selle isiku päevapildiga, kellele ta on välja antud ja väljaandja asutise ülema allkirjaga ja pitsatiga. Kui loa omanikule on lubatud ametmehi või töölisi ladudesse või ladude piirkonda kaasa võtta, ladusid avada, varustust ja varandust välja või sisse viia, peab see olema loal tähendatud.

Lubasid väljaandev asutis saadab load ja pitsati (plommi) mudelid vaatavas eksemplaride arvus komandandile kinnitamiseks. Komandant, jõudnud selgusele esitatud lubade tõepärasuses, määrab kindlaks aja, mille kestvusel laos või piirkonnas võib viibida, kinnitab load ja pitsati (plommi) mudelid oma allkirjaga ning ametipitsatiga, annab ühe eksemplari loast loo omanikule ja teised eksemplarid ning pitsati (plommi) mudelid saadab vastavatele vahtkondadele käsitamiseks.

Load relvade, lõhkeainete ja laskemoona ladudesse pääsemiseks antakse välja ainult ohvitseridele või ohvitseride kohtadel teenivatele isikutele.

Eelmises lõigus tähendatud ladudesse ja nende piirkonda sissepääsuload annab välja: kui load kuuluvad keskasutistele — varustusvalitsuse relvistusosakonna ülem, kui nad kuuluvad diviisidele — diviisiülem, või viimaselt volitatud isik, ja kui väeosadele — väeosaiülem.

§ 198. Kõigisse teistesse § 197 mittetähendatud keskasutiste, diviiside ning väeosade ladudesse, mida valvatakse garnisoni vahiteenistuse korras, sissepääsemise lubade väljaandmise kord, nende vorm ja sissepääsemise viis määratakse kindlaks, üldiselt silmas pidades §§ 196 ja 197 nõudeid, kokkuleppel komandandi ja asutise vahel, kellele laod alluvad. Sellekohaselt kokkuseatud juhendid kinnitab garnisoniülem.

Eelmises lõigus tähendatud ladudesse, mida väeosa sisemise vahiteenistuse korras valvatakse, sünnib sissepääsemine väeosaülema poolt kindlaksmääratud korras.

§ 199. Sissepääsu nõudmisel vahtkonnaülem võrdleb § 196 tähendatud tunnistusi ja tõendusid:

- 1) pitsereid ja plommitange — vahtkonnas olevate komandandi poolt kinnitatud mudelitega;
- 2) esitatud luba — komandandi poolt kinnitatud loa teisendiga;
- 3) esitatud luba — isikutunnistusega ja päevapilte — isikuga.

Kui vahtkonnaülem leiab kõik ülaltähendatud load, tunnistused ja tõendused olevat õiged, märgib lattu pääsemist nõudnud isik vahtkonnalehele avatava lao numbri või nimetuse, lao avamise põhjuse, aja, oma ametinimetuse ja kinnitab seda oma allkirjaga.

Selle järele vahtkonnaülem laseb lao avada enese või oma abi juuresolekul. Ühekordse sissepääsu loa vahtkonnaülem võtab ära ja lisab vahtkonnalehe juurde.

§ 200. Kui lubadel, tunnistustel ja tõendustel peaks leiduma lahkuminekuid, kui loa esitanud isik ei sarnane päevapildile või ta ilmub väljaspool loal tähendatud aega, vahtkonnaülem jätab esitatud load oma kätte ja isiku vahtkonnaruumi kuni asja selgitamiseni, teatab sellest vahtkondade revidendile ning teeb vahtkonnalehte vastava märkuse.

§ 201. Kui sissepääsu nõudval isikul on luba ametmehi ja töölisi kassa võtta, siis vahtkonnaülem teeb kindlaks nende arvu ja valvab, et pärast töö lõppu sama arv ametmehi ja töölisi lao piirkonnast lahkuks.

§ 202. Ladude avamise, sulgemise ja pitseerimise (plombimise) juures peab olema vahtkonnaülem või tema abi ja vahipostil seisev tunnimees.

Nemad valvavad, et ladu avamisel ja sulgemisel oleks korras vastavalt postitabelile, et sulgemisel aknad ja aknaluugid pandaks kinni, ukсед lukustataks ja pitseeritaks (plommitaks), et pitsatid (plommid) oleksid samad, mis enne avamist, endisel arvul ja kohal ning korralikult peale pandud.

§ 203. Relvade, laskemoona ja lõhkeainete avatud ladude juurde jääb tunnimees endiselt kohale ja täidab avatud lao suhtes ainult § 232 ettenähtud kohuseid.

§ 204. Kõigi teiste ladude ja hoiukohtade pikemaks lahti oleku ajaks võib nende tunnimehi maha võtta korras, mis kirjeldatud vahipostitabelis.

§ 204. Kui avatud lao juure tunnimees kohale jäeti (§ 203), jääb lao väline kaitse endiselt vahtkonna vastutusele, kuid vahtkonnaülem ja postil seisev tunnimees ei vastuta lattu lastud isikute tegevuse eest lao sisemuses. Kui aga vahtkonnaülem

siiski märkab või tunnimehelt teada saab nende isikute kahtlasest või kuritegelisest toimingust, teatab ta ajaviitmata sellest vahtkondade revidendile ja komandandile.

§ 205. Ladu võib sulgeda kas sama isik, kes lao avas, või mõni teine isik, kellel on § 196 esimeses lõigus ettenähtud dokumendid samasse lattu pääsemiseks. Pärast ladude sulgemist § 202 ettenähtud korras sulgeja märgib vahtkonnalehele vahtkonnaülema juuresolekul suletud lao numbri või nimetuse, lao sulgemise aja ja oma ametinimetuse, mida kinnitab oma allkirjaga.

§ 206. Erijuhtnöörid § 196 teises lõigus tähendatud isikute, samuti ka koormate, vagunite ja vedurite sisse- ning väljapääsemise korra kohta relvade, laskemoona ja lõhkeainete ladude piirkonda töötab välja komandant kokkuleppel asutise ülemaga, kellele laod alluvad, silmas pidades käesoleva määrustiku §§ 196—205 nõudeid ja määrusi laskemoona ja lõhkeainete vedude kohta ning arvesse võttes kohalikke olusid. Erijuhtnöörid kinnitab garnisoniülem. Ladude piirkonda sisse- ja väljapääsemine harilikult peab sündima kella 0700 ja 1900 vahel.

D. Vahtkonnaülema abi ja asetäitjad.

§ 207. Vahtkonnaülema abi allub vahetult vahtkonnaülemale, on viimase alaline asetäitja ja täidab ainult tema käske ja korraldusi. Vahtkonnaülema abi vahtkonnaülema äraolekul (§§ 132 ja 167) täidab vahtkonnaruumis viimase kohuseid, vahtkonnaülema väljalangemise korral (§ 178) omab aga täielikult vahtkonna ülema õigused ja kohused.

§ 208. Vahtkonna vahetamisel abi vahetab tunni mehi neil postidel, mis temale vahetamiseks määratud, ja on vastutav viimaste korraliku vastuvõtmise eest. Võtab vastu vahtkonnaruumi ja selle sisseseade;

arestimajas ühes vahtkonnaülemaga vaatab järele ka areteeritute ruumid ning võtab vastu nende ja kogu arestimaja sisseseade.

§ 209. Vahtkonnaülema abi valvab täpsa teenistusekohuste täitmise ja kindla sisekorra järele vahtkonnaruumis, revideerib vahiposte vahtkonnaülema poolt määratud ajal ja viimase korraldusel saadab välja järjekorralise vahetuse tunnimehed, võtab vastu vahipostidelt tagasitulnud tunnimehed, kuulab ära nende ettekanded ja enda juuresolekul laseb tühjendada relvad.

§ 210. Arestimajas on vahtkonnaülema abi käes areteeritute ruumide võtmed, kuid ruumidesse kellegi sisselaskmine või areteeritute väljalubamine nendest võib sündida ainult vahtkonnaülema korraldusel. Areteerituid väljakäigukohta laseb ta iseseisvalt § 402. nõuete kohaselt.

§ 211. Kõigist tema poolt märgatud väärnähtustest ja puudustest teatab ta viibimata vahtkonnaülemale.

§ 212. Vahtkonnaülema abi võib magada ainult vahtkonnaülema loal (§ 132).

§ 213. Kui vahtkonnaülemale abi ettenähtud ei ole, täidab kõiki viimase kohuseid vahtkonnaülem ise.

§ 214. Vahtkonnaülema järjekorralised asetäitjad määratakse § 165 ettenähtud korras.

Järjekorraline asetäitja asub vahtkonnaülema korraldusel viimase kohustetäitmisele §§ 132 ja 167 loetletud juhtudel.

Vahtkonnaülema ja tema abi väljalangemise korral (surm, raske haigus j. n. e., mis teeb nende kohustetäitmise võimatuks) järjekorraline asetäitja asub vahtkonnaülema kohuste täitmisele kuni uue vahtkonnaülema kohalejõudmiseni. Juhtumusest teatab ta viibimata vahtkondade revidendile ja komandandile.

Sarnane asetäitja täidab § 80 tähendatud isikute käske ja kõiki vahtkonnaülema kohuseid, välja arvatud vahipostidel olevate tunnimeeste käsutamine ja vahetamine.

E. Tunnimees.

a) Üldised kohused.

§ 215. Tunnimees vahipostil täidab ainult oma vahtkonnaülema ja tema abi käske ning korraldusi; ainult nende või nendest ühe käsul ja juuresolekul ta võib valve alla võtta uusi esemeid, lahkuda vahipostilt seda ilma valveta jättes või seda kellelegi, välja arvatud järjekorraline vahetus, üle anda.

§ 216. Tunnimees on puutumatu isik. Tunnimehe puutumatuses väljendub tema isiku, autoriteedi ja julgeoleku eriline kaitse seaduse poolt, vastavalt nendele tähtsatele ülesannetele mis on täita igal tunnimehel.

Tunnimehe puutumatus avaldub:

1) tema allutamise ja ainult teatud isikutele ja alluvuse vahekorra katkestamisega tema ülematega alalises teenistuskorras;

2) tema ülemate võimu piiramisega peale panna tunnimehele distsiplinaar-karistusi viimase teenistuskohuste täitmise ajal;

3) keeluga kõigile, välja arvatud tunnimehe ülemad, temale korraldusi teha, temaga rääkida või teisel teel ühendust pidada (erand § 87);

4) kõigi isikute, välja arvatud tema ülemad, kohustusega tõrkumata täita kõiki tunnimehe seaduslikke nõudmisi ja käske;

5) kõrgendatud kohtulikkude karistuste määramisega tunnimehe seaduslikkude nõudmiste mitte-täitmise, tema teotamise või temale kallaletungimise eest;

6) relva tarvitamise õigusega käesolevas määrustikus ettenähtud juhtudel (§§ 265—266).

§ 217. Tunnimees on kohustatud alati hoolsalt ja ennastsalgavalt oma vahiposti valvama ja kaitsma, ei tohi seda maha jätta kuni ei ole vahetatud või maha võetud § 215 ettenähtud korras, kuigi tema elu sealjuures on ohus.

§ 218. Tunnimees vahipostil peab olema erk, valvas, teguvõimas. Temal on kategooriliselt keelatud relva ja laskemoona käest ära panna, või neid kellelegi üle anda, kuigi saab selleks kas või oma ülemalt (§ 215) käsu; samuti on keelatud magada, istuda, süüa, juua, suitsetada, laulda, ilma otstarbeta vilistada või hüüda, oma loomulikke tarbeid õiendada, kõrvaliste isikutega rääkida või mõnel muul viisil tegemist teha, ilma tema ülemate isikliku käsuta valve alla võtta asju või esemeid ja üldse kõik see, mis kuidagi võiks nõrgestada tunnimehe tähelepanu ja valvsust ka kõige lühemaks ajaks.

§ 219. Oma vahiposti piirkonda tunnimees ei lase kedagi peale oma vahtkonnaülema, selle abi ja järjekorralise vahetuse tunnimehe, kui see tuleb vahetamiseks. Kõiki teisi vahiposti piirkonnale liginevaid isikuid käsutab seisma postitabelis tähendatud kaugusel (umbes 25 sammu) ja laseb neid vahiposti piirkonda ainult vahtkonnaülema (abi) juuresolekul.

§ 220. Vahipostil tarvitab tunnimees relva § 265 ettenähtud juhtudel ja korras.

§ 221. Tunnimehed vahipostil peavad seisma või liikuma nagu näidatud postitabelis ja plaanil. Liikuvad tunnimehed käivad vahipostil kindlaksmääratud piirkonnas, paigalised aga seisavad neile määratud kohtadel (§ 124). Kui aga tunnimehel (ka paigalisel) on tarvilik vahiposti paremaks järele vaatamiseks või kaitsemiseks ajutiselt oma kohalt lahkuda, peab tema seda tegema, kuid nii, et sellega ei nõrgeneks kogu vahiposti valve ja kaitse. Samuti peab tunnimees

tegema, kui vahiposti läheduses pannakse toime raske kuritegu (näit. tapmine), mida tema õigeaegse abiandmisega võib takistada.

§ 222. Tunnimees vahipostil peab kandma täägiga püssi, mis laetud § 75 ettenähtud korras. Väline liikuv tunnimees peab hoidma püssi jalal või parema kaenla all käes, allalastud täägiga ettepoole, paigalised ja kõik sisemised tunnimehed — jalal.

§ 223. Kui vahiposti läheduses tuleb ette korrarikkumine, nõuab tunnimees selle lõpetamist ja ei luba korrarikkujal läheneda vahipostile ligemale § 219 ettenähtud kaugustest, tarbekorral kutsub välja vahtkonnaülema (abi) ühes abijõududega vahtkonnaruumist.

§ 224. Tunnimees on kohustatud vastama ainult oma vahtkonnaülema ja selle abi küsimustele ja neile seletusi andma.

Garnisoniülema, komandandi, vahtkondade revideendi ja alaliste ülemate küsimustele vastab ta ainult siis, kui ta neid näo järele tunneb.

Kui eelmises lõigus, samuti § 87 teises lõigus tähendatud isikud teevad tunnimehele meeldetuletusi tema teenistuskohuste hooletu täitmise pärast, peab tunnimees neid tähele panema ja neile vastavalt talitama.

§ 225. Tunnimees vahipostil ülematele ei esine, kuid tervitab §§ 273—277 ettenähtud juhtudel ja korras.

§ 226. Relvade laadimisel ja tühjendamisel tunnimehed peavad talitama vastavalt §§ 75 ja 137. Kui vahipostil peale relva tarvitamist või sellekohast ettevalmistust padrun jäi rauda, võtab tunnimees selle pärast tarviduse möödumist välja ja seab relva endisesse seisukorda.

§ 227. Vahetamisel vahipostidel tunnimehed peavad täpsalt täitma §§ 113—115, 127—130 ja 178—180 ettenähtud reegleid.

§ 228. Iga tunnimees peab teadma ja täpsalt täitma selles määrustikus ettenähtud tunnimehe üldisi ja valvatava vahiposti kohta käivaid erikohuseid ning vahiposti tabelis tähendatud juhiseid.

b) Erikohused.

§ 229. Tunnimees areteeritute juures on kohustatud valvama, et areteeritud neile määratud ruumist (kohast) ei lahkuks ega nende juurde keegi ei pääseks ilma vahtkonnaülema isikliku käsuta, välja arvatud § 210 tähendatud juhul.

Tunnimees areteeritute ruumi ukse juures peab valvama läbi ukse augu, et areteeritud reeglipäraselt peaksid ülal endid (§ 398), ei rikuks ruumi ja selle sisseseadet, ei teeks ettevalmistusi põgenemiseks j. n. e.

Tunnimees arestimaja õuel või välisakende juures valvab, et areteeritud ei rikuks aknaid ja nende kaitseid, et nad arestimajast ei põgeneks, kellegagi väljastpoolt kokku ei saaks, väljas olevatega ja möödaminevatega ei räägiks, midagi neile edasi ei annaks, ei signaliseeriks, aknaid omavoliliselt ei avaks ega neist midagi välja ei loobiks või mõnel teisel teel korda ei rikuks. Kõike seda tunnimees ei tohi lubada ka kõrvalistele isikutele areteeritute suhtes.

Kui areteeritud korda rikuvad, peab tunnimees nõudma korrarikkumise lõpetamist. Kui tema nõudmisi ei täideta, teatab viibimata vahtkonnaülemale.

§ 230. Lukustatud, pitseeritud (plommitud) ladede ja muude varanduse hoiukohtade juures peab tunnimees vastuvõtmisel selgusele jõudma valvatava varanduse hoiupaiga (hoone, kapi, kasti) korrasolekus. Selleks tema vaatab põhjalikult järele seinad, aknad, ukсед, lukud, pitsatid (plommid), nende nõörid j. n. e.

ning selgitab, kas kuskil ei ole kohti, kust hoiukohtadesse võib ilma märkamata sisse pääseda või sealt midagi välja kiskuda.

§ 231. Tema ei lase ladudesse (hoiukohtadesse) kedagi ilma vahtkonnaülema (abi) juuresolekuta ja käsuta.

Kui ladu on avatud, laseb sinna sisse ainult vahtkonnaülema või tema abi poolt lubatud isikuid (§§ 201 ja 203).

§ 232. Ladude lahtioleku ajal tunnimees vastutab endiselt ladude välise julgeoleku eest, valvab, et ühte lattu sisselastud isikud ei avaks ilma vahtkonnaülema (abi) juuresolekuta teisi ladusid ega viiks sisse isikuid, kelle kohta puudub vahtkonnaülema (abi) luba.

§ 233. Peale §§ 230—232 tähendatud erikohuste tunnimees laskemoona ja lõhkeainete ladude juures valvab veel, et nende läheduses keegi tuld ei teeks, ei suitsetaks, relvadest ei laseks ega teeks midagi muud, mis võib ohtlik olla ladudele ja seal hoitavatele ainetele.

§ 234. Peale eespool tähendatud erikohuste tunnimees täidab ka kõiki neid üksikasjalisi juhiseid, mis vahiposti tabelis tema vahiposti kohta on ette nähtud.

G. Valvkonnad ja valvurid.

§ 235. Käesolevas määrustikus garnisoni vahtkonnade ja nende toimkondlaste kohta antud reeglid on üldiselt maksvad §§ 236—238 tähendatud eranditega valvkonnade (§§ 49—50), valvepostide (§ 51) ja valvurite (§ 52) kohta, kusjuures vastavad: valvkond — vahtkonnale, valvkonnaülem — vahtkonnaülemale, valvepost — vahipostile, valvur — tunni-mehele.

§ 236. Valvuritele, kes on paigutatud ühisesse ruumi mõne vahtkonnaga, eraldi valvkonnaülemat ei

määrata, vaid nemad allutatakse selle vahtkonna ülemale.

§ 237. Valvkondi ega valvureid ei määrata areteeritute valvamiseks; valvkonnast ei eraldata toimkondlasi kaitsevägevõimude ja politsei abistamiseks (§ 174).

§ 238. Võrreldes tunnimeestega on valvurite kohta maksvad § 126 tähendatud ja siin järgnevad erandid:

1) päeva ajal (päikese tõusust loojaminekuni) on valvuritel lubatud valvepostidel istuda, tingimusega, et see korralikku valvet ei takistaks;

2) valvurid võivad varandusi hoiule võtta, neid välja anda ja kõrvalisi isikuid oma valveposti piirkonda lubada vastavalt valveposti tabelile;

3) valvurite relvad võivad olla laadimata;

4) valvepostilt ajutiselt (nagu ladu lahtioleku aeg) mahavõetud valvuritele võib ka teisi kohuseid panna postitabelis ettenähtud korras;

5) vabadel valvuritel on lubatud riidest lahti võtta ja magada;

6) magavaid valvureid revideerimise korral ei äratata, teised aga olukorra kohaselt rivinevad või tervitavad üldises korras.

Erinevused käesoleva paragrahvi reeglitest peavad olema tähendatud valveposti tabelis või valvkonna erijuhendites.

§ 239. Valvkondade ja valvurite valve all olevatesse ladudesse ja varanduste juurde § 139 p. 2 tähendatud isikute lubamise kord võib lahku minna §§ 196 ja 197 kirjeldatud korrast.

See kord, samuti valvkondade ja valvurite erikohused määratakse kindlaks § 198 nõuete kohaselt.

§ 240. Hooletu ja puuduliku kohustetäitmise eest valvkonnaülemad ja valvurid vastutavad nagu see on ette nähtud korrapidajatele.

§ 241. Valvurite - eraisikute kohuste üldiseks aluseks võetakse käesolevas määrustikus ettenähtud valvurite kohused, Nende erikohused, samuti ka muudatused üldises valvurite kohta maksvas korras peavad kirjeldatud olema valveposti tabelis, mis seatakse kokku ja kinnitatakse § 239 ettenähtud korras.

H. Saatetunnimees areteeritute kinnipidamiskohas.

§ 242. Vahtkonna koosseisu, mis valvab areteerituid, määratakse tarviline arv saatetunnimehei areteeritute saatmiseks nende kinnipidamise kohas ja piirkonnas.

Saatetunnimehed alluvad vahtkonnaülemale ja tema abile ning täidavad ainult nende käske.

Kui vahtkonna koosseisus saatetunnimehi ei ole või nende arv pole küllaldane areteeritute saatmiseks, vahtkonnaülem võib saatetunnimeesteks määrata vahtkonnaruumis olevaid vabu toimkondlasi.

§ 243. Saatetunnimeeste kohused ja nende teenistuse kord on ette nähtud kolmanda jao V peatükis, kuna üksikasjalised erikohused neile määratakse kindlaks vahipostide tabelis.

§ 244. Vabadel saatetunnimeestel vahtkonnaruumis on lubatud magada vastavalt § 132.

I. Vahtkonna käskjalg.

§ 245. Käskjalg (§ 47) allub vahtkonnaülemale ja tema abile ning täidab kõiki neid teenistusega seotud ülesandeid (ka väljaspool vahtkonna piirkondi), mis vahtkonnaülem (abi) tema peale paneb.

§ 246. Oma ülesannete täitmisel käskjalg teotseb saadud korralduse piirides ja ei tohi ajada mingisuguseid kõrvalisi asju.

Temal on keelatud ilma vahtkonnaülema loata vahtkonna ruumist lahkuda, sealt midagi välja viia või sisse tuua nii vahtkonna koosseisule kui ka areteeritule.

§ 247. Vahtkonna väljaastumisel relvadega käskjalg teotseb vahtkonna koosseisus.

§ 248. Käskjalal on vabal ajal lubatud magada (§ 132).

IV peatükk.

Erakorralised vahtkonnad.

A. Üldised alused.

§ 249. Garnisoni erakorralised vahtkonnad (§ 44) määratakse seadustes ja määrustes ettenähtud juhtudel või kui nende järele tekib vajadus, garnisoni-ülema või komandandi korraldusel: riigi- või eravaranduse, isikute või üldise julgeoleku kaitseks ning auavaldusteks (ajutised auvahtkonnad).

§ 250. Erakordsed vahtkonnad alluvad garnisoni-ülemale, komandandile ja ülemale, kelle korraldusel nad kohapeale välja pandi (§ 80). Alluvuse moment algab vahtkonna jõudmisega määratud kohale ja lõpeb vahtkonna mahavõtmisega.

§ 251. Väeosade erakorralised vahtkonnad pannakse välja väeosatülema korraldusel ja alluvad temale ning väeosa korrapidajale § 250 ettenähtud aja kestvusel.

§ 252. Kui tekib vajadus erakorralist vahtkonda välja panna rohkem kui 24 tunniks, vahetatakse see alalistele vahtkondadele ettenähtud korras.

Tarbekorral erakorralise vahtkonna ülemale antakse tunnussõnad.

§ 253. Erasikute varanduse kaitseks erakorralised vahtkonnad pannakse välja „Kodanliste võimude

poolt nõuetava kaitsevaelise kaasabi andmise seaduses“ (Lisa nr. 2) ettenähtud juhtudel väeüksuseülema või komandandi korraldusel.

§ 254. Erakorralised vahtkonnad, tunnimehed ja kõik teised vahtkonna toimkondlased tarvitavad relvi §§ 265—266 ettenähtud juhtudel ja korras.

§ 255. Peale käesolevas määrustikus ettenähtud üldkohuste erakorralised vahtkonnad täidavad kõiki erikohuseid, mis on ette nähtud sellekohastes seadustes ja määrustes (lisad nr. 1 ja 2) või eraldi antud juhtnõrides.

§ 256. Kõik garnisoni määrustiku reeglid, milles ei ole tehtud erandeid erakorraliste vahtkondade jaoks, on maksvad ka viimaste kohta.

B. Erakorralised vahtkonnad tulekahjul.

§ 257. Tulekahjule saadetud üksuse koosseisust selle ülem eraldab tarvilise arvu kaitsevaelasi vahiteenistuse kandmiseks, määrab vahtkonnaülema ja vastavalt vahipostide arvule kaks vahetust tunnimehi. Vahtkond allub vahetult selle üksuse ülemale.

§ 258. Vahtkond asetatakse ja tunnimehed pannakse välja komandandi või tema esindaja poolt näidatud kohtadele; viimaste puudumisel määrab vahtkonna ja vahipostide kohad kohalolev vanem politseiesindaja.

§ 259. Tulekahjul väljapandud tunnimehed täidavad peale käesolevas määrustikus ettenähtud kohuste kõiki vahtkonnaülema poolt kohapeal antud erijuhtnõore.

Varanduste valvajateks pandud tunnimehed võtavad oma valve alla ükskõik kelle poolt väljatoodava varanduse, kuid ei anna seda välja kellelegi ilma vahtkonnaülema või tulekahjule määratud üksuse ülema loata.

D. Erakorralised vahtkonnad kodanlikkude
vangimajade juures.

§ 260. Vahtkonna ülesandeks kodanliku vangimaja juures on: vangimaja väline valve ja kaitse ning vangimaja ülemuse nõudmisel viimase abistamine vangide rahutuste ning korratuste likvideerimisel.

§ 261. Oma teenistuskohuste täitmisele asudes vahtkonnaülem vange vastu ei võta, vangimajas valitseva sisemise korra eest ei vastuta ega ennast sellesse ei sega.

Väljastmäärgatavaid korrarikkumisi ja vangide põgenemiskatseid vahtkond likvideerib § 229 ettenähtud korras.

Vangide põgenemisel vahtkonnaülem võtab tarvitusele kõik käepärastolevad abinõud põgenejate tabamiseks ning viibimata teatab juhtumusest vangimaja ülemale.

§ 262. Vangimaja välisvärava võtmed on vangimajaülemuse käes, kuid vahtkonna revideerijatele võimaldatakse sissepääs vahtkonna ja vahipostide juurde igal ajal.

§ 263. Saatetunnimehi määrab vahtkonnaülem vangimajaülemuse nõudmisel ainult selleks tema käsutada määratud sõduritest § 427 ettenähtud korras; vabu tunnimehi vangide saatmiseks ei määrata.

§ 264. Vangide jalutuskäikude ajal, et ära hoida võimalikke sissetungimisi vahtkonnaruumi, tarbekorral pannakse välja tunnimees vahtkonnamaja (ruumi) välisukse juurde ja suurendatakse vahipostide arvu ning vahtkond peab olema valmis tegevusse astumiseks.

V peatükk.

Relvade tarvitamine vahiteenistuses; kõrvaliste isikute kinnipidamine.

A. Relvade tarvitamine.

§ 265. Kõik garnisoni- ja väeosa-vahiteenistuses olevad kaitseväelased võivad relva tarvitada omal algatusel isiklikult ja vastavad ülemad vahiteenistuse alal — seda oma alluvatele käskida teha ilma tagajärgede eest vastutamata järgmistel juhtudel:

1) valve-eseme kaitseks;

2) enesekaitseks, see on a) kui nendele kallale tungitakse ja kui see väljendub sarnases tegevuses või ähvarduses, mida kallaletungija võib kohe teostada; b) kui nemad nõuavad kallaletungijalt või vastuhakkajalt relva või mõne teise elule hädaohtriku abinõu ärapanemist ja kui seda nõudmist kohe ei täideta või ärapandud relvad või abinõud uuesti kätte võetakse kallaletungi või vastupanu teostamiseks;

3) vahialt põgeneva areteeritu vastu, areteeritute avaliku mässu mahasurumiseks ja nende vastuhakkamisel vahtkonnale.

Kõigil neil juhtudel, kui aeg ja⁹ olukord seda veel lubab, on relvade tarvitaja kohustatud enne hoiatama või võimaluse korral abi kutsumisega relvade tarvitamise ära hoidma. Kui relvade tarvitamine kõrvalistele isikutele ohtlikuks võib osutuda, siis sellega peab olema äärmiselt ettevaatlik.

Kas tera- või tulirelva tarvitada, jääb tarvitaja (käskija) enese valida.

§ 266. Kodanlikkudele võimudele abiandmiseks väljasaadetud väeüksused tarvitavad relvi „Kodanliste võimude poolt nõuetava kaitsevälise kaasabi andmise seaduse“ §§ 17—19 ettenähtud juhtudel ja korras (Lisa nr. 2).

B. Kõrvaliste isikute kinnipidamine.

§ 267. Vahtkonnaülemaal, vahtkonnaülema abil ja vahtkonnast väljasaadetud piiluritel on õigus omal algatusel nende valve alla antud piirkonnas kinni pidada kaitsevaelasi ja eraisikuid, nende üleandmiseks vastavatele võimudele:

1) kui nad tabatakse kuriteolt otsekohe pärast kuriteo toimepanemist või jälgimisel;

2) kui nende tegevus võib olla ohtlik tunnimisele, valvurile või valve-esemele.

§ 268. Väeosa sisemisse vahiteenistusse kuuluvatel isikutel on kinnipidamise õigus § 267. kohaselt ainult oma väeosa piirkonnas.

§ 269. Kinnipeetuks loetakse isik ainult siis, kui kinnipidaja teda käega või relvaga puudutanud ja kinnipidamisest temale on kuulutanud.

Ainult hüüdmisest „Seisa“, „Teie olete areteeritud“ jne., ei jätku.

Kinnipeetule tuleb kohe seletada, et põgenemise katse korral tarvitatakse relva.

Relvad ja sellena tarvitada võidavad asjad võetakse ära kinnipeetult.

§ 270. Kinnipidamise juures peab hoiduma iga-sugusest ülearusel rääkimisest, haavavatest ütelus-
test ja halvasti ümberkäimisest, kuid tarbekorral peab kinnipidamise läbi viima jõuga.

§ 271. Kui kinnipidaja omal jõul ei suuda kinnipidamist teostada, nõuab tema abi vahtkonnast.

Kui olukorra tõttu on tarvilik kinnipeetu kinnisidumine (vastuhakkamine või raske kuritegu), siis tehakse seda vahtkonnaülema või revidendi korraldusel.

§ 272. § 267 tähendatud isikute poolt kinnipeetutega talitatakse § 318 ettenähtud korras.

VI peatükk.

Tervitamine, auavaldused ja ettekannetega esinemine vahiteenistuses.

§ 273. Vahtkondade ja üksikute toimkondlaste tervitamine ja auavaldused väljaspool vahtkonnaruumi, välja arvatud § 111 tähendatud juhud, sünnivad üldiste reeglite järele, vahtkonnaruumis aga vastavalt § 84.

§ 274. Vahtkondade vahetuse ajal ilmuvatele ülematele või revideerijatele, pärast vahtkondade vastastikku tervitamist, vastava ettekandega esineb ainult see vahtkonnaülem, kellele ilmunud isik osutub ülemaks või revideerijaks.

Isikule, kes osutub ülemaks või revideerijaks nii vanale kui ka uuele vahtkonnale, esinevad ettekannetega mõlemad vahtkonnaülemad, kusjuures kuni viimase vahiposti vahetuseni esimesena esineb endise ja pärast seda momenti — uus vahtkonnaülem.

Kuni viimase vahiposti vahetamiseni (§ 117) endise vahtkonna ülem esineb ettekandega vorm nr. 3 ja pärast seda vorm nr. 10 järele; uus vahtkonnaülem esineb ettekannetega vastupidises järjekorras.

§ 275. Tunnimehed tervitavad kaitseväge osi, kõiki oma ülemaid (ka alalises teenistuskorras), kõiki ohvitseri, sõjaväge-ametnikke ning neid allohvitseri ja sõdureid, kes kannavad Vabadusristi. Samuti avaldavad nad tervituskorras au kaitseväge lippudele ja kõikidele matuserongidele (Sisem. § 152).

§ 276. Tervitamiseks paigal või liikumisel tunni-mehe võtab püssi jalale ja tervitab harilikus korras.

Paaristunnimehed tervitavad üheaegselt, kusjuures tunni-mehe kokkukõlastab oma tegevuse posti-vanemaga.

§ 277. Tunnimees ei tervita: vahetamise ajal vahipostil (§§ 113 ja 114 kolmas lõik), päikese loojaminekust tõusuni, vahipostidel areteeritute vahetul valvamisel (näit. jalutuskäigul või töodel olevate areteeritute ja nende kambri ukse juures, isiku kinnipidamisel vahipostil või läheduses) ja tulekahju või rahutuste puhul väljapandud erakorralistes vahtkondades.

Peale selle on garnisoniülemal õigus vahipostidel, mis nõuavad erilist valvsust, tunnimeeste tervitamise ära jätta, sellest avaldades käsukirjas garnisonile.

Saatetunnimehed areteeritu saatmisel ja vahtkonnast väljasaadetud piirkonnad kedagi ei tervita.

VII peatükk.

Garnisoni teenistus kinnistes garnisonides (kindluste piirkondades).

§ 278. Kindluste piirkonna garnisonid on kinnised (§ 2).

§ 279. Kinnises garnisonis võib kaitseväe osade ja üksikute kaitseväelaste juurdetulek, läbimine ja äraminek sündida ainult garnisoni- või kindlusteülema poolt maksmapandud korras.

Kodanlikud isikud pääsevad kinnisesse garnisoni ainult garnisoni- või kindlusteülema tähtajaliste või ühekordsete lubadega. Kodanlikkudele isikutele, kelle alaline elukoht kinnises garnisonis, antakse liikumiseks tähtajaline luba.

§ 280. Garnisoni teenistus kinnises garnisonis korraldatakse käesolevas määrustikus ettenähtud alustel.

VIII peatükk.

Aukompaniid, auvahtkonnad, käsundusohvitserid, sideohvitserid ja käskjalad.

A. Aukompanii.

§ 281. Auavalduste väljendamiseks järgmises paragrahvis (§ 282) tähendatud isikutele, nende sisse-

sõitmisel ja lahkumisel, garnisonides määratakse (üks) normaal koosseisus (ilma üldrühmata) kompanii, mida nimetatakse aukompaniiks.

§ 282. Aukompanii¹ määratakse riigivanemale, sõjaministrile, vägede ülemjuhatajale, välisriikide riigipeadele, nende saadikutele volikirjade üleandmise puhul riigivanemale, välisriikide sõjaministritele, vägede ülemjuhatajatele ja kõigile teistele isikutele, kellele rahvusvahelised kombes aukompanii määramise ette näevad.

§ 283. Elmises § 282 tähendatud isikutele, kui nende saabumine või lahkumine sünnib kella 06 00 ja 21 00 vahel ja kui sellest on ametlikult ette teatatud, aukompanii pannakse välja garnisoniüleva korralduste kohaselt jaamas, sadamas või selleks eraldi määratud kohas §§ 462—469 ettenähtud korras.

Kella 21 00 ja 06 00 vahel aukompanii pannakse välja erilistel juhtudel kas garnisoniüleva või temast kõrgema üleva korraldusel.

Riigivanemale, sõjaministrile ja vägede ülemjuhatajale nende alalises asukohas aukompaniid harilikult välja ei panda.

§ 284. Aukompanii juurde määratakse orkester, kui see garnisonis olemas. Riigivanemale ja välisriikide riigipeadele määratud aukompanii juurde tuuakse välja ka väeosa lipp, kui see on garnisonis kohal.

B. Auvahtkond.

§ 285. Lugupidamise avaldamiseks ja julgeoleku kaitseks määratakse järgnevas paragrahvis (§ 286) tähendatud isikute juurde alaline või ajutine vahtkond, mida nimetatakse auvahtkonnaks.

§ 286. Alaline auvahtkond määratakse riigivanemale tema alalises asukohas; ajutine riigivanemale, sõjaministrile, vägede ülemjuhatajale, välisriigi riigi-

peale, välisriigi sõjaministrile, vägede ülemjuhatajale ja kõigile teistele isikutele, kellele rahvusvahelised kombed auvahtkonna määramise ette näevad. Auvahtkonnad määratakse garnisonides, kus ülalnimetatud isikud peatuvad, kogu nende sealviibimise ajaks.

Alalisi auvahtkondi võib ühendada teiste garnisoni vahtkondadega.

§ 287. Korralduse auvahtkonna väljapanemiseks teeb garnisoniülem. Ajutine auvahtkond saadetakse välja aja arvestusega, et ta jõuaks kohale ja paneks välja tunnimehed vähemalt veerand tundi enne isiku saabumist, kelle juurde ta on määratud.

§ 288. Alalised auvahtkonnad alluvad üldises korras § 80 tähendatud ülematele ja peale selle isikutele, kelle juurde nad on välja pandud.

Ajutised auvahtkonnad (§ 249) alluvad garnisoniülemale, komandandile ja isikule, kelle juurde nad on välja pandud.

§ 289. Auvahtkonna normaalne koosseis on üks allohvitser ja kuus sõdurit, kuid tarbekorral garnisoniülem võib vahtkonnaülemaks määrata ohvitseri ja vahtkonda kõvendada lisavahipostide asutamisega, kuhu välja pannakse üksiktunnimehed.

§ 290. Auvahtkond harilikult paneb välja paaris-tunnimehed maja sissekäigu või korteri ukse juurde (§ 125).

Teatavaks ajaks (isiku korterist äraolekul, öösi j.n.e.) garnisoniülema korraldusel võib paaristunnimehi asetada üksiktunnimehega või neid koguni maha võtta.

Auvahtkonna asupaiga, tunnimeeste kohad ja nende erikohused määrab kindlaks komandant.

Märge: Vahipostikappide väljapanek ajutise auvahtkonna vahipostidele ei ole sunduslik.

D. Käsundusohvitser, sideohvitser ja käskjalg.

§ 291. Käsundusohvitser ja käskjalg määratakse granisoniülemale korraldusel isikule, kellele ajutine auvahtkond välja pannakse.

§ 292. Riigivanema ja välisriikide riigipeade juurde harilikult määratakse käsundusohvitseriks vanemohvitser ja käskjalaks allohvitser, teistele käsundusohvitseriks ohvitser ja käskjalaks kapral.

§ 293. Garnisoni sissesõitnud välisriikide sõjaväelaste juurde määratakse kindralstaabi- või diviisiülemale korraldusel sideohvitseri tarviduse järele.

§ 294. Vastavalt korraldusele käsundusohvitser ilmub määratud isiku juurde kas teel enne isiku kohalejõudmist või aukompanii juures (§ 465).

Käskjalg saadetakse ühes auvahtkonnaga isiku korteri juurde, kellele ta määratud; tema määramisest kannab ette käsundusohvitser pärast isiku asukohta jõudmist.

Sideohvitser ilmub isikule, kelle juurde ta saadetud, vastava korraldusega määratud ajal ja kohal.

Käsundusohvitser, sideohvitser ja käskjalg (kui viimane isiklikult vastu võetakse) ilmudes isikule, kelle juurde nad määratud, esinevad ettekandega (vorm nr. 11).

§ 295. Käsundusohvitserid, sideohvitserid ja käskjalad, jäädes isikute korraldusse, kelle juurde nad määratud, täidavad nende poolt antavaid ülesandeid; vabanenud nende käsutusest, teatavad sellest kohe oma ülematele.

Kolmas jagu.

KAITSEVÄE POLITSEITEENISTUS. KORRAPIDAMINE JA VAHITEENISTUS KAITSEVÄE KOHTUTES. ARETEERITUTE KINNIPIDAMINE JA SAATMINE.

I peatükk.

Kaitsetäe politseiteenistus ja politseiline järelevalve.

A. Politseiteenistus.

§ 296. Garnisonis väljaspool väeosade piirkondi kaitsevälise korra ja distsipliini pidamise ning kaitseväge politseiliste määruste täitmise korraldamine ja järelevalve, üldise korra-ja rahurikkumiste ärahoidmine kaitseväelastelt — moodustab garnisoni kaitseväge politseiteenistuse.

§ 297. Garnisoni kaitseväge politseiteenistuse ülesannete täitmiseks tarviduse korral saadetakse välja komandandi korraldusel kas korrapidamis-piilkond või üksikud kaitseväelased-korrapidajad (pidudele, kinodesse, teatritesse, liuväljadele jne.).

§ 298. Käesoleva määrustiku reeglid, mis korraldavad korrapidamise-piilkondade teenistust, on maksavad ka korrapidajate (§ 297) suhtes §§ 301, 303 ja 305 tähendatud eranditega.

§ 299. Korrapidamis-piilkonnad määratakse komandandi korraldusel, temale alluvast üksusest, kuid meeste puudusel ka muudest garnisoni väeosadest. Nende tegevust vahetult korraldab ja kontroleerib komandantuuri korrapidaja ohvitser. Kui sarnast ei ole, võib komandant selleks määrata erilise ohvitseri või üleajateenija-allohvitseri, kes sarnasel juhul on ka komandantuuri korrapidajaks.

Korrapidamis-piilkonnad alluvad garnisoniülemale, komandandile ja komandantuuri korrapidajale.

§ 300. Erakorralistel ärevatel aegadel kaitsevæe politseiteenistuse täitmiseks garnisoniülem võib määrata ka suuremaid üksusi ja isegi väeosi, kes omakorda välja saadavad vahtkondi, piilkondi j. n. e. Nende väeosade (üksuste) alluvus, ülesanded ja tegevuspiirkonnad määratakse kindlaks garnisoniülema erikorraldusega.

§ 301. Korrapidamis-piilkond koosneb vähemalt kahest mehest, kellest üks määratakse ülemaks.

Korrapidamis-piirkonnaülem ja korrapidajad kannavad korrapidaja tunnusmärki. Olukorrast tingitult komandandi korraldusel korrapidaja võib olla ka ilma tunnusmärgita.

§ 302. Korrapidamis-piilkonnad on varustatud tulirelvadega, kuid komandant võib neid välja saata ka terarelvadega.

Tulirelvaga väljasaatmisel korrapidamis-piilkonnad varustatakse laskemoonaga, nagu vahiteenistuses olevaid kaitsevæelasi (§ 70), kuid nende relvad on laadimata (püstolil 7 padrunit magasinis). Erakorralistel juhtudel komandant võib neid välja saata ka laetud relvadega.

Püsse kantakse harilikult rihmal.

§ 303. Korrapidamis-piilkonnad kannavad vahiteenistuse vormi ja rakmeid. Korrapidajatele komandant võib sellest erandeid lubada.

§ 304. Korrapidamis-piilkonnad saadetakse välja kas jalgsi, ratsa või muudel liikumisvahenditel.

§ 305. Korrapidamis-piilkondadele antakse tegevusalaks teatud piirkond kas valvamiseks liikumisel või teatud kohalt (ristteelt j. n. e.). Nad määratakse toimkonda tarviliseks ajaks, kuid mitte üle 24 tunni. Vahetpidamata teenistus neil ei tohi kesta üle 6 tunni.

Kui on tarvilik korrapidamis-piilkondi välja saata kauemaks kui 24 tundi, siis vahetatakse neid ühel ajal vahtkondadega.

Korrapidaja katkestamata tegevuse aeg võib kesta ka üle 6 tunni, kuid mitte üle 24 tunni.

§ 306. Korrapidamis-piilkonna alluvus § 299 tähendatud ülematele algab piilkonnaülema ilmumisega komandantuuri korrapidajale ja lõpeb piilkonna ametikohuste täitmisest vabastamisega. Kui korrapidamis-piilkond komandandi korraldusel välja saadetakse otsekohe väeosast, algab tema alluvus § 299 tähendatud ülematele ülesande saamise momendist.

§ 307. Korrapidamis-piilkonna väljasaatmisel selle ülemale antakse komandantuuri korrapidaja poolt tema isiku ja õiguste tõenduseks tunnistus (vorm nr. 12), kus harilikult ära tähendatakse piilkonnaülema auaste, nimi, väeosa, piilkonna koosseis ja ülesanne.

§ 308. Piilkonna väljasaatmisel komandantuuri korrapidaja 1) annab piilkonnaülemale tunnistuse (§ 307), 2) annab ja selgitab ülesande, 3) kontrollib ülesande ja kohuste teadmisi, 4) vaatab üle meeste varustuse ja relvad, 5) teatab, kuhu ära anda kinnipeatuid, 6) annab juhtnööre side pidamiseks ja 7) määrab aja ja koha, kuhu ilmuda pärast ülesande täitmist või vahetuseks.

§ 309. Korrapidamis-piilkonnadel on keelatud liikumine mööda kõnniteed; ainult üksikult liikuvad piilurid võivad kõnniteedel käia, kui see on nende ülesandest tingitud.

§ 310. Korrapidamis-piilkonnad, kui need ei ole seotud otse teotsemisega (korrarikkumiste lõpetamine, kellegi jälgimine, areteeritu saatmine j. n. e.), tervitavad üldistel alustel. Piilkonnaülem esineb ettekandega (vorm nr. 13) ainult neile ülematele, kes piilkonna poole pööravad.

Otsesel teotsemisel ja areteeritu saatmisel piilkond (piilur) kedagi ei tervita.

§ 311. Sõjaväelise korra, distsipliini, kui ka üldise korra- ja rahurikkumistel kaitseväelastelt korrapidamis-piilkonnaülem oma tegevuspiirkonnas võtab tarvitusele abinõud korra jaluleseadmiseks komandandi korrapidajalt saadud juhtnõotide kohaselt ja teeb kindlaks korrarikkujate nimed ning teenistuskoha.

Korrarikumise korral enesest vanema kaitsevälase poolt tema käsitleb ka Sisemäär. § 60. nõudeid.

§ 312. Korrarikkujatest eraisikutest korrapidamis-piilkonnaülem teatab lähemale politseivõimule, segades ennast asjasse enne politsei kohalejõudmist ainult siis, kui inimeste elu on hädaohus.

§ 313. Korrapidamis-piilkonnad peavad abistama kõiki kaitsevälasi distsipliini, sõjaväelise- ja üldise korra jaluleseadmisel kaitsevälaste hulgas, kui see ei takista nende täitmisel oleva ülesande lõpuleviimist.

Nemad ei sega end politsei tegevusse, kuid tarbekorral sellekohasel nõudmisel nemad ja politsei abistavad üksteist vastastikku.

Kui on oodata kokkupõrkeid eraisikutega, siis korrapidamis-piilkondade juurde kokkuleppel politseivõimudega määratakse politsei-ametnikke.

§ 314. Oma tegevuspiirkonnas leitud meelemärkuseta joobnud kaitsevälased korrapidamis-piilkonnaülem toimetab komandantuuri või ligemasse väeossa, kus on arestiruum, eraisikud annab üle politseile; meelemärkuseta haiged kaitsevälased ja eraisikud toimetab ligemasse haigemajja (ambulantsi).

Kaitsevälase või eraisiku laiba leidmisel väljaspool kasarmu piirkonda piilkonnaülem, jättes laiba endisse seisukorda, teatab sellest lähemale politseivõimule ja ka komandantuuri korrapidajale. Laiba juurde jätab ta valve kuni politseivõimude kohalejõudmiseni.

Laiba leidmisel kasarmu piirkonnas talitatakse sellega Sisemäärustiku § 505 nõuete kohaselt.

Tulekahju märkamisel piilkonnaülem teatab sellest viibimata tuletõrjekomandole, lähemale politseivõimule ja komandantuuri korrapidajale, hakates samal aja andma esimest abi.

§ 315. Kuritegude ja õnnetusejuhtumiste korral korrapidamis-piilkonnad peavad teotsema ka oma tegevuspiirkonna ligemas ümbruses.

§ 316. Oma tegevuspiirkonnas ja selle läheduses korrapidamis-piilkonnal on õigus kinni pidada kaitseväelasi ja eraisikuid, toimetades nendega § 318. kohaselt, järgmistel juhtudel:

- 1) § 267 p. 1 ettenähtud juhtudel;
- 2) kui teatud korrarikkumiste lõpetamiseks on tehtud komandandi poolt erikorraldus kaitseväelaste kinnipidamiseks.

§ 317. Eelmises §-is tähendatud isikute kinnipidamist teostatakse käesoleva määrustiku §§ 269, 270 ja 271 ettenähtud korras.

§ 318. Kinnipeetud kaitseväelasi piilkonnaülem toimetab komandantuuri korrapidaja poolt määratud kohta, eraisikud annab üle lähemale politseivõimule.

Kinnipeetud eraisiku üleandmisel politseile, viimasele antakse üle allkirja vastu ka kinnipeetult äravõetud relvad, terariistad j. n. e.

§ 319. Erakorteritesse või nende juurde kuuluvaisse ruumidesse minek korrapidamis-piilkondadel on keelatud, välja arvatud politsei abistamine viimase nõudmisel ja juuresolekul.

§ 320. Kui korrapidamis-piilkond kedagi kinni peab teise isiku kaebusel, siis teeb piilkonnaülem kaebaja isiku kindlaks või palub kaebajat kaasa tulla komandantuuri või politseisse protokollu kokkuseadmiseks.

§ 321. Korrapidamis-piilkonnad ametikohuste täitmisel võivad tarvitada relvi käesoleva määrustiku § 265 ettenähtud juhtudel ja korras.

§ 322. Kõigist erakorralistest juhtudest korrapidamis-piilkonnaülem teatab komandantuuri korrapidajale esimesel võimalusel kas lähema telefoni kaudu või muul teel; muudest juhtudest piilkonna tagasijõudmisel määratud kohta.

B. Politseiline järelevalve.

- a) Väeosade tulek, minek ja läbikäik garnisonis.

§ 323. Garnisonis asuvate väeosade lahkumisel garnisonist kauemaks kui üheks ööpäevaks nende ülemad on kohustatud teatama lahkumisest ja äraoleku kestvusest garnisoniülemale vähemalt 24 tundi ette (§ 20 p. 3).

Tagasijõudmisest garnisoni väeosade ülemad on kohustatud kohe teatama garnisoniülemale.

§ 324. Garnisoni tuleva, garnisonist jäädavalt lahkuva või sealt läbimineva (läbisõitva) väeosaulem teatab garnisoniülemale väeosa tulekust, lahkumisest või läbiminekest (-sõidust) vähemalt 24 tundi ette, teatele juurde lisades:

1) tuleku korral: a) kelle korraldusel, kust ja kuhu liigub väeosa, b) kohalejõudmise aeg ja kui kauaks väeosa jääb garnisoni, d) väeosa koosseis, näidates ainult ohvitseride, kompaniide (komandode) j. n. e. arvu, e) kas väeosa vajab ruume, toiduaineid j. n. e. ja kui suurel arvul;

2) lahkumise korral: a) kelle korraldusel ja kuhu väeosa liigub, b) garnisonist lahkumise aeg, d) misugused osad jäävad kohale ja kes on nende ülem, e) kelle korraldusse antakse lahkuva väeosa alt vabamenud ruumid.

Garnisonist läbiminevad väeosad võivad p. p. 1 ja 2 tähendatud teated anda korraga.

§ 325. Garnisoniülema korraldusel vastavalt eelmises paragrahvis tähendatud teadetele ja kokkuleppel kohalikkude väeosade ja asutiste ülematega, tarbekorral ka omavalitsuse asutistega, komandant seab kokku garnisoni tulevate väeosade korteritesse paigutamise kava ning astub samme toidu ja muude nõutud ainete muretsemiseks.

§ 326. Garnisoni tulevale väeosale määratud ruumid ja nende sisseseade vastava aktiga võtavad vastu väeosa poolt ettesaadetud taretajad või väeosa kohale jõudmisel selleks määratud isikud. Tarviduse korral võib ka komandandi esindaja ruumid ja sisseseade aegasasti vastu võtta edasiandmiseks tulevale väeosale.

b) Üksikute kaitseväelaste tulek ja minek garnisonist.

§ 327. Garnisonis puhkusel, komandeerimisel või muudel põhjustel ajutiselt viibivad kaitseväelased on kohustatud ennast registreerima kõigile kodanikkudele ettenähtud korras (Lisa nr. 19).

Mobilisatsiooni korral kaitseväelased on kohustatud viibimata ilmuma oma väeosadesse.

Alarmi korral nad on kohustatud ilmuma: oma väeosasse, kui see asub garnisonis; kui oma väeosa garnisonis ei asu, siis lähemasse kaitseväe ossa; kuid neid ei ole, lähemasse kaitseliidu üksusse. Ilmumise aja kohta tehakse tunnistusele märge.

§ 328. Garnisonis puhkusel või komandeerimisel viibivad kaitseväelased, kui nemad mingisugusel põhjusel ei saa määratud tähtajaks välja sõita oma teenistuskohale, ilmuvad oma dokumentidega komandandile, kes sel juhul talitab käesoleva määrustiku § 32 kohaselt.

§ 329. Garnisoni komandeerimisele tulnud ajateenijatele kaitseväelastele, kes tarvitavad eluruume, antakse need komandandi korraldusel.

d) Garnisonis väljaspool väeosade piirkondi haigeksjäänud kaitseväelased.

§ 330. Garnisonis ajutiselt viibivad kaitseväelased, kui nad ei ole komandeeritud mõne väeosa juurde, oma haigeksjäämisest teatavad komandandile, kes sel juhul talitab käesoleva määrustiku § 31. kohaselt.

§ 331. Kui kaitseväe haigemajja toimetatakse kaitseväelane, kelle haigeksjäämine mingil põhjusel väeosale teadmata, siis haigemaja valvearst otsekohe teatab sellest komandandile, äratähendades haige auastme, nime, väeosa, haiguse iseloomu ja kust kohast haigemajja toimetatud. Juhusest teatab komandant vastavale väeosaülemale.

e) Kaitseväe vormi kandmine.

§ 332. Vormiriiete kandmisel kaitseväelased (ka reserv, maakaitseväe ja eru) on kohustatud kandma Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud vormi, täpsalt kinni pidades maksmapandud vormikandmise määrustest.

§ 333. Ülemineku aja suvevormilt talvevormile ja ümberpöördult määravad kindlaks kohalikud garnisoniülemad, silmas pidades, et suvevormi kandmine harilikult sünnib 1. maist 15. oktoobrini ja talivormi — 15. oktoobrist 1. maini.

§ 334. Üksikasjalised vormikandmise juhtnöörid mitmesugustel juhtudel on kindlaks määratud vormi kandmise määrustega ja käesoleva määrustiku vastavate paragrahvidega.

§ 335. Kõikide vormi kohta käivate reeglite korraliku täitmise järelevalve lasub garnisoniülema, komandandi ja väeosaülemate peale.

g) Relvade kandmine ja hoidmine.

§ 336. Kõik kaitseväelased teenistuskohuste täitmisel vastavalt relvade kandmise reeglitele, peavad kandma ainult väeosa poolt neile väljaantud või sama süsteemilisi ja sama kaliibrilisi isiklikke relvi. Väeosa poolt väljaantud relvade kandmiseks kirjalikku luba tarvis ei ole. Isiklikke tulirelvi kaitseväelased võivad enesekaitseks hoida ja kanda ainult väeosäilema kirjalikul loal (vorm nr. 14).

II peatükk.

Kaitseväe ja kodanlike võimude koostöö.

A. Vastastikune vahekord.

§ 337. Garnisoniülem, komandant ja teised kaitseväe ülemad, valvates üldise korra hoidmise ja distsipliini pidamise järele kaitseväelaste hulgas, ei sega end politsei ega teiste kodanlike ametivõimude tegevusse.

§ 338. Kaitseväetegevusest ja kaitseväes maksmapandud korraldustest, mis võiksid esile kutsuda arusaamatusi kodanlike keskel või puudutada nende huvisid, garnisoniülem teatab kohapealsele vanemale politseivõimu esindajale või teistele asjaomastele ametivõimudele.

§ 339. Garnisoniülem astub ühendusse kohapealse vanema politseivõimu esindajaga, et viimane teataks temale kõigist määrustest, korraldustest, sündmustest, rongikäikudest, rahvakogumistest j. n. e., mis võiksid huvitada kaitseväge või mille kohta teadmatuses olemine võib viimases arusaamatusi esile kutsuda. Need teated garnisoniülema korraldusel komandant annab edasi asjaomastele väeosadele või kaitseväelastele.

Politseivõimud, teotsedes oma määruste kohaselt, teatavad ühtlasi ka komandandile igasugustest korra-

rikkumistest, mis toime pandud kaitseväelaste poolt või millesse kaitseväelased on segatud.

§ 340. Peale kaitseväes maksvate määruste ja korralduste kaitseväelased on kohustatud täitma kõiki üldisi avaliku korra määrusi ja seaduslikke korraldusi (liikumismäärused jne.).

§ 341. Politsei ja teised kodanlikud ametivõimud pääsevad väeosa piirkonda seal maksmapandud üldise korra järele ja võivad seal järelevaatusi või läbiotsimisi toimetada ainult väeosajärgse teadmise ja väeosa esindaja juuresolekul.

§ 342. Erakorterites väljaspool kasarmu piirkonda võivad kaitseväe võimud järelevaatusi ja läbiotsimisi toimetada nii eraisikute kui ka kaitseväelaste juures ainult kohtuvõimude või politsei kaudu.

§ 343. Kaitsevägi annab kaasabi kodanlikkudele võimudele „Kodanliste võimude poolt nõuetava kaitseväelise kaasabi andmise seaduses“ (Lisa nr. 2) ja käesolevas määrustikus ettenähtud juhtudel ja korras.

Üksikute kaitseväelaste kaasabi politseile korra alalhoidmisel on ette nähtud Sisemäär. §§ 64 ja 103.

§ 344. Avaliku korra alalhoidmisel talitab politsei kaitseväelastega sellekohaste juhtnõõride järele (Lisa nr. 21).

B. Garnisoni väeosade tegevus tulekahjude, teiste üldiste õnnetuste ja alarmi puhul.

§ 345. Peale „Kodanliste võimude poolt nõuetava kaitseväelise kaasabi andmise seaduses“ ettenähtud juhtude saadetakse tarbekorral abiks ja korra hoidmiseks tulekahjudel ja muudel üldistel õnnetustel erakorralised väljakutseüksused (Sisemäär. § 612) ka garnisonijärgse või komandandi algatusel.

Hädakorral võib erakorralise väljakutseüksuse välja saata ka väeosajärg või korrapidaja ohvitser, millest viibimata teatatakse garnisoniülemaale.

§ 346. Tulekahjule saadetava üksuse koosseisus peab harilikult olema $\frac{1}{3}$ relvadega vahiteenistuse pidamiseks (§§ 257—259) ja $\frac{2}{3}$ relvadeta — abiks tule kustutamisel ja varanduse päästmisel.

Teiste õnnetuste puhul väljakutseüksused saadetakse välja relvadega või osaliselt ilma vastavalt eelseisvale tegevusele.

§ 347. väljasaadetud üksus teotseb õnnetuste kohal komandandi või tema esindaja, viimase puudumisel aga kohaloleva vanema politseivõimu esindaja korralduste järele.

§ 348. Tarviduse möödumisel ja kui kohalolev vanem politseivõimu esindaja kaitseväge kaasabi enam tarvilikuks ei pea, väljakutseüksus viiakse tagasi komandandi või viimase puudumisel kohaloleva politseivõimu esindaja korraldusel.

§ 349. Üldise alarmi korral garnisoni asutised ja väeosad teotsevad garnisoni- või kõrgema ülema poolt selleks antud erijuhtnõuete järele.

III peatükk.

Korrapidamine ja vahiteenistus kaitseväge kohtutes.

A. Üldised alused.

§ 350. Sõjaringkonnakohtu eesistuja sellekohasel nõudmisel garnisoniülem määrab kohtu istungite ajaks kohtu eesistuja korraldusse kohtutoimkonna, mis harilikult koosneb kohtu korrapidajast ohvitserist ja allohvitseri juhatusel olevast kohtuvalvkonnast.

Erakorralistel juhtudel (tähtsad protsessid, rahutu aeg jne.) garnisoniülem võib määrata valvkonna asemele vahtkonna ohvitseri juhatusel või tarbekorral isegi suuremaid üksusi.

§ 351. Kohtu korrapidaja ja kohtuvalvkonna erikohused vastavalt kohtu ruumide asetuse ja kohtu istungite olukorra iseäraldustele määrab kindlaks kohtu eesistuja erijuhtnööridega.

Kohtuvahtkonna üksikasjalised kohused ja kohtu kaitseks saadetud eritiksuse tegevuse juhtnöörid seab kokku komandant kokkuleppel kohtu eesistujaga ja kinnitab garnisoniülem.

§ 352. Peale käesolevas määrustikus tähendatud kohuste kohtutoimkond on kohustatud täitma ka kõiki kohtu eesistuja poolt temale antavaid korraldusi.

§ 353. Kohtutoimkond kannab vahiteenistuse vormi ja relvastust. Ta peab ilmuma kohtusse $\frac{1}{2}$ tundi enne kohtuistungit algust, kui garnisoniülem poolt ei ole tehtud muud korraldust.

§ 354. Ajutiste kaitseväe ja sõjaväljakohtute moodustamisel kohtutoimkond määratakse ja teotseb käesoleva peatüki reeglite kohaselt.

§ 355.* Kodanlikkudesse kohtutesse korra alalhoidmiseks määratavad kaitseväe komandod talitavad „Kodanliste võimudele kaitsevälise abiandmise seaduse“ kohaselt.

B. Sõjaringkonnakohtu korrapidaja ohvitser.

§ 356. Korrapidaja ohvitser kohtusse ilmunisel esineb kohtu eesistujale ja, jäädes viimase korraldusse kogu kohtuistungit ajaks, täidab tema käsked ning korraldusi.

§ 357. Korrapidaja ohvitserile kui vahtkondade revidendile alluvad: kohtuvalvkond, samuti ka saatetunnimehed ja saatevalvurid, kui need on temast madalamas auastmes. Temast kõrgemas auastmes olevate saatetunnimeeste ja saatevalvurite kui ka kodanlikkude vangisaatjate suhtes korrapidaja ohvitser on ainult kohtu eesistuja korralduste edasiandja.

§ 358 Kui kohtusse on määratud vahtkond, siis eelmises § 357 tähendatud kaitseväelased (seal tähendatud eranditega) alluvad vahtkonnaülemale, korrapidaja ohvitser on vahtkonnaülema suhtes ainult kohtu eesistuja korralduste edasiandja.

§ 359. Enne kohtu valvkonna kohuste täitmisele asumist, korrapidaja ohvitser seletab valvkonna kaitseväelastele nende kohused ning kontrollaab neid kohuste teadmises.

§ 360. Korrapidaja ohvitser valvab, et kohtualused asuksid neile määratud ruumides ja oleksid reeglipäraselt valvatud; annab edasi vastavatele toimkondlastele nendesse puutuvaid kohtu eesistuja korraldusi ja valvab nende täpsa täitmise järele.

§ 361. Kohtu istungi ajal peab ta viibima kohtusaalis määratud kohal ja võib lahkuda saalist ainult kohtu eesistuja loal.

Kohtuistungite pikemateks vaheaegadeks (lõunaks, ööks) kohtu eesistuja võib korrapidaja ohvitseri ära lasta, kuid sel juhul peab viimane uuesti kohale ilmuma vähemalt 1/2 tundi enne kohtuistungi jätkamist.

Kui istungi vaheajaks kohtuvalvkond (vahtkond) jääb kohale, siis korrapidaja ohvitseri lahkumise korral tema asetäitjaks jääb valvkonna (vahtkonna) ülem.

§ 362. Kohtu eesistuja korraldusel korrapidaja ohvitser kutsub kohtusaali tunnistajaid ja eksperte isiklikult või selleks määratud valvuri läbi.

§ 363. Pärast tunnistajate kontrollaab kohtu eesistuja poolt korrapidaja ohvitser eemaldab neid tunnistajate ruumi, mille juurde laseb valvkonna (vahtkonna) ülemat määrata relvata valvuri järelevalveks, et tunnistajatel ei oleks läbikäimist kõrvaliste isikutega.

§ 364. Korrapidaja ohvitser valvab, et kohtu koosseisu ilmumisel kohtusaali ja sealt lahkumisel, vandetöötuse andmisel ja kohtuotsuse kuulutamisel kõik kohtusaalis viibivad eraisikud seisaksid püsti ja kaitsevaelased „valvel“.

§ 365. Tema korraldab ja valvab, et kohtusaalis viibivate areteeritute saatetunnimehed vahetaksid endid reegliparaselt ja võimalust mööda iga tunni tagant.

Samuti valvab tema kohtu valvkonna kaitsevaelaste teenistuse ühtlustamise ja õigeaegse vahetamise järele vastavalt postidel viibimise koormavusele, kusjuures vahetamine sünnib ilma kohtu eesistuja erilise loata.

Vangisaatjad kodanlikust vangistusasutisest vahetavad endid ise nende asutiste poolt selleks maksmapandud määruste kohaselt.

§ 366. Kohtu istungi vaheajal vahi- või valveall olevate kohtualuste kokkusaamine kõrvaliste isikutega võib sündida ainult kohtu eesistuja loal. Kokkusaamine kohtualuste kaitsjate ja tarbekorral arsti või velskeriga sünnib korrapidaja ohvitseri loal. Kokkusaamise ajal vahialune (valvealune) jääb saatetunnimehe (-valvuri) vahi (valve) alla.

§ 367. Kohtu istungil eesistuja korraldusel kohtualuse ja muude isikute vahi alla võtmist teostab korrapidaja ohvitser valvkonna (vahtkonna) abil.

§ 368. Pärast kohtuotsuse väljakuulutamist või istungi lõppu ja istungi katkestamisel ööks korrapidaja ohvitser saadab eesistuja korraldusel ja ühes viimase vastavate saatekirjadega areteeritud nõuetava arvu saatetunnimeeste saatel vastavatesse vangistusasutistesse ja valvealused valve all — selle ülema käsutusse, kes neid kohtusse saatis.

Õigeksmõistetud kohtualuseid saadab ta saatekohta tagasi samas korras nagu neid kohtusse toodi.

Kohtu valvkonna tema vabastab kohuste täitmisest ainult eesistuja loal.

§ 369. Kui kohtuistungil vahialla võetute ärasaatomiseks nõuetaval arvul saatetunnimehi ei jätku, korrapidaja ohvitser nõuab neid lisaks komandandilt.

D. Sõjaringkonnakohtu valvkonnaülem.

§ 370. Valvkonnaülem kohtusse ilmumisel esineb korrapidajale ohvitserile, tutvub valvkonna kohta maksmapandud erijuhtnõõridega, selgitades neid ka valvkonnale, ja pärast valvkonna teadmiste kontroleerimist korrapidaja ohvitseri poolt, asetab valvurid postidele ning valvab valvurite korraliku teenistuskohuste täitmise järele.

§ 371. Tema allub kohtu eesistujale ja vahetult korrapidajale ohvitserile ning täidab ainult nende käske.

§ 372. Kohtu valvkonnaülem ja valvurid vastutavad kohtu valveteenistuse kohuste täitmisel käesoleva määrustiku § 240. kohaselt.

Kui valvur määratakse saatetunnimeheks, vastutab tema kui tunnimees.

E. Sõjaringkonnakohtu vahtkonnaülem.

§ 373. Kohtuvahtkonnaülem kohtusse ilmumisel esineb kohtu eesistujale, jääb selle korraldusse ning vahetult temale alludes täidab kõiki tema poolt isiklikult või korrapidaja ohvitseri kaudu antud käske ja korraldusi.

§ 374. Temale alluvad saatetunnimehed ja saatevalvurid käesoleva määrustiku § 358. kohaselt.

§ 375. Vahtkonnaülem täidab käesoleva määrustiku §§ 358—360 ja 365—369 ettenähtud kohtu korrapidaja ohvitseri kohuseid, kusjuures neis paragrahvides tähendatud valvkonna asemel tuleb lugeda vahtkond.

IV peatükk.

Areteeritute kinnipidamine.

A. Areteeritute kinnipidamine garnisoni arestimajas.

a) Garnisoni arestimaja ja selle sisseseade.

§ 376. Areteeritud kaitseväelaste kinnipidamiseks suuremates garnisonides asutatakse komandandile vahetult alluv garnisoni arestimaja, väiksemate garnisonide tarvis aga harilikult üks iga diviisi piirkonnas.

Kui komandantuuril iseseisvat majandust ei ole, siis diviisiülema korraldusel garnisoni arestimaja majanduseliselt allutatakse mõnele garnisonis asuvale väeosale.

§ 377. Garnisoni arestimajas peavad olema: 1) ruumid vahtkonna jaoks, mis sisse seatud käesoleva määrustiku §§ 146—151 nõuete kohaselt, 2) arestikambrid ja 3) pesemiseruum ning väljakäigukoht areteeritutele, võimaluse korral eraldi vahtkonna omast.

§ 378. Garnisoni arestimajas peavad olema eraldi arestikambrid järgmistele areteeritute liikidele:

- 1) eeluurimise- ja kohtualused ajateenijad;
- 2) eeluurimise- ja kohtualused üleajateenijad;
- 3) eeluurimise- ja kohtualused ohvitserid ning sv. ametnikud;
- 4) veel ja leival arestis olevad aja- ja üleajateenijad;
- 5) distsiplinaar- ja kohtukorras määratud arestkaristusi kandvad ohvitserid ja sv. ametnikud;
- 6) peavahiarestis olevad üleajateenijad (D. K. S. § 21 A);
- 7) kartseriarestis olevad üleajateenijad (D. K. S. § 21 B);
- 8) kartseriarestis olevad ajateenijad.

Kartseriarest-karistusi kandvaid aja- ja üleajateenijaid kaitsevaelasi peetakse kinni garnisoni arestimajas ainult sel juhul, kui vastava väeosa juures arestiruumi ei ole või kui olemasolevaist ei jätku.

§ 379. Sisseseade erinevuse poolest arestikambrid jagunevad:

1) ohvitseride ja üleajateenijate kambrid (§ 378 pp. 2, 3, 5 ja 6);

2) kartseriaresti kambrid (§ 378 pp. 4, 7 ja 8);

• 3) üldaresti kambrid (§ 378 p. 1).

§ 380. Igas arestikambris peab olema: 1) söögi-laud, 2) pingid või taburetid (toolid), 3) joogiveenõu (ohvitseridel veepudel klaasiga), 4) süljekauss, 5) inventari nimestik, 6) areteeritute kinnipidamise reeglid, vastavalt kambris kinnipeetava areteeritute liigile ja 7) päevakord.

Eelmise lõigu pp. 5, 6 ja 7 tähendatud asju komandandi korraldusel võib hoida väljaspool arestikambreid.

Peale selle peavad olema:

1) ohvitseride ja üleajateenijate kambrites: voodid aluskotiga, öökapid, riietenagid, pesunõu, tuhatoos, süljekauss; võimaluse korral veel: töölaud, paberikorv, diivan, seinapeegel;

2) kartser- ja üldaresti-kambrites — päevaks ületõstetavad ning seina külge lukustatavad lavatsid.

Väljaspool kambreid peab olema:

1) kõigi areteeritute tarvis sööginõud, kapid või riulid sööginõude ja toiduainete hoidmiseks;

2) riietenagid (välja arvatud ohvitseridele ja üleajateenijatele);

3) seinapeegel ja saapapuhastamise abinõud pesemisruumis.

§ 381. Eelmises § 380 tähendatud inventar oma arvu ja omaduste poolest peab vastama Sisemäärustikus kasarmuruumide sisseseade kohta ettenähtud nõuetele.

§ 382. Arestikambrite põranda pind, õhumaht ja temperatuur peab võimalikult vastama Sisemäär. § 618. esimese ja teise lõigu nõuetele.

Arestikambri ukse väljaspool peab olema tahvel, millel ära tähendatud kambris kinnipeetavate areteeritute liik, iga areteeritu auaste, nimi, kinnipidamise aja algus ja lõpp. Distsiplinaarkorras kinnipeetavate kambri uksele võib tahvli asemel naela külge riputada areteerimislehed.

Arestikambri ukse inimese silma kõrgusel peab olema klaasiga kaetud avaus harilikult 5×12 sm suuruses areteeritute järele valvamiseks.

Kõik arestimaja aknad peavad olema trellidega.

§ 383. Arestimaja kütmist, valgustamist, puhastamist, valgustamise ja muude abinõude korrashoidmist jne. toimetab arestimaja kojamees (§§ 134 ja 150), kellele vahtkonnaülem tarbekorral annab abiks distsiplinaar- ja kohtukorras areteeritud sõdureid.

b) Areteeritute vastuvõtmine garnisoni
arestimajja.

§ 384. Enne kaitseväelase saatmist väeosast garnisoni arestimajja karistuse ärakandmiseks, väeosa korrapidaja ohvitseri kaudu päritakse järele komandantuurist, kas on vabu ruume arestimajas; vastavalt seal olevatele vabadele kohtadele, garnisoni ülema poolt määratud ajal ja väeosaülema poolt maksmapandud korras areteeritavad saadetakse komandatuuri nende paigutamiseks arestimajja.

Eeluurimise- ja kohtualuseid paigutatakse arestimajja tarviduse tekkimisel igal ajal.

§ 385. Garnisoni arestimajja kinnipidamiseks määratud kaitseväelased saadetakse komandantuuri § 420. nõuete kohaselt järgmiste dokumentidega:

1) distsiplinaarkorras areteeritavad — a) areteerimislehega, mille teisel küljel kaasasoleva varustuse nimekiri ja b) toidu atestaadiga.

2) Eeluurimise- või kohtualusena areteeritavad — a) areteerimislehe või vastava saatekirjaga, b) vahi alla võtmise määrusega (otsusega) ja d) toidu atestaadiga.

3) Kohtuotsuse põhjal areteeritavad — a) areteerimislehe või vastava saatekirja, b) kohtuotsuse ära kirja ja d) toidu atestaadiga.

Peavahiaaresti (K. D. K. S. § 11) ja peavahikinnipidamisele (S. N. S.) saadetatavatele kaitseväelastele antakse väeosast areteerimislehe asemele ettekirjutus.

Komandantuurist saadetakse areteeritav arestimaja vahtkonnaülema korraldusse komandandi poolt allakirjutatud areteerimislehega.

§ 386. Areteeritaval peab olema kaasas järgmine kandmiseks kõlbulik ja puhas varustus: kuub (pluus), püksid, palitu, vöörihm, müts, saapad (poolsaapad sääresidemetega), 2 vahetust ihupesu (särk, aluspüksid, jalarätid või sokid), 2 käterätikut, 2 taskurätikut, kindad (talvel) ja seep.

Eeluurimise- ja kohtualustel ei tohi olla vöörihma, kuid neil peab olema veel tekk, 2 lina ja 2 padjapiüüri.

Kui kinnipidamise kestvus on alla 8 päeva, siis käesoleva paragrahvi eelmistes lõikudes tähendatud ihu- ja voodipesu võib olla üks vahetus.

§ 387. Peale eelmises § 386 tähendatud asjade areteeritaval võib veel kaasas olla: hambahari ja pulber, juukseamm ja hari, püksirihm või traksid, kaitseväärmäärustikke, seaduse- ja sõjateaduslikke raamatuid; eeluurimise- ja kohtualustel veel nende süüdistus- asjasse puutuvad dokumendid.

Peavahiaresti või peavahikinnipidamisele (S.N.S.) saadetavatel kaitseväelastel, eeluurimise- ja kohtualustel ohvitseridel ning üleajateenijatel peale käesoleva paragrahvi eelmises lõigus tähendatud asjade on lubatud kaasa võtta veel: raha, suitsetus- ja kirjutusabinõud, õppe- ja teaduslikke raamatuid ning muid komandandi poolt lubatud asju ja kirjandust.

Eelmise § 386 ja käesoleva paragrahvi nõuetes on komandandil õigus tarbekorral teha muudatusi.

§ 388. Areteeritavaga, välja arvatud § 389 tähendatud, kaasasolevate asjade kontroleerimist toimetatakse väeosas (Sisemäär. § 729) ja garnisoni arestimajas, kus areteeritav ka läbi otsitakse (§ 187). Tarbekorral võib läbiotsimist toimetada veel komandantuuris.

Areteeritult äravõetud raha ja ülearused asjad komandant kas jätab hoiule komandantuuri või saadab väeosasse.

§ 389. Ohvitseridel ja peavahiaresti paigutatavatel üleajateenijatel asjade ülevaatust ja kontroleerimist ei toimetata, vaid ainult selgitatakse, kas neil ei ole kaasas relvi või muid lubamata asju, mida nemad peavad ära andma. Nende läbiotsimist toimetatakse ainult ülemuse, kelle korraldusel areteeritu kinni peetakse, või komandandi erikorraldusel.

§ 390. Vahtkondade vahetamisel areteeritute vastuvõtmine sünnib § 184 kohaselt, kusjuures eeluurimise- ja kohtualused, välja arvatud § 392 loetletud, rivistatakse võimaluse korral eraldi ruumis või koridoris ja pärast arestikambri (seinad, põrand, ahjud, aknad, uksed, lavatsid jne.) põhjalikku läbivaatamist selleks määratud vahtkondlaste poolt, areteeritud viiakse ükshaaval arestikambrisse tagasi ja otsitakse omakorda läbi.

Kõiki teisi areteerituid, välja arvatud § 389 tähendatud, ja nende ruume vahtkonnaülem oma äranäge-

mise järele vaatab läbi vähemalt ühe korra ööpäeva jooksul.

§ 391. Peale eelmistes §§ 384—390 loetletud reeglite toimetatakse areteeritute vastuvõtmisel garnisoni arestimajja veel §§ 186, 187 ja 189 nõuete kohaselt.

d) Areteeritute kinnipidamise kord arestimajas.

§ 392. Kartseriarestis olevaid ajateenijaid kaitsevaelasi peetakse kinni üksikult lukustatud kambrites. Söögiks antakse neile leiba ja soola üldise normi järele ja joogiks vett, sõduri harilikku toitu aga igal kolmandal päeval. Nad tohivad lugeda ainult sea-dusi, määrustikke ja sõjateaduslikke raamatuid. Jalutama lubatakse neid pärast kolmandat karistus-päeva kuni ühe tunnini iga päev. Neile on keelatud kokkusaamine kõrvaliste isikutega. Kirjavahetus ja suitsetamine on neile keelatud. Nad magavad paljal lavatsil.

Kartseriarest-karistust kandvaid üleajateenijaid peetakse kinni ühistel alustel ajateenijatega, ainult selle erandiga, et söögiks antakse neile iga päev sõduri harilikku toitu.

§ 393. Arestis veel ja leival (S.N.S.) areteerituid peetakse kinni ja toidetakse sama korra järele kui kartserarestis olevaid ajateenijaid järgmiste eranditega: iga päev neile antakse sõduri toidunormi järele suhkrut, kohvi ja teed; jalutama lubatakse neid iga päev ning neile on lubatud kokkusaamine kõrvaliste isikutega ja kirjavahetus.

§ 394. Peavahiarestis olevaid kaitsevaelasi peetakse kinni lukustamata kambriks. Üleajateenijaid toidetakse nende toidunormi arvel sõduritoiduga, kuna toidu muretsemine ohvitseridele sünnib nende oma hoolet ja kulul. Areteeritud võivad tarvitada oma magadisasemeid. Alkoholi tarvitamine on keelatud.

§ 395. Peavahikinnipidamisele (S.N.S.) mõistetud ohvitseri peetakse kinni nagu peavahiarestis olijaid.

§ 396. Eeluurimis- ja kohtualuseid kaitsevaelasi peetakse kinni järgmiselt:

1) ajateenijaid — lukustatud üld- või üksikkambrites; nemad saavad iga päev sõduri harilikku toitu ja magavad magadisasemetel; neile on lubatud § 387 lõik 1 tähendatud raamatute lugemine, kuna kirjavahetus ja kokkusaamine kõrvaliste isikutega sünnib §§ 399 ja 400 kohaselt; suitsetamine on keelatud;

2) ohvitseri ja üleajateenijaid — nagu areteeritud peavahiarestis, kuid lukustatud kambriks kas üksikult või mitmekesi.

§ 397. Erakorraliselt areteeritud (D.K.S. § 26 ja käesoleva määr. § 175) peetakse kinni nagu eeluurimis- ja kohtualuseid, kusjuures nemad peavad olema võimalikult eraldatud teist liiki areteeritutest.

§ 398. Areteeritutel on keelatud: tekitada kära, laulda, vilistada, kõrvaliste isikutega ühendust pidada, omavoliliselt aknaid avada ja sealt midagi välja loopida, möödaminejatega rääkida, signaliseerida, neile midagi üle anda või neilt vastu võtta, arestimaja sisseseadet rikkuda või mõnel muul viisil segada korra. Komandandi loal areteeritud võivad mängida mittehasart mängu, nagu male jne.

§ 399. Areteeritutele, kellele kirjavahetus on keelatud (§ 395), komandant hädatarvilikkudel juhtudel võib lubada kirjavahetust. Eeluurimis- ja kohtualustele komandant lubab kirjavahetust selle võimu (ülema) nõusolekul, kelle korraldusel nad kinni peetakse.

Kõigi areteeritute kirjavahetus sünnib komandandi kaudu, kelle korraldusel kõik kirjad vaadatakse läbi ning kahtlase ja lubamatu sisuga jäetakse adreksaadile edasi saatmata.

§ 400. Areteeritutega, välja arvatud § 392 tähendatud isikud, kokkusaamine on lubatud harilikult kella 0900—1600 vahel komandandi poolt kindlaks määratud korras ja päevadel neile isikutele, kellele komandandi poolt on antud vastav kokkusaamis-luba (vorm nr. 15).

Kokkusaamisloa eeluurimis- ja kohtuall olevate areteeritutega komandant annab välja selle võimu (ülema) kirjalikul nõusolekul, kelle järele areteeritu kinni peetakse. Nendega kokkusaamine võib sündida ainult vahtkonnaülema (abi) juuresolekul, kui eelpool tähendatud võimu (ülema) poolt antud kirjalikus nõusolekus ei ole lubatud kokkusaamine nelja silma all.

Kokkusaamisload on tähtajalised või ühekordsed. Loal on peale muude andmete kindlaks määratud kokkusaamise aja kestvus ning kas kokkusaamine sünnib vahtkonnaülema (abi) juuresolekul või ilma.

Areteerituga kokkusaamine on keelatud teiste areteeritute juuresolekul.

Areteeritutele toidu või muude lubatud asjade üleandmiseks peab olema vastav märkus kokkusaamisloal.

Kokkusaamise üle vahtkonnaülem teeb loa pöördele vastava märkuse.

Maksvuse kaotanud kokkusaamisload vahtkonnaülem esitab ühes vahtkonna lehega komandandile.

§ 401. Kui ilmastik ja olud lubavad, viiakse areteeritud iga päev üks kord arestimaja õue jalutama kuni 1 tunnini. Areteeritute jalutamist teostatakse gruppidega areteeritute liikide (§ 378) järele ning nende järelevalvet korraldatakse § 402. kohaselt, kusjuures peab silmas pidama saateteenistuse nõudeid ja tarvitusele võtma kõik abinõud, et takistada areteeritute põgenemist ning korratuste tekkimist nende hulgas.

Areteeritud, kelle eraldamine teistest areteeritudest mõnesugustel põhjustel iseäranis tähtis, viiakse jalutama üksikult.

Jalutamisel areteeritud peavad olema rietatud vormikandmise määruste kohaselt (eeluurimis- ja kohtualused võõrihmata) ja ilmastikule vastavalt.

Areteeritud jalutamise üksikasjalise korra töötab välja komandant, silmas pidades saateteenistuse nõudeid.

§ 402. Areteeritud saatmine arestimaja piirkonnas sünnib järgmiselt:

1) peavahiarestis olevad ohvitserid ja üleajateenijad ning kohtu otsusel peavahikinnipidamisele mõistetud ohvitserid — ilma saatjata;

2) distsiplinaarkaristusi kandvad areteeritud, peale eelmises punktis tähendatute, — saatevalvuri saatel;

3) kõik teised areteeritud — saatetunnimeeste saatel.

Väljakäigukohta areteeritud saadetakse üksikult käesoleva paragrahvi esimestes lõikudes näidatud korras.

§ 403. Arestimajas komandandi poolt pannakse maksma kindel päevakord kokkukõlas käesoleva ja nende maksvate määrustikkudega ning eeskirjadega.

Päevakorraga määratakse kindlaks: 1) hommikuse äratuse aeg, 2) ruumide koristamise ja areteeritud enese kordaseadmise aeg, 3) söögiajad, 4) jalutuskäigu ajad, 5) magama heitmise ning öisele valgustusele ülemineku aeg.

§ 404. Areteeritud ülestõusmine on harilikult kell 0600 ja magamaheitmine kell 2200. Areteeritud peavad päeva jooksul olema rietatud välivormi võõrihmaga (eeluurimis- ja kohtualused võõrihmata). Ohvitseridele ja üleajateenijatele komandant võib lubada olla võõrihmata ja kanda pikki pükse.

Söögiajad korraldatakse Sisemäärustiku § 594. kohaselt, kusjuures areteeritud söövad oma kinnipidamise ruumides.

Tuled arestikambrites kustutatakse $\frac{1}{4}$ tundi pärast areteeritute magamaheitmist, välja arvatud eeluurimise ja kohtualuste kambrid, kus tuled põlevad öö läbi.

Ohvitserid ja üleajateenijad, peale üleajateenijate kartseriarestis ja arestis veel ja leival, komandandi loal ja tema poolt välja arvatud vastava tasu eest võivad arestikambris töötamise eesmärgil kasutada ka tugevamat valgust kui vastavas seadluses on ette nähtud, ning kasutada seda ka üle määrustikus lubatud aja.

§ 405. Arestiruumide ja magadisasemete koristamist toimetavad areteeritud ise, välja arvatud ohvitserid ja peavahiarestiga karistatud üleajateenijad, kelle ruume koristavad arestimaja kojamees või areteeritud sõdurid.

Kartseriaresti kambrites lavatsid päevaks lukustatakse (viiakse välja), üldarestikambrist viiakse välja ainult magadisasemed- ja riided, kuna peavahiarestikambritesse magadisasemed- ja riided päevaks jäävad kohale.

Pärast ruumide^r koristamist areteeritud viiakse pesemisele §§ 401 ja 402 ettenähtud korras.

§ 406. Sauna saadetakse areteeritud vähemalt iga kahe nädala järele. Saatmine sünnib saateteenistuse nõuete kohaselt. Saatetunnimehed määratakse komandandi korraldusel, kuid mitte arestimaja vahtkonna koosseisust.

Ohvitsere ja üleajateenijaid komandant võib lubada sauna iga nädala järele, kusjuures ilma saatjata saunaskäijate saunasoleku ajaks tuleb lugeda 1 tund.

§ 407. Haigeksjäänud areteeritute terviselist järelevaatust toimetatakse komandandi poolt maksmapandud korras.

Areteeritute üldist arstlikku järelevaatust toimetatakse vähemalt kaks korda kuus komandandi poolt kindlaksmääratud päevadel, kusjuures ülevaatuseks areteeritud üldkambrites rivistatakse oma ruumides.

Ohvitseri ja peavahiarestiga karistatud üleajateenijaid arstlikult vaadatakse üle harilikult ainult nende eneste soovi korral.

§ 408. Areteeritud võivad avaldada kaebusi kirjalikult ja suusõnaliselt D. K. S. ettenähtud korras.

Põhjendamata ja seadusvastaste kaebuste avaldamise korral areteeritud vastutavad üldises korras.

e) Areteeritute vabastamine arestimajaist ja ärasaatmine.

§ 409. Garnisoni arestimajast areteeritud vabastatakse ja saadetakse edasi ainult komandandi ettekirjutuse põhjal (vorm nr. 9), välja arvatud § 175 ettenähtud juhud.

Areteeritute vabastamisel või edasisaatmisel vahtkonnaüleml talitab käesoleva määrustiku §§ 189. ja 190. reeglite kohaselt.

B. Areteeritute kinnipidamine kaitseväe ravitsusasutistes.

§ 410. Kaitseväe ravitsusasutistes (haigemajad ja laatsaretid) tarbekorral asutatakse areteeritute jaoskonnad, kuhu ravimiseks paigutatakse eeluurimis- ja kohtualused areteeritud ning distsiplinaarkompanii vahialused haiged kaitsevälased.

Areteeritute jaoskonda paigutatud ohvitserid peetakse kinni eraldatult teistest areteeritutest.

Areteeritute jaoskonnas kinnipeetavate haigete kaitsevälaste valvamiseks määratakse vahtkond.

§ 411. Kohtuotsuse põhjal arestis veel ja leival kinnipeetavad kaitseväelased ravitsusasutises paigutamisel antakse seal vastava korrapidaja valve alla; kui aga ravitsusasutistes on olemas vahtkond § 410 tähendatud areteeritute valvamiseks, siis paigutatakse nad areteeritute jaoskonda.

Ravitsusasutisse paigutatud distsiplinaarkaristusi kandvaid kaitseväelasi ja kohtu poolt peavahis kinnipidamisele (S. N. S.) mõistetud ohvitseri peetakse seal ilma valveta harilikus korras.

Käesolevas paragrahvis tähendatud kaitseväelastel katkestatakse karistuse kandmine ravitsusasutises viibimise kestvusel.

§ 412. Ravitsusasutiste areteeritute jaoskonna ruumid peavad olema täiesti kindlad, et ära hoida areteeritute põgenemist.

§ 413. Areteeritud haigeid kaitseväelasi ravitsusasutise areteeritute jaoskonda paigutamiseks saadetakse harilikult komandandi kaudu järgmiste dokumentidega: 1) saatekiri (areteerimisleht), 2) sanitaarsaatekiri, 3) eeluurimise ja kohtualuste kohta vahi alla võtmise otsus või määrus ja 4) toidu atestaat.

Kui areteeritu on saadetud ravitsusasutisse ilma komandandi korralduseta, siis ravitsusasutise ülem või valvearst paigutab haige areteeritute jaoskonda ja viibimata teatab sellest komandandile, saates temale edasi saatekirja (areteerimislehe) ja vahi alla võtmise otsuse või määruse, vahtkonnaülemale vastavate korralduste tegemiseks.

§ 414. Garnisoni arestimajast ja väeosadest komandandi kaudu saadetakse kaitseväelasi komandant saadab ravitsusasutise areteeritute jaoskonda ühes areteerimislehe, sanitaarsaatekirja ja toidu atestadiga.

§ 415. Areteeritute jaoskonnas sisekord haigete suhtes pannakse maksma ravitsusasutise poolt vasta-

valt ravimise nõuetele, kusjuures see kord ei tohi olla takistuseks areteeritute korralikule valvamisele.

§ 416. Areteeritud kaitseväelase ravimise lõpust ravitsusasutise ülem teatab komandandile, kes areteeritu äratoomiseks saadab vastuvõtjad ühes areteeritu vabastamise ettekirjutusega vahtkonna ülemale. Enne areteeritu vastuvõtmist vastuvõtjad saavad toidu atestaadi ja muud dokumendid areteeritu kohta ravitsusasutise ülema poolt maksmapandud korras.

§ 417. Ravitsusasutise areteeritute jaoskonna vahtkond talitab käesoleva määrustiku teise jao II ja III peatüki reeglite ning vahtkonnas maksmapandud erijuhtnõuete kohaselt (§ 182).

V peatükk.

Saateteenistus.

A. Üldised alused.

§ 418. Areteeritute ja valvealuste kaitseväelaste saatmine, selle korraldamine ning valvamine nende viibimisel (liikumisel) väljaspool kinnipidamise või vahiallolemise ruume (arestikambrit) moodustab saate-teenistuse.

§ 419. Areteeritute ja valvealuste saatmine sünnib alljärgnevate reeglite kohaselt jalgsi või veoabinõudel.

Raud- ja veeteedel saadetakse areteeritud kas kodanliku vangitapikorras või väeosapäeva korraldusel harilikus korras kaitseväge veodokumentidega (mitte tapiga) (Lisa nr. 23).

§ 420. Areteeritud kaitseväelasi saadetakse vastavalt areteeritute liikidele väljaspool kinnipidamise või vahiallolemise ruume kas ilma saatjateta, saatevalvurite või saatetunnimeeste valve all järgmiselt:

1) Distiplinaarkairstuse kandjaid — ilma saatjata, kuid mõjuvatel põhjustel nende saatmiseks ülemus võib määrata ka saatevalvurid.

Samas korras saadetakse ka peavahikinnipidamisele (S. N. S.) mõistetud ohvitseri.

2) Eeluurimis- ja kohtualuseid, kohtuotsuse põhjal aresti vee ja leiva peale ning raskematele karistustele mõistetuid — saatetunnimeeste valve all.

§ 421. Valvealuseid ajateenijaid (Sisemäär. § 758) saadetakse saatevalvuriga; valvealuseid ohvitseri ja üleajateenijaid harilikult ilma saatjata, kuid tarbekorral saatja ülema korraldusel — saatevalvuriga.

§ 422. Pärast karistuse ärakandmist garnisoni arestimajast vabastatud kaitseväelane saadetakse tagasi oma väeossa ilma saatjata, kui tema kohta muudes süüasjades ei ole tarvitusele võetud takistusabinõusid.

Mõjuvatel põhjustel komandant võib määrata vabastatava saatmiseks ka saatevalvuri.

§ 423. Kui saatetunnimehi või saatevalvureid on mitu, siis üks nendest määratakse saateülemaks.

Saateülem harilikult peab olema võrdne või vanem kui aastmelt kõrgeim saadetavate hulgas. Ohvitseride (sv. ametnikkude) saateülemaks peab olema ohvitser.

§ 424. Kui saadetav kaitseväelane on raskelt haige või vaimuhaige, siis tema arstlikuks järelevalveks teel määratakse veel velsker või sanitar.

§ 425. Saatetunnimehed kannavad vahiteenistuse vormi, rakmeid ja laaditud relvi (§§ 70 ja 75).

Areteeritute valvamisel paigal ja nende saatmisel siseruumides saatetunnimehed hoiavad püssi jalal, saatmisel väljas — kaenla all käes, allalastud täägiga ettepoole.

Saatevalvurid kannavad välivormi ja lihtrakmeid terarelvaga.

Areteeritud kaitseväelased nende saatmisel peavad kandma välivormi vöörihmaga; eeluurimis- ja kohtualused — vöörihmata.

B. Areteeritute saatmine saatetunni-
meestega.

§ 426. Areteeritute saatmisel ja valvamisel saate-
tunnimehed vastutavad kui vahtkonna tunnimehed ja
saateülem — kui vahtkonnaülem.

Saatetunnimehed alluvad vahetult saateülemale
ja saateülem — areteerituid väljasaatjale ülemale
momendist, mil ta viimasele ilmub, kuni ametikohuste
täitmisest vabanemiseni.

§ 427. § 420 p. 2 tähendatud areteeritute harilikul
saatmisel (jalgsi ja saatmiseks mitte eriliselt sisse-
seatud liikumisvahenditel) nende valvamiseks saate-
tunnimehi määratakse järgmiselt: 1 areteeritu kohta
— üks kuni kaks, 2—6 areteeritu kohta — kaks kuni
neli, 7—10 areteeritu kohta — neli kuni kuus ja roh-
kema arvu areteeritute kohta üks saatja iga 4 aretee-
ritu jaoks. Tarbekorral, kui saadetavad on põge-
nemiskalduvustega, määratsejad jne. — saatetunni-
meeste arvu suurendatakse vajadust mööda.

Kui areteeritutes ei ole märgata põgenemiskaldu-
vusi ega karta korratuste tekkimist, võib distsiplinaar-
kompaniis paranejate poolel karistust kandvate kui
ka veele ja leivale mõistetute saatmiseks vähendada
käsoleva paragrahvi esimeses lõigus tähendatud
saatetunnimeeste arvu, määrates iga saatetunnimehe
peale mitte rohkem kui 10 areteeritut. Sarnaste are-
teeritute ametasutistesse (kohtusse, kohtu-uuri-
juurde jne.) saatmisel saatetunnimehi määratakse
käsoleva paragrahvi esimeses lõigus tähendatud arvu.

Käsoleva paragrahvi eelmistes lõikudes näidatud
saatetunnimeeste arvu määrab kindlaks areteerituid
väljasaatja ülem.

§ 428. Areteeritute saatmisel väljasaatja ülema
poolt saateülemale antakse saatekiri, milles on ära
tähendatud saateülema ja areteeritute nimed, saat-
mise eesmärk ja sihtkoht.

Kui areteeritud saadetakse ühest asutisest (väeosast) teise kinnipidamiseks, siis saadetakse nendega ühes ka käesoleva määrustiku §§ 386 ja 387 tähendatud asjad ja kõik tarvilikud dokumendid (toidu atestaat, varustusnimekiri jne.).

§ 429. Saateülem võtab areteeritud vastu eelmises § 428 tähendatud saatekirja põhjal, saatetunnimeeste kaasabil otsib nemad ja nende asjad põhjalikult läbi ning vaatab järele, et vormiriideid kandvad areteeritud oleksid rietatud § 425. nõuete kohaselt. Vastuvõtmisel leitud puudustest teeb vastava märkuse areteeritute vastuvõtmise üle antava allkirja juurde.

§ 430. Saatmiseks määratud areteeritute vastuvõtmise juures ei tohi viibida teisi areteeritud ega kõrvalisi isikuid.

Vastuvõetava areteeritu valve eest saateülem vastutab sellest momendist, kui ta üleandjalt areteeritu oma valve alla on võtnud.

Põgenemise ärahoidmiseks, väljasaatja ülema korraldusel kardetavamaid areteeritud võib panna käsi-raudu.

§ 431. Väljasaatja ülem tutvustab saateülemat ja tunnimehi nende ülesannetega, saadetakse areteeritute kalduvustega ja liikumise teega ning kontrollib saateülema ja tunnimeeste teadmisi ning ülesannetest arusaamist.

§ 432. Liikumiseks saatmisel rivistatakse areteeritud järgmiselt: kaks areteeritud kõrvuti, kolm — üks ees ja kaks tema seljataga kõrvuti, suurema arvu juures — kolonnis kaheli, kolmi või neliti, vastavalt areteeritute arvule. Kardetavamad asetatakse kolonni algusesse.

§ 433. Enne liikumise algamist saateülem hoiatab areteeritud, et põgenemiskatsetel ja saatetunnimeestele vastuhakkamisel tarvitatakse relvi.

§ 434. Saadetunnimehed saatmisel liiguvad normaalselt: 1) üks saadetunnimees — areteeritu (areteeritute) taga; 2) kaks saadetunnimeest — kummalgi pool areteeritute kõrval ja vähe tagapool, kusjuures saateülem on paremal pool; 3) kolm saadetunnimeest — kaks kummalgi pool areteeritute kõrval ja saateülema taga; 4) neli saadetunnimeest — kaks kummalgi pool areteeritute kõrval ja saateülem ühega taga; 5) viis või rohkem saadetunnimeest — üks ees, üks kuni kolm ühes saateülemaga taga ja teised kummalgi pool areteeritute kõrval.

§ 435. Kui areteerituid saadetakse mitteiselikuvatel maasõidukitel (vanker, regi jne.), siis määratakse iga sõiduki juurde mitte vähem kui 2 saadetunnimeest, kes harilikult ka sõidukil paiknevad, kuid ruumi puudusel käivad kahelpool sõiduki kõrval.

Areteeritute vedamiseks eriliselt mittesisesetatud iseliikuvatel liikumisvahenditel (auto, vagun, paat jne.) areteeritud paigutatakse saadetunnimeeste keskele.

§ 436. Areteerituid saadetakse linna piirides võimalikult vähemkäidavamaid tänavaid ja platse mööda. Teel sõidukite või rahva kogumisel tuleb vajaduse korral kutsuda abiks politsei.

§ 437. Saateülem ja tunnimehed on kohustatud:

1) ülesande kohaselt areteeritud korralikult toimetama määratud kohta või isiku korraldusse;

2) ära hoidma areteeritute põgenemise ning otsekohe lõpetama ja takistama iga põgenemiskatset ja korrariikumist areteeritute poolt;

3) alati viibima omal kohal ja olema valvel ning ei tohi areteerituid lühemakski ajaks silmast lasta;

4) peale ametikohuste täitmise alal vajalikkude läbikäimiste keelduma igasugusest ühendusest ja jutuajamisest areteeritutega;

5) valvama, et areteeritud kõrvaliste isikutega juttu ei ajaks ja ühendusse ei astuks, midagi vastu ei võtaks või edasi ei annaks.

§ 438. Saateülem ja tunnimehed areteeritute saatmisel ja valvamisel kedagi ei tervita.

Saatetunnimeestega saadetavad areteeritud igal juhul tervitavad „valvel“ seisangusse asumisega, kuid kätt tervituseks ei tõsta. Kõik teised ja jalutuskäigul olevad areteeritud tervitavad Sisemäärustiku nõuete kohaselt.

§ 439. Põgenemiskatse, määramise, saatetunnimeestele vastuhakkamise ja muude korrariikumiste puhul saateülema korraldusel võib areteeritud käsi-raudu panna (kinni siduda), kui süüdlased pärast neile tehtud hoiatusi ei paindu saateülema korralduste alla.

§ 440. Saatetunnimehed tarvitavad relvi käesoleva määrustiku § 265 ettenähtud korras.

§ 441. Areteeritute põgenemisel saateülem, ülejäänud areteeritute valvet mitte nõrgestades, võtab tarvitusele abinõud põgenejate tabamiseks kõrvaliste isikute kaudu või mõnel teisel võimalikul viisil. Igast sarnasest juhust kui ka muudest teel ettetulnud tähtsamatest korratustest saateülem teatab viibimata väljasaatjale ülemale. Kõigist teistest väiksema tähtsusega juhtumustest ta teatab määratud kohale jõudmisel ülemale, kelle korraldusse areteeritud saadetud, ja väljasaatjale ülemale.

§ 442. Areteeritutega määratud kohale jõudnud saateülem teatab sellest isikule, kelle korraldusse areteeritud saadetud (väeosa korrapidaja, kohtu-uuriija, kohtu korrapidaja ohvitser jne.) ja toimib oma ülesande kohaselt.

§ 443. Kui isik, kelle korraldusse areteeritu toodud, soovib temaga kokku saada saatetunnimehe juures-

olekuta, siis antakse areteeritu temale üle ametliku pitseriga varustatud allkirja vastu. Ajajooksul, allkirja saamisest kuni areteeritu uuesti vastuvõtmiseni, saateülem ja tunnimehed on vabad saatmisega seotud kohustest ja vastutusest. Areteeritu uuesti vastuvõtmisel saateülem otsib ta läbi üldises korras.

§ 444. Areteeritute kohtusaali toomise ja välja viimise korra jne. kohta saateülem saab näpunäiteid isikult, kelle korraldusse areteeritud saadetud.

§ 445. Areteeritu kokkusaamine kohtus oma kaitsjaga ja tarbekorral arstiga või velskeriga võib sündida ka kohtukorrapidaja ohvitseri või vahtkonnaülema loal, kuid saatetunnimees sel juhul valvet ei katkesta.

§ 446. Kuigi areteeritu kohtuotsusega õigeks mõistetud, — saateülem ise ei vabasta areteeritut, vaid samas korras, nagu ta kohtusse toodi, viib ta välja saatja ülema korraldusse tagasi.

§ 447. Kohtusaalis ja siseruumes saatetunnimehed hoiavad püsse jalal ja on seisangus „vabalt“.

Kohtu koosseisu tulekul saali ja sealt lahkumisel, tunnistajate vannutamisel, kohtuotsuse kuulutamisel ja üldse alati, kui saalisolijad on kohustatud püsti seisma, saatetunnimehed võtavad seisangu „valvel“.

Ametikohuste täitmisel saatetunnimehed kuski, peale jumalateenistusel viibimise, peakatet maha ei võta.

Soojades ruumides viibides saateülema loal saatetunnimehed võivad olla kuubedes.

§ 448. Kohtusaalis areteeritu juures seisvate saatetunnimeeste vahetamine sünnib ilma kohtu eesistuja loata saateülema korraldusel; kui kohtus on korrapidaja ohvitser, siis viimase korraldusel.

§ 449. Kui areteeritud paigutatakse eraldatud ruumi, mis jääb saatetunnimeeste valve alla, siis saateülem vaatab selle ruumi põhjalikult järele areteeritute põgenemise võimaluste äraahoidmiseks.

§ 450. Töölolevate areteeritute valvamisel saate-tunnimehed võivad liikuda töötamise piirkonnas, tarbekorral istuda ja hoida püssi käes, kuidas see neil parem. kuid seejuures areteerituid silmast mitte lastes.

§ 451. Vaimuhaigete areteeritutega peab käima ümber kannatlikult ja ettevaatlikult; neid ei panda käsiraudu; relva tarvitamine nende vastu on keelatud. Saatmisel kaasasoleval velskeril peab ligi olema rahustussärk või muud abinõud ja arstirohud.

§ 452. Saateülem annab üle areteeritu ja temaga kaasasolevad dokumendid ja asjad allkirja vastu võimule. kellele väljasaatja ülema korralduste kohaselt areteeritu ülesandmiseks on saadetud.

D. Areteeritute saatmine tapiga.

§ 453. Kaitseväelaste saatmine tapikorras sünnib kodanikkude vangitappidega — „Määrustik kaitseväge vedude korraldamiseks raud- ja veeteedel“ § 111. ja sama määrustiku lisa nr. 7. kohaselt (Lisa nr. 23).

E. Saatevalvuritega saatmine.

§ 454. Saatevalvuritega saadetakse §§ 420 p. 1. 421 ja 422 tähendatud kaitsevaelasi.

§ 455. Valvealuste saatmisel ja valvamisel saatevalvurid vastutavad kui valvurid (§ 240). Nemad alluvad saadetavate väljasaatjale, ülemale. Alluvuse algus ja lõpp § 426. kohaselt.

§ 456. Saatevalvurid harilikult määratakse: 1—5 saadetava peale — üks, 6—20 peale — kaks ja suurema

arvu juures iga 10 peale üks. Väljasaatja ülem tarbekorral võib suurendada saatevalvurite arvu.

Ametiasutistesse (kohtusse, kohtu-uuri ja juurde jne.) saatmisel, kui saadetavaid on üle ühe, määratakse saatevalvureid arvult vähemalt kaks.

§ 457. Saatevalvurid saadavad kaitseväelasi komandos Sisemäärustikus ettenähtud korras, kusjuures saateülem (§ 423) ja valvurid üldiselt teotsevad § 437. kohaselt.

Garnisoni määrustiku lisad.

(I—III jao juurde.)

Garnisoni määrustiku lisade nimestik.

Lisade nr. nr.	Vormide nr.	Lisade nimetused	Missuguste paragrahvide juurde
1	—	Maarused sv. kaitse tarvitamise kohta kaitseväe vedudel raud- ja veeteedel	16 ja 255
2	—	Kodanliste võimude poolt nõuetava kaitsevälise kaasabi andmise seadus	18, 253, 255, 266 ja 343
3	1	Vahtkondade nimekiri	56
4	2	Vahtkonna vahipostide tabel	59
5	3	Vahtkonnaülemate ettekanded	84
6	4	Vahtkonna leht	101
7	—	Vahtkondade, valvkondade ja üksikute toimkondlaste rivistus toimkonna vaatusel	102 ja 103
8	5	Vahtkondade revidendi ettekanne toimkonna vaatusel	109
9	—	Tunnimeeste rivistus vahipostile lähemisel ja vahetusel	114 ja 115
10	—	Vahipostikapp	122
11	6	Garnisoni arestimaja areteerituteramat	149 ja 184
12	7	Vahtkondade revidendi ettekanne	160
13	8	Areteerimisleht	186
14	9	Arestit vabastamise käsk	188 ja 409
15	10	Uue (endise) vahtkonnaülema ettekanne vahtkonna vahetuse ajal	274
16	11	Käsundusohvitseri, sideohvitseri ja käskjala ettekanne esinemisel	294 ja 465
17	12	Tunnistus korrapidamispilkonna ülemale	307
18	13	Korrapidamispilkonna ülema ettekanne	310
19	—	Väljavõte Siseministri määrusest majaraamatute kohta	327
20	14	Relvakandmise luba	336

Lisade nr. nr.	Vormide nr.	Lisade nimetused	Missuguste paragrahvide juurde
21	—	Juhtnõõrid karistuste ja kohtupidamise muutmise seaduse juurde mõnesuguste süütegude asjus ja politsei kujundamise määruse §§ 63. ja 64. käsitamiseks kaitseväelaste suhtes.	344
22	15	Kokkusaamise luba	400
23	—	Areteeritute ja vangide vedu raud- ja veetedel	419 ja 453

Lisa nr. 1.

Garnisoni määrustiku §§ 16.
ja 255. juurde.

Määrused sõjaväelise kaitse tarvitamise kohta kaitseväge vedudel raud- ja veeteedel

on avaldatud „Määrustik kaitseväge vedude korraldamiseks raud- ja veeteedel“ lisa nr. 10.

Lisa nr. 2.

Garnisoni määrustiku §§ 18,
253, 255, 266 ja 343. juurde.

Kodanliste võimude poolt nõuetava kaitseväelise kaasabi andmise seadus.

(Riigi Teataja nr. 33/34, 1923.)

§ 1. Kodanlistel ametvõimudel on õigus kaitsevägeosaid abiks kutsuda äärmistel kordadel, kui politseilised kaitseabinõud nende kõrvaldamiseks küllaldased ei ole:

1) tulekustutamiseks igasugustel tulekahju kordadel, samuti ka metsade, soode või rabade põlemistel, varanduste järelvalvamiseks tulekahju ajal, veeuputuse või muil juhtumistel, mis üldise õnnetusega ähvardavad;

2) ärajooksnud vangide tabamiseks või kurjategijate püüdmiseks, kui nad on suurel arvul või kui nende poolt sõjariistus vastuhakkamist võib oodata;

3) vangide määratsemise lõpetamiseks vangistuskohtades;

4) sõjariistadega varustatud salakaubavedajate salkade tabamiseks;

5) üldist julgeolekut ähvardavate korratuste lõpetamiseks kodanlistele võimudele hulgalistel vastu-

hakkamistel, riisumistel, varanduste hävitamistel või rüüstamistel;

6) tähtsamate valitsuse ja seltskondliste asutuste kaitseks, kui neid hädaoht ähvardab.

§ 2. Peale § 1 tähendatud juhtumiste võib kaitsevæeosasid abiks kutsuda teistes seadustes ettenähtud korras:

1) valveks riigivaranduste ja transportide saatmisel;

2) kohtuotsuste täitmisele;

3) kaasabiks kohtuvõimudele;

4) karauli pidamiseks.

§ 3. Ähvardavate korratuste ärahoidmiseks lubatakse kaitsevæeosasid nende alalisest asukohast välja nõuda ainult nendesse kohtadesse, kus kaitseväge kohapeal ei ole ehk on liiga vähesel arvul.

Alalistes kaitsevæe asukohtades on, ähvardavat hädaohtu nähes, kodanlisel võimul § 4 ettenähtud korras õigus nõuda, et erakorralisteks juhtumisteks valvemeeskond määratakse, kes kasarmutesse jäänud valmis oleks viibimata korratuste kohtadele ilmutama.

§ 4. Kaitsevæeosa abikskutsumise õigus on siseministril ning linna- ja maakonnapolitsei ülemal. Kaitsevæosade saatmist ühest maakonnast teise võib nõuda ainult siseminister.

Tähendatud ametvõimud pööravad nõudmisega kaitsevæe abisaamiseks vastava garnisoni või væeosa ülema poole, kui kohapeal alalist garnisoni ei ole.

Kaitsevæeosa abikskutsumisest teatavad politsei-ülemad siseministrile.

§ 5. Kohtu asutamisseaduse §§ 159 ja 316 ja Krim. kohtup. seaduse § 272 ette nähtud juhtumistel on õigus nõuda kaitsevæeosade abi käesoleva seaduse

§ 4 teise lõike korras kohtu esimeestel otseteel, kohtu-uurijatel ja -pristavitel — politseiülema kaudu. Abikstulnud väeosa tegevust käsutab politsei kohtuvõimu ülesandel.

§ 6. Kaitseväeosade abinõudmine avaldatakse kirjalikult. Juhtumistel, mil viivitada ei saa, võib nõudmist avaldada ka muul viisil, kuid nii, et garnisoni või väeosa ülem oleks selgusel, et nõudmine on selle isiku poolt, kes selleks õigustatud, ja et garnisoni või väeosa ülemal täpisealt teada oleks, kuhu tema väeosa peab saatma. Muul viisil avaldatud nõudmine korratakse kirjalikult viivitamata esimesel võimalusel, hiljemalt aga kuue tunni jooksul.

§ 7. Nõudmise peab tähendatud olema, mis põhjustel kaitseväeosa abi tarvilik, väeosa soovitatav suurus ja muud olukorda selgitavad andmed. Välja saadetava väeosa suuruse ja liigi määrab lõpulikult ülem, kelle poole kaitsevälise abi nõudmisega pööratud.

Märkus. Kui garnisoni või väeosa ülem kodanliste võimude nõudmist õigeaks ei tunnista, siis teatab ta sellest oma otsekohesele ülemusele, kusjuures ta aga abinõudmise viivitamata täitma peab.

§ 8. Kodanliste võimude korraldusel võib väeosa-sid määratud kohale saata küüdi korras, samuti ka raudteel ja laevadel.

Kõik sõidu-, veoriistade ja laevade omanikud, eraasutused ja raudteed on kohustatud väeosa-sid nendele määratud kohale viima.

Veo- ja ülespidamise kulud kaetakse sõjaministeeriumi arvel.

§ 9. Hulgaliste korratuste lõpetamiseks peab kohale saatma mitte vähem kui üks rood jalaväge, või kuulipildujate komando, või eskadron ratsaväge,

või kahurväeosa, mitte vähem kui kahesuurtükilises koosseisus, või soomusvägedest üks soomusauto või tank. Kui jala- või ratsaväge kohal ei ole, võib jalaväe meeskonda korraldada ka kahurväest ilma suurtükkideta vähemalt viiekümnemehelises salgas ning võimalikult ratsa. Jala- ja ratsaväeosale antakse tarbekorral kahur- või soomusväeosad kaasa.

§ 10. Abikssaadetava väeosa ülem peab ohvitser olema. Hulgaliste korratuste lõpetamise juures juhib väeosa tegevust ameti järele kõige vanem väljasaadetud väeosade ülematest.

§ 11. Kodanlised ametvõimud peavad kohaleilmunud väeosa ülemale asja seisukorra ära seletama ja teatama ülesande, mis väeosale täitmiseks antakse.

§ 12. Kodanlised ametvõimud pööravad kõigi oma nõudmistega abikstulnud väeosa ülema poole ja ei käsuta ise sõdurid.

§ 13. Kodanlised ametvõimud ei ole õigustatud abikstulnud kaitseväeosade ülemate peale panema iseseisvate politseile omaste kohuste täitmist, vaid võivad nendelt omale kaasabi nõuda. Kodanliste võimudele jäävad kaitseväeosa tegevuse ajal alale kõik nende seaduslikud õigused ja kohustused niivõrd, kui need ei takista väeosa käsutamist ja ülesande täitmist.

§ 14. Kui väeosa kohaleilmumisel korratused ei lõpe, siis, tehes viimast hoiatust, volitavad kodanlised ametvõimud kohaletulnud väeosa ülemat tarvitusele võtma tarvilikke abinõusid korratuste lõpetamiseks, rahvasalkade laialiajamiseks või nende kinnivõtmiseks.

§ 15. Abinõude tarvitamisel korratuste lõpetamiseks talitab väeosa ülem iseseisvalt, kuni tema leiab oma ülesande täidetud olevat. Kõik kohalolevad ametvõimud peavad väeosa ülemale ülesande täitmiseks toetust andma.

§ 16. Kui kodanlisi ametvõime korratuste kohal ei leidu, siis toimetab väeosa ülem kohale jõudes oma äranägemise järele kuni kodanliste ametvõimude kohaleilmumiseni.

§ 17. Kui korratusi ilma sõjariistade tarvitusele võtmiseta ei saa lõpetada, käseb väeosa ülem oma äranägemise järele tarvitusele võtta külmi sõjariistu või laskeriistu.

§ 18. Sõjariistu võib tarvitada:

I. Pärast volituste saamist kodanliselt ametvõimult ja peale kolmekordset hoiatust pasuna ehk trummi signaaliga:

- 1) sõnakuulmata rahvahulga laialiajamiseks;
- 2) rahvasalga vastu, kes takistab kaitseväge liikumist.

II. Kodanlise ametvõimu poolt volitusi ootamata, peale kolmekordset hoiatust pasuna ehk trummi signaaliga rahvahulga vastu, kes kaitseväge sõnadega haavab.

III. Kodanlise ametvõimu poolt volitusi ootamata ilma ühegi hoiatuseta:

1) vangide ehk rahvahulga vastu, kes kaitsevägele peale tungivad;

2) nende vastu, kes kaitsevägeosa juuresolekul isikute vastu vägivalda tarvitavad; kes vägivaldselt hävitavad varandust; nõndasama ka tulesüütajate ja tapjate vastu;

3) nende vastu, kes takistusi teevad või vastu akkavad arreteerimise alla käivate isikute kinnivõtmisel.]

§ 19. Karaulid, tunnimehed ja teised kaitseväelased, kes olid määratud kodanlistele ametvõimudele abiks korratuste mahasurumisel, võivad sõjariistu

tarvitada enesekaitseks, nõndasama ka isikute kaitseks, kes nende kätte ehk nende valvele olid usaldatud, kui ka vangistatud isiku vastu tema põgenemise juures.

§ 20. Abi skutsutud kaitseväeosa saadetakse tagasi, kui kodanlised võimud tema abi enam tarvilikuks ei pea.

§ 21. Selle seaduse maksimahakkamisega kaotab oma jõu üldise kubermangu asutamise seaduse (V. S. K. II k.) lisa § 316 märkuse juure.

Algkirjale allakirjutanud

Riigikogu abiesimees K. Virma.

Sekretär T. Kalbus.

Tallinna

Järekoira nr.nr	Vahtkondade nimetus	Vahtkondade asupaik	Vahipostid		Valvepostid		Vahtkondade						
			Päävased	Uksivahid	Päävased	Uksivahid	Vaht ülem	Vaht abi	Tunnimehi	Valvureid			
1	Toompea vahtkond.	Toompeal, Riigikogu hoones	2	5	2	1	—	—	1	—	27	4	
2	Garnisoni arestimaja vahtkond.	S Tartu m 59.	—	3	1	—	—	1	—	—	1	11	—
3	Rahumae ladude vahtk.	Rahumae ladude piirkonnas	—	2	1	—	—	—	1	—	—	8	—

Maik 1. 10 jal. rug. ülemal määrata igaks ooks (õhtu konna juurde (Garnisoni määrustiku § 82).

2 Tunnimehed ja valvurid oistele vahipostidele ja

Lisa nr. 3.
Garnisoni määrustiku § 56. juurde.
Vorm nr. 1.

garnisoni vahtkondade nimekiri.

koosseis

Knulipildureid	Saatetunnimehi	Saatevalvureid	Piilureid	Käskjalg	Kokku vahtkondlasi	Kuulipildujaid	Missugustest väeosadest vahtkonnad välja panna	Kes revideerib vahtkonda	Kus ja mis kella ajal peetakse ja kes toimetab toimkonna vaatust
4	—	—	—	—	37	2	Igal pühapäeval, teisip. ja neljap. — Tall. vahipataljonist; igal esmasp., keskn. ja reedel — 10. jal. rüg., igal laup — Allohv. koolist.	Vahtkondade revident ja Toompealossi komandant.	Lossi platsil kell 1200. Toompealossi komandant
—	4	2	—	—	19	—	Tallinna vahipataljonist.	Vahtk. revident	Komandanttuuri hoovis kell 1400. Vahtk. revident.
—	—	—	—	—	9	—	Mereväe ekipaažist.	Päeval -- Sv. üh. õp korrapid. ohv., õösi — vahtkonna juurde määratud ohvits.	Mereväe ek. õues k. 1200. Ekip. korrap. ohvitser.

videvikust kuni päikese tõusuni) üks ohvitser Rahumäe vahtvalvepostidele välja panna kella 1900—0700.

Kinnitan.
6. mail 1928. a.

kindral-major,
Tall. garnisoni ülem.

Lisa nr. 4.
Garnisoni määrustiku
§ 59 juurde.

Vorm nr. 2.

Tallinna garnisoni arestimaja

vahtkonna vahipostide tabel.

Vahtkonna koosseis:	vahtkonnaülem-ohvitser	1
	vahtkonnaülema abi — kapral	1
	tunnimehi	11
	saatetunnimehi	4
	saatevalvureid	2

Vahi- ja valvepostide nr. nr. ja nimetused	Tunnimeeste ja valvurite erikohused
<p>Ööpäevane vahipost nr. 1 — arestimaja ja komandantuuri õuele väljatulevate arestimaja akende all ja soomusauto juures.</p> <p>jne.</p>	<p>Valve all on: Komandantuuri õuel 8 trellidega arestimaja akent, arestimaja õuel — 2 lukustatud ust, 14 trellidega akent ja arestimaja katus, soomusauto ühes 37 mm Hotschkiss'i suurtükiga ja auto presendiga.</p> <p>(Järgneb tunnimehe nende erikohuste loetus, mis ei ole ette nähtud garnisoni määrustiku § 229.)</p>

Lisa nr. 5.

Garnisoni määrustiku
§ 84. juurde.

Vorm nr. 3.

Vahtkonnaülemate ettekanded.

1) Tallinna garnisoni arestimajas:

„Härra Riigivanem (kindral, kolonel), Tallinna garnisoni arestimaja vahtkonna koosseis: üks ohvitser, üks allohvitser ja 11 sõdurit. Areteeritud: 3 ohvitseri, 10 üleajateenijat ja 31 ajateenijat.

Minu vahiteenistuses olemise ajal vahtkonnas ja vahipostidel erakorralisi juhtumusi ei ole olnud (või juhtus see ja see)“.

2) II diviisi laskemoona ladude juures:

„Härra kolonel (major, leitnant), II diviisi laskemoona ladude vahtkonna koosseis: 1 allohvitser ja 9 sõdurit.

Minu vahiteenistuses olemise ajal vahtkonnas ja vahipostidel erakorralisi juhtumusi ei ole olnud (või juhtus see ja see)“.

Lisa nr. 6.

Garnisoni määrustiku
§ 101. juurde.

Vorm nr. 4.

1. lhk.

V a h t k o n n a l e h t.

Rahumäe ladude vahtkond.

„17.“ novembril 1926. a.

Revideerimise tagajärjed:

„17.“ nov. 1926. a. kell 1630 revideerisin vahtkonda ja vahipostisid ning leidsin: vahtkond rivistub aeglaselt. Vahiposti nr. 1 teise vahetuse tunnimees rm. Teder ei teadnud oma kohuseid tulekahju korral.

Valvur rm. Kase padrunid olid roostes. Vahtkonnas olevatest signaalrakettidest ei läinud üks tursumise tõttu püstolisse. Ühel petrooleumilambil oli klaas katki.

A. Vidik,
kapten,

S. Ü. Õp. korrapid. ohvitser.

18. nov. 1926. a. kell 0315 revideerisin vahtkonda ja vahi- ning valvepostisid ja leidsin: valvuri rm. Peedi märjad viltsaapad on pandud vastu palavat ahjuust kuivama. Muidu korras.

O. Leht,
leitnant,

Vahtk. juurde ööks määratud ohv.

Vahiteenistuse üle annud kell 1510:

n. allohv. Saal

Vahiteenistuse vastu võtnud kell 1510:

v. allohv. Sisask

Lisa nr. 6 järg.

2. ja 3. lhk.

Vahtkonna nimestik.

Vahtkond: Rahumäe ladude juures.

Kust väeosast: 10. jal. rüg. 7. kompaniist.

Tunnussõna: Püss.

Vahi- ja val- vepostide nr.nr.	Vahi- ja valvepostide nimetus	Tunnimeeste ees- ja perekonnanimed			Kes asetab esimese vahetuse tunnime- hed vahipostidele
		I vahetus	II vahetus	III vahetus	
1.	Laskemoona ladude nr.nr. 1, 2, 3 ja 4 juures.	Rm. August Teimann.	Rm. Jüri Teder.	Rm. Peeter Ahven.	Vahtkonna- ülem.
2.	Suurtüki ladude nr.nr. 5, 6 ja 7 juures.	Rm. Lembit Lill.	Rm. Oskar Puu.	Rm. Olev Kuusk.	

Ööpost nr. 1. Töökoja juures.

Vahtkonnaülem: n. allohv. Saal, 10. jal. rüg. 7. kompaniist.

Vahtkonnaülema abi:

Saatetunnimehed:

Saatevalvurid:

Käskjalg:

Vahtkonnaülem: n. allohv. Saal.

Märkus: Tunnussõna kirjutatakse vahtkonna lehte pärast vahiteenistuse illeand. uuele vahtkonnale.

Lisa nr. 6 järg.

4. lhk.

Sellele leheküljele märgitakse kõik ladude avamised ja sulgemised; koormate, vagunite ja vedurite sisse- ja väljasõidud ladude piirkonnas ja vahtkonnaülema poolt tehtud erakorralised ettekanded ja teadaanded, ettetulnud sündmused ja vahiteenistuse ajal ning selle üleandmisel leitud puudused.

1) Ladud nr.nr. 5, 6 ja 7 suletud 17. XI. 26. kell 1530.

Ernes, sv. ametn.,
Varustusvalitsuse relvistusosakonna tehnik.

2) Ladud nr.nr. 3, 4, 5 ja 7 avatud 18. XI 26. kell 0610 — laskemoona sorteerimiseks ja vagunite laadimiseks.

Kapp, major,
Rahum. ladude ülem.

3) 18. XI kell 0930 tõi vedur kaks (2) tühja vagunit nr.nr. 004272 ja 010272 ladude piirkonda.

N. allohv. Saal,
Vahtkonnaülem.

4) 18. XI kell 14.40 viis vedur vagunid nr. 004272 ja 010272 täidetult välja.

N. allohv. Saal,
Vahtkonnaülem.

5) Vahtkonna ülevõtmisel oli ladu nr. 1 uksele plomb osalt vigastatud, töökoja juures oleva lambi klaas katki.

18. XI. 26.

N. allohv. Saal.
Vahtkonnaülem.

Lisa nr. 8.

Garnisoni määrustiku
§ 109. juurde.

Vorm nr. 5.

Vahtkondade revidendi ettekanne toimkonna vaatusel.

Härra kindral (kolonel), Tallinna garnisoni toimkonna vaatusel on Tallinna garnisoni arestimaja, Saku- ja Harku ladude vahtkonnad ning komandanttuuri sisetoimkond. Vahtkondade ja toimkonna koosseisus on 2 ohvitseri, 6 allohvitseri ja 36 sõdurit. Toimkond on välja pandud 10. jalaväe rügemendist. mereväe ekipaažist ja Tallinna vahipataljonist.

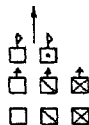
Lisa nr. 9.

Garnisoni määrustiku
§§ 114. ja 115. juurde.

Tunnimeeste rivistus vahipostidele lähenemisel ja vahetusel.

1. Rivistus vahiposti lähenemisel:

- a) üksiktunnimeeste vahipostidele. b) paaristunnimeeste vahipostidele.

2. Rivistus vahipostide vahetusel:

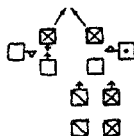
- a) üksiktunnimeeste vahetusel.

Vahetatav tunnimees.

- b) paaristunnimeeste vahetusel.

Vahetatavad tunnimehed.

Märkide seletus.

□ — endise vahtkonna ülem. □ □ □ — postivanemad.

Teised märgid lisa nr. 7. järele

Tallinna garnisoni

Järjekorra nr.nr.	Kambri nr.nr.	Areteerimis-lehe nr.nr.	Areteeritu auaste, perekonna- ja eesnimi	Väeosa	Ohvitser, üleajateenija või ajateenija
14. mail					
1	4	410	N. a. o. Jõgi, Peeter . . .	10. j. r.	Üleajateen.
2	13	305	Rm. Peterson, Jaan	5. j. r.	Ajateenija.
3	14	416	Noor Põrk, Jaan . . .	7. j. r.	"
43	15	427	Ltn. Aabel, Juhan . .	10. j. r.	Ohvitser
15. mail					
1	13	305	Rm. Peterson, Jaan	5. j. r.	Ajateenija.
2	14	416	Noor Põrk, Jaan . . .	7. j. r.	"
43	15	427	Ltn. Aabel, Juhan . .	10. j. r.	Ohvitser.
44	13	428	Noor Ilves, Hans . . .	6. j. r.	Ajateenija.
45	3	429	V. a. o. Räästas, Hans	10. j. r.	Üleajateen.

16. mail

Märkus: Raamatu leheküljed nummerdatakse ja arv

Lisa nr. 11.

Garnisoni määrustiku §§ 149. ja 184. juurde.
Vorm nr. 6.

arestimaja areteerituteraamat.

Missugune arest ja kui kauaks	Arestimajja paigutamise kuupäev ja kellaaeg	Millal kuulub vabastamisele (kuupäev ja kellaaeg)	Märkmed vabastamisest ja kohtusse saatmisest (kuup. ja kellaaeg)
1928 a.			
Peavahi arest 5 ööpäeva.	9. V. 28. kell 1500.	14. V. 28. kell 1500.	Vabastatud 14. V. 28. kell 1500. A. Siim, n.-ltn.
Eeluurimise all.	5. III. 28. kell 1015.		
Arest veel ja leival 1 kuu.	11. V. 28. kell 1620.	11. VI. 28. kell 1620.	
Peavahi arest 5 ööpäeva.	13. V. 28. kell 1400.	18. V. 28. kell 1400.	
Nelikümmend kolm areteeritut üle annud: A. Siim, n.-ltn. Nelikümmend kolm areteeritut vastu võtnud: N. Nõges, kapt.			
1928 a.			
Eeluurimise all.	15. III. 28. kell 1015.		
Arest veel ja leival 1 kuu.	11. V. 28. kell 1620.	11. VI. 28. kell 1620.	
Peavahi arest 5 ööpäeva.	13. V. 28. kell 1400.	18. V. 28. kell 1400.	
Eeluurimise all.	14. V. 28. kell 1710.		
Kartseriarest 7 ööpäeva	15. V. 28. kell 0910.	22. V. 28. kell 0900.	

Nelikümmend viis areteeritut üle annud: N. Nõges, kapt.
Nelikümmend viis areteeritut vastu võtnud: O. Koppel, leitn.

1928 a.

tõendatakse komandandi allkirjaga.

Lisa nr. 10.

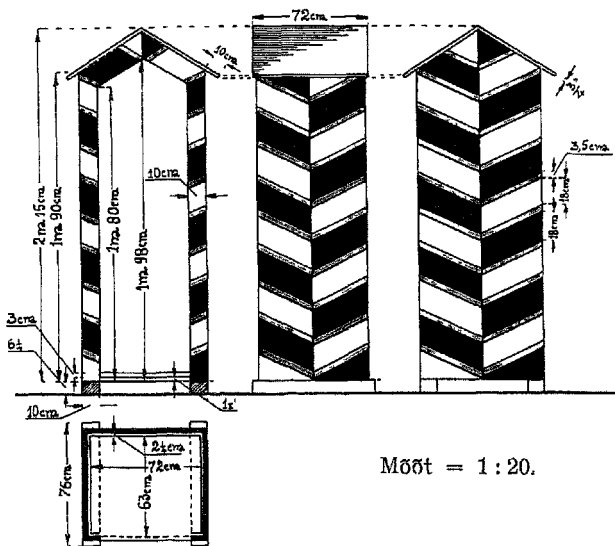
Garnisoni määrustiku § 122. juurde.

Vahipostikapp.

Esiküllg

Küllg

Tagune

Plaan

Lisa nr. 12.

Garnisoni määrustiku § 160. juurde.

Vorm nr. 7.

Vahtkondade revidendi ettekanne.

Härra kindral (kolonel), Tallinna Garnisoni arestimaja, Saku ja Harku ladude vahtkondade koosseisus on 2 ohvitseri, 6 allohvitseri ja 27 sõdurit. Minu vahiteenistuses olemise ajal vahtkondades erakorralisi juhtumusi ei ole olnud (või juhtus see ja see).

Lisa nr. 13.

Garnisoni määrustiku
§ 186. juurde.

Vorm nr. 8.

A r e t e e r i m i s l e h t .

Väeosa ja allüksus: 10. jalaväe rügemendi kompanii
Auaste-, ees- ja perekonnanimi: v allohv. Hans Räästas
Aja- või üleajateenija: üleajateenija
Amet: I järgu kingsepp
Kelle poolt areteeritud: Rügemendi ülemale poolt (ksk
nr. §)
Areteerimise põhjus (süüdistuse §§): jooanud olekus
avalikku kohta ilmumise ja seal lärmitsemise eest

Missugune arest: kartseriarest
Kui kauaks: seitse (7) ööpäeva

„15.“ mail 1928. a.

A. S a h k,
kapten,
Töökompanii ülem.

Tallinna garnisoni
arestimaja vahtkonnaülemale.

Siinjuures saadetakse 10. j. r. v. a. o. Hans
Räästas't kirjutada ette vahi all pidada
kartseriarestis 7 ööpäeva ; vabastamisele kuulub:
„22.“ mail 1928. a. kell 1500 . Sooja sööki anda:
16., 19. ja 22. mail

„15.“ mail 1928. a.

(Allkiri)
kolonel,

Pitsat. Tallinna komandant.

Vabanesin arestist: „22.“ mail 1928. a. kell 1500

Vabastatava allkiri: v. a. o. H. Räästas

Areteeritul kaasasoleva varustuse nimekiri.

Nr.	N i m e t u s	Markmed
1	Palitu	1 Keelatud
2	Kuub	1 asjad: üks soe
3	Puksid	1 sarkja üks paar
4	Muts	1 sooje pükse on
5	Särke	1 areteeritult ara
6	Aluspukse	1 võetud ja vhk.
7	Sokke pr.	1 nr.15juures ko-
8	Jalaratte pr.	— mandantuuri
9	Saapaid (pool) pr.	1 saadetud.
10	Sääresidemeid pr.	1
11	Käterätte	1 V. a. o.
12	Tekk	— Räästas.
13	Linamid	— N. Nõges,
14	Aluskott	— kapten,
15	Padjakott	— Vahtkonnaülem
16	Padjapüüre	—
17	Vöörihm	1 Eelpool nime-
18	Taskurätte	2 tatud asjad
19	Soesark	1 vastu võtnud
20	Soojad puksid	1 rm. A. Sepp.
21		—
22		—
23		—
24		—
25		—

Areteeritu allkiri: Van. allohv. Räästas

A. S a h k,
kapten,
Töökompainii ülem

Lisa nr. 14.

Garnisoni määrustiku
§§ 188. ja 409. juurde.

Vorm nr. 9.

Arestist vabastamise käsk nr. 161

Tallinna garnisoni arestimaja vahtkonnaülemaile.

Eeluurimise all kinnipeetavad 5. jalavae
(mussuguses arestis) (võeosa,

rügemendi rm. Jaan Peterson'i
auaste, ees- ja perekonnanimi)

kirjutatakse vahialt vabastada ja välja anda kapral

A. Kuusik'ule „22.“ mail 1928. kell 0909
(kellele)

Rakvere garnisoni arestimajja edasi saatmiseks.
(vabastamise põhjus)

„22.“ mail 1928. a.

(allkiri)

kolonel,

Tallinna komandant.

Rm. Jaan Peterson'i vastu võtnud

(vabastatava auaste, ees- ja perekonnanimi)

„22.“ mail 1928. a. kell 0900.

Vastuvõtja allkiri: A. Kuusik,
kapral.

Lisa nr. 15.

Garnisoni määrustiku
§ 274. juurde.

Vorm nr. 10.

**Uue (endise) vahtkonnaülema ettekanne vahtkonna
vahetuse ajal.**

Härra Riigivanem (kindral, kolonel), garnisoni arestimaja uus (endine) vahtkond 10. jalaväe rügemendist vahetab tunnimeest vahipostil nr. 2 (toimetatakse inventari üleandmist jne.).

Lisa nr. 16.

Garnisoni määrustiku §§ 294. ja 465. juurde.

Vorm nr. 11.

Käsundusohvitseri, sideohvitseri ja käskjala ettekanne esinemisel.

Härra Riigivanem (minister, kindral jne.), Käsundusohvitser (Sideohvitser) major Paju. Esinen Teie käsutusse määramise puhul.

Märkus. See ettekanne harilikult tehakse selle riigi keeles, mille esindajale esinetakse.

Tallinna komandantuuri
korrapidaja ohvitser.

„10.“ mail 1928. a.

Nr. 176.

Lisa nr. 17.

Garnisoni määrustiku
§ 307. juurde.

Vorm nr. 12.

T U N N I S T U S.

Selle ettenäitaja Tallinna Vahipataljoni v. allohv. Peterson, Richard, ühes nelja kaitsevälasega on saadetud komandandi korraldusel korrapidamispiilkonnaks Kadrioru piirkonda.

Tunnistus maksev kuni „11.“ maini 1928. a. kell 0200.

A. I l v e s,
kapten.

Lisa nr. 18.

Garnisoni määrustiku § 310. juurde.

Vorm nr. 13.

Korrapidamispiilkonna ülema ettekanne.

Härra kindral (kolonel), olen ühes kolme sõduriga korrapidamispiilkonnaks Kadrioru piirkonnas. Minu piilkonnas olemise ajal erakorralisi juhtumusi ei ole olnud (või kuni käesoleva ajani olen kinni pidanud ja komandantuuri saatnud kaks mereväe ekipaaži madrust joobnud olekus lärmitsemise pärast jne.).

Lisa nr. 19.
Garnisoni määrustiku
§ 327. juurde.

Väljavõte „Siseministri määrus majaraamatute kohta“. (R. T. nr. 5 — 1921. a.)

§ 3. Kõik majasse juurdetulnud isikud tulevad viibimata majaraamatusse kanda, niisama majast lahkumise puhul välja kirjutada, millest majaraamatut ette näidates teadustada a) maal vallavalitsusele 7 päeva jooksul ja b) linnas ja alevis — politsei-jaoskonnale 24 tunni jooksul, isiku juuretuleku ehk äramineku päevast arvates.

Märkus 2: valdades isikute üle, kes vähem kui 7 päeva majas peatavad, vallavalitsusele teadustamine ei ole sunduslik.

10. jalaväe rügemendi
üle m.

„15.“ mail 1928. a.

Nr. 808.

Tallinna.

Lisa nr. 20.

Garnisoni määrustiku
§ 336. juurde.

Vorm nr. 14.

Relvakandmise luba.

Selle ettenäitajal 10. jal. rügemendi üleaja-
teenijal van. allohv. Peeter Jaani p. Sõrmus'el
luban kanda ja oma juures hoida „Browning“
süsteemilist, kaliber 7,65, revolvrit nr. 72543

Luba maksev kuni 15. maini 1929. a.

Allkiri

Päevapilt.

kolonel.

Allkiri

Pitsat.

kapten,
adjutant.

Lisa nr. 21.

Garnisoni määrustiku
§ 344. juurde.

„Juhtnõõrid karistuste ja kohtupidamise muutmise seaduse juurde mõnesuguste süütegude asjus (R. T. nr. 147/148 — 1920. a.) ja politsei kujundamise määruse (R. T. nr. 177/178 — 1925. a.) §§ 63 ja 64 käsitamiseks kaitseväelaste suhtes“. (R. T. nr. 49 — 1926 a.)

Vabariigi Valitsuse poolt 6. septembril 1920 a. vastu võetud ajutise seaduse karistuste ja kohtupidamise korra muutmise kohta mõnesuguste süütegude asjus („R. T.“ nr. 147/148 — 1920 a.) ja selle seaduse § 8 maksvuse kaotamise seaduse („R. T.“ nr. 187/188 — 1925 a.) käsitamisel tuleb politseil, selle seaduse § 4 ette nähtud süütegude toimimistel kaitseväelaste poolt, talitada politseiasutuste kujundamise määruse §§ 63 ja 64 („R. T.“ nr. 177/178 — 1925 a.) järele järgmises korras:

Nimetatud seaduse § 4 loetletud süütegude pealt tabatud kaitsevälase (ohvitseri, üleajateenija, ajateenija jne.) eemaldab politsei süüteo paigalt, tema isikut kindlaks tehes. Kui kaitsevälase vabaduses viibimine otsekohe kas temale enesele või ümbruskonnale hädaohtlik on ja juhtumisel kui kaitsevälane sellekohase nõudmise peale korrarikkumist ei lõpeta või tema isikut kindlaks teha ei saa, võib teda politsei kinni pidada. Kinnipeetud kaitsevälane toimetatakse vahikorral oleva politseiametniku juurde, kust ta komandandile ehk vastavale väeosa ülemale protokolli juures ajaviitmata üle antakse. Kinnipeetu saatmist komandantuuri ehk väeosasse toimetavad kaitsevälased, keda vahikorral olev politseiametnik välja kutsub. Sündmusest kannab vahikorral olev politseiametnik hiljemalt 24 tunni jooksul oma ülemale ette.

Kui komandantuuri või väeosa kohal ei ole või puudub neis vastuvõtmise võimalus, tulevad need kaitseväelased, kes vabaduses viibides enesele ehk ümbruskonnale hädaohtlikud on, politsei vahitõu juures kinni pidada teistest eraldatud ruumis kuni hädaohu põhjuste möödumiseni. Igal juhtumisel tuleb sündmuse kohta protokoll kokku seada ja 24 tunni jooksul sündmusest arvates politseikomissari kaudu vastava väeosa ehk garnisoni ülemale korraldusse saata, ära tähendades kuidas isikuga talitatud. Ka selles lõikes tähendatud juhtumisel tuleb politseiametnikul katsuda lähemale väeosa ülemale või komandantuurile telefoni teel sündmusest teatada.

Väeosa ülem, kellele protokoll saadetud, teatab vastavale politseikomissarile asjale lõpuliku käigu andmisest.

Tallinnas, 19. mail 1926 a.

Siseminister K. Einbund.

Sõjaminister J. Soots.

Väljavõte „Ajutine seadus karistuste ja kohtupidamise korra muutmise kohta mõnesuguste süütegude asjus“. (R. T. nr. 147/148 — 1920. a.)

§ 4. Süüteoasjus, mis on ette nähtud rahukar.-sead. §§ 38, 39, 42, 42¹, 42² (viimased kolm 1917 a. redaktsioonis — собр. узак. nr. 123), 43 ja 117, on politsei kohustatud süüdlasi otsekohe vahi alla võtma ja asja kohta üksikasjaliku protokollu kokku seadma, tunnistajaid üle kuulates.

Märkus: Vahi alla võtmise määrusest saadab politsei ajaviitmata ärakirja kohalikule prokuratuuri esitajale.

Rahukohtuniku poolt määratavate karistuste seadluse vastavate §§ selgitamine (§ 30, 39, 42, 42¹, 42², 43 ja 117).

Lisa nr. 22.

Garnisoni määrustiku
§ 400. juurde.

Vorm nr. 15.

Kokkusaamise luba nr. 156

Luban Helene Jaani t. Rääbus'el, kes elab
Tallinnas, S. Juhkentali nr. 34, k. 6, kokku saada
Sv. ringk. kohtu 1. jsk. kohtu-uurija järele garn. arestim.
kinnipeetava rm. Peeter Rääbus'ega vahtkonna-
ülema juuresolekul 15 minuti jooksul toidu ja pesu
üleandmiseks

Õiendus: Sv. ringk. kohtu 1. jsk. kohtu-
uurija luba nr. 76, 15. IV. 28

16. mail 1928. a.

Pitsat.

Allkiri
kolonel,
Tallinna komandant.

Lisa nr. 23.

Garnisoni määrustiku
419. ja 453. juurde.

„Määrustik kaitseväge vedude korraldamiseks raud-
ja veetedel“. 6. peatükk. Areteeritute ja vangide
vedu. § 111 ühes selle juurde kuuluva lisaga ja
saatelehe vormiga ja § 112.

A 12999